BRAGI

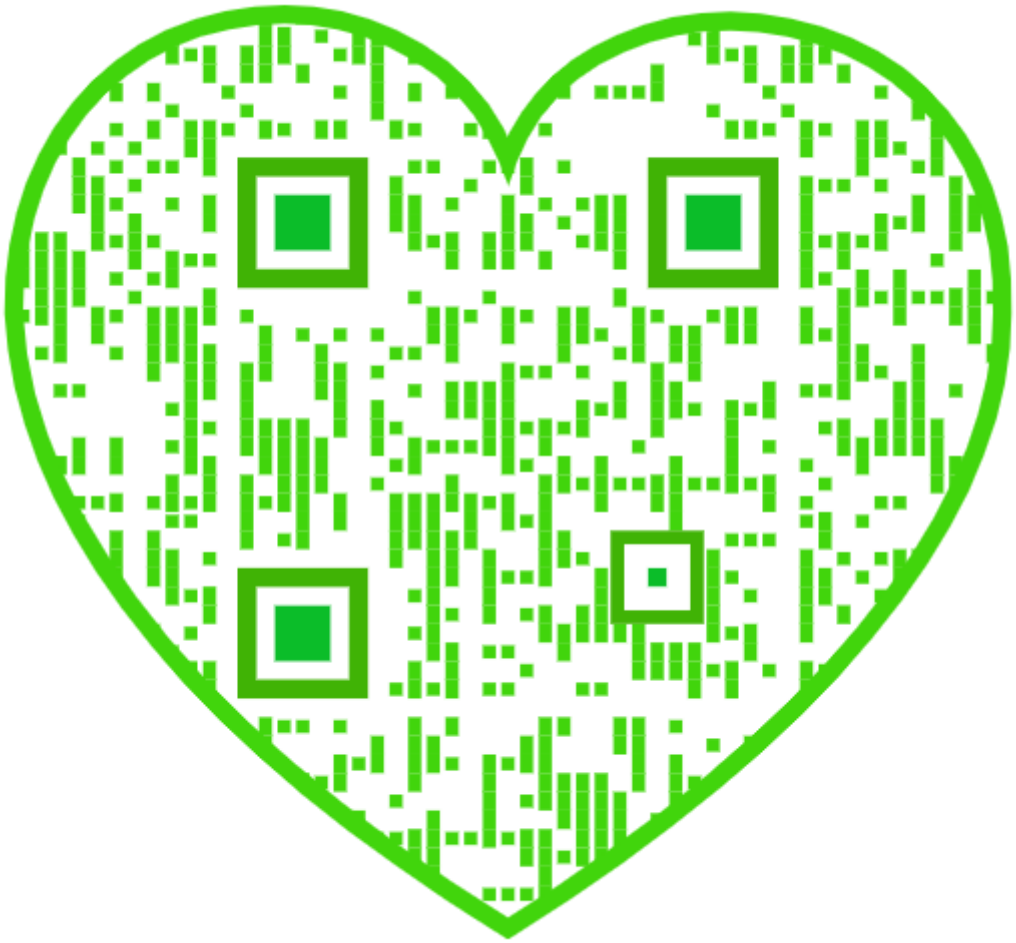

BRAGI

BRAGI

DOOR

J. B. SCHEPERS.

AMSTERDAM. — S. L. VAN LOOY.
1901.

Aan mijn Vrouw.

'En soort verdediging mag wel voorafgaan aan Bragi.

Van de mythologie van onze eigen voorvaderen weten we veel te weinig om er 'en Walhalla-voorstelling aan te ontlenen. Wat wij weten van Walhalla en de Goden is voor verreweg het grootste deel afkomstig uit Noorwegen en van IJsland en elke godsvoorstelling wijzigt zich naar de landstreek. Zo moet er in de »lage landen bi der see« 'en andere hebben bestaan dan in het rotsige, fjordenrijke, besneeuwde Noorden.

Ik heb mij nu het recht aangematigd om met behulp van 'en paar voorstellingen uit de mythologie van de Noren 'en volledige Walhalla-voorstelling te scheppen, zoals die vermoedelik wel nooit bestaan heeft, maar zoals die mij het mooiste voorkwam. Dat kan tot ernstige bedenkingen over de wetenschappelike waarde aanleiding geven — ik ontken het niet, men weet nu één plek waar het wapen van de krietiek ingezet worden kan. Er zullen noch wel meer te vinden zijn. Maar laat men er dan ook in zien de zucht om ook 'en natsjonale Olympus te hebben, 'en natsjonale Apollo; in plaats van de ons zo vreemde Griekse

Godenhemel moesten we onze eigene hebben en die moest zo mooi worden, als het in m'n macht was die te maken. Zo moeten *onbewust* m'n gedachten geweest zijn, jaren en jaren lang. Het natsjonale van de stof liet me niet met rust en zo is Bragi ontstaan en gaandeweg uitgedijd tot 'en gedicht in drie boeken, wat bij de eerste opzet niet de bedoeling was. Trouwens bij het hele gedicht kan feitelik van geen bedoeling sprake zijn, het is geworden en gegroeid tot het rijp, tot het klaar was.

De stille vennen in de Oisterwijkse dennebossen zijn onuitsprekelik mooi en het eenvoudige *feit* (?) uit de oude Noorse Godenleer, dat Bragi de zoon was van Wodan (Odin) en Gunlod die van de aarde kwam en dat hij later in Walhalla werd opgenomen, dat werd, geplaatst in die sobere dichterlike omgeving, iets dat al m'n denken, al m'n zien-met-het-binnenoog trok.

Onbewust kwamen er motieven voor de voortzetting in, als b.v. het zingen van Gunlod tot opbeuring van de armen. Later, na z'n verblijf in de Godenwereld daalt Bragi af om het mensdom op te beuren. Verder: Bragi moet echte liefde leren kennen, voordat hij 'en echt Dichter kan worden, want

zonder liefde leefde nooit 'en lied;

maar die liefde moet ook bestand blijken tegen scheiding en verleidelike aanvallen en zo volgt als vanzelf de beproeving in het tweede boek. En zo zijn er meer. Waardering van dit eerste gedicht deed,

tegelijk met verplaatsing naar 'en andere verrukkelike streek, naar Hollands duinkant, het vervolg ontstaan; de historiese of liever Noors-mythiese achtergrond is dat Idoena, de vrouw van Bragi, geschaakt wordt door de zeereus Tjazi; daardoor worden de Goden spoedig grijs, want zij is de Godin van de Eeuwige Jeugd, en allen, ook Loke, doen hun best haar terug te krijgen, wat dan ten slotte ook gelukt.

Alle Noors-mythiese biezonderheden waren mij te biezar.

Bragi's zang wordt er te inniger door, omdat hij in z'n gedwongen blijven wonen bij mensen meer dan te voren letten gaat op het zieleleven, terwijl van de ruwe Goden- en Heldenwereld de eis als 't ware tot hem kwam om aan de oppervlakte der dingen te blijven en van dapperheid, trouw, woeden van strijd, opbruisen van minne en hartstocht, van oude heldendaden te zingen, echte jonge romantiek.

Ook z'n liefde en die van Idoena ontwikkelen zich tot 'en zomerse gloed door die scheiding; van jonge man en jonge vrouw, noch niet door 't leven aangetast, worden zij tot man en vrouw in de volle kracht van hun leven.

Maar nu ook, terwijl dat ruwe heldenmilieu voor mij oprees, zag ik ook in eens klaar in, dat op dit tweede boek noch 'en derde volgen moest, onherroepelik móést, want daar paste mijn held toch op den duur niet, hij, noch Idoena, noch z'n verinnigde ziele-dichtkunst.

De jonge dichter uit het duin heette Bernlef; tevens

was dit de naam van de oudste genoemde Friese dichter, die leefde tijdens Ludger, een van de Friese kristenpredikers; deze Bernlef nu, de blinde dichter, m'n eerste liefde bijna, hij gaf het mij in om het derde en laatste deel in m'n Friesland te laten spelen.

Dan werd mijn Bernlef de grootvader van de historiese en als vanzelf zou de Kristengodsdienst met prediking en moord, strijd in de hoeven en in de hoofden de hoofdinhoud vormen. In 'en historiese tijd bleef ook natuurlik het onder de mensen optreden van Goden verborgen en het lag voor de hand om Bragi aan z'n oude vriend Bernlef de viezjoenen te laten geven van alles wat er in de Goden- en Reuzenwereld voorvalt. De enige historiese, Noors-mythiese resten er in zijn het doden van Tjazi, de Zeereus, door Loke, evenals deze de moordenaar van Balder wordt; de wijze waarop dit gebeurt is niet die van de mythe. En dat optreden van Loke, ongestraft, tegen de Zonnegod, dat doet het toch al geschokte geloof bij de door Kristenen blindgemaakte, van z'n vrouw beroofde en door Wodan niet beschermde Godenpriester, verbrijzeld in een vallen. Het nieuw-gepredikte Kristendom vindt om zijn vrouws vermoorden door Kristenen geen weerklank bij hem: hij is bang geworden voor Goden die men zich als mensen voorstelt en blijft in 'en ellendige tweestrijd. In z'n viezjoenen ziet hij z'n Walhalla verdwijnen als in 'en mist [1]);

---

[1]) Dit vooral is lijnrecht in strijd met wat de Germanen allemaal schijnen geloofd te hebben, maar de feiten zelf logenstraften

de van de aarde komende Goden en Godinnen, Bragi en Idoena en ook Loke, keren daarheen terug en de beide eersten zullen samen geen last meer hebben van 't onhebbelik heldenvolk in Walhalla, maar, als Loke, onpersoonlik rond blijven zweven over de aarde, samensmeltende met het diepste-ik van de Kristengodheid en strijdende tegen Loke, de God van het koude, berekenende verstand, en de geldzucht, die onzichtbaar listen en lagen legt.

Ook in het diepste leed staan Bragi en Idoena, de door verdriet gebogenen maar zich telkens weer verheffenden, naast elkaar als mijn iedeaal van de tweeeenheid, de man-en-vrouw, maar tevens als de simbolen van Dichtkunst en Eeuwige Jeugd, samen onverwelkbaar. En, verheerlikt door 't verblijf in de hogere sferen, daalt toch natuurlik de van de aarde komende Poëzie weer daarop neer, 'en weldaad voor de

tobbende, tastende mensen.

---

hun voorstelling van de ondergang van hun Godsrijk: het viel niet, maar brokkelde af en vervloog in mist, en in die tijd speelt juist het derde boek.

BRAGI, *de zoon van* WODAN, *de opperste Godheid van de Germanen, en* GUNLOD, *'en aardse vrouw, wordt geboren in 'en vennewoud, meer-en-bos; z'n moeder voedt hem ver van de mensen op en z'n jeugd is gelukkig; in 'en sprookje vertelt zij hem haar liefdesgeschiedenis. Zij krijgt haar voedsel door als oude vrouw in 't naburig dorp oude liederen te zingen. Wat ouder wordend begint hij te mijmeren en z'n moeder voelt, dat de dichter in hem wakker wordt en dat hij eens van haar heen moet gaan, om de liefde te leren kennen, de ziel van de poëzie.* — BALDER, *de Zonnegod, vraagt in Walhalla* WODAN *om 'en zanger tot veredeling van hun genot.* WODAN *weet wie dat worden zal, maar ook dat hij er noch niet rijp voor is.*

INHOUD.

EERSTE BOEK.

	Blz.
INLEIDING	VII
JEUGD	I
BRAGI EN IDOENA	15
HILDA EN GERDA	29
LIEFDE EN STRIJD	63
WALHALLA	89

TWEEDE BOEK.

	Blz.
DE ROOF	5
OUDE HERINNERINGEN	15
LANGS ZEE EN DUIN	33
WALHALLA	49
TROUW EN STRIJD	59
VAN KUNST	85
HERENIGD	99

DERDE BOEK.

Blz.

DE TERP 5
BERNLEF'S VERHAAL 17
VIEZJOENEN 35
AFSTERVEN EN OPLEVEN. 63
BERNLEF'S DOODSLIED. 87

BRAGI

Eerste Boek

DOOR

J. B. SCHEPERS

Zonder liefde leefde nooit 'en lied

AMSTERDAM — S. L. VAN LOOY
1900

JEUGD.

Waar sparren rijzen met de heuvelen,
'En wal om vennen blauw als zomerlucht,
Werd hij geboren in 'en kleine hut
En sleet hij ongestoord z'n blijde jeugd;
Hij zag op moeders arm het boomgewuif,
De wolken zeilen langs het hemelmeer,
En greep naar beide en kraaide van de pret,
Als hij een takje greep, was ook de wolk
Te snel; hij stak z'n armpjes in de lucht,
Als wilden zij 't genoegen gans omvatten.
Dan lokte 'en blinkend witje 't onvast oog,
Tot het in 't geurig, donker bos verdween.
En spelens moe look droomrig hij dë ogen
En zag, half domm'lend, vlinders wieklen om
Z'n bedje als kindren van de zon, wier lied
Ze murmelden in de oren van het kind.
Dansmugjes soemden, bijtjes gonzelden

In zonnelicht hun zelfde lied en 't kind
Zonk in 'en droom vol licht, vol blauw, vol vlinders.
Zo leefde 't aan in 't groene woud als in
't Moskleed het knopje, dat noch roos moet worden.
Toen 't wagg'lend liep, soms viel, maar verder liep,
Zat moeder dikwels op 'en heuvelvlak,
Waar 't oog beneên door sparren 't water zag,
Doch 't hemelmeer niet zien kon door hun groen.
Daar vond zij mijmrend wijze lessen voor
Het jongske, dat rondom haar op het bruin
Van gladde naalden speelde en naar hun nest
Heel ver de zwarte mieren volgde tot
Hij was verdwaald en angstig: »Moeder« riep.
'En zachte zang gleed duidlik dan door 't bos
En wees de weg hem, ook wanneer hij weer
Afweek bij 't volgen van 'en tor, kapel,
Of onder 't plukken van 'en bloemetuil.

Soms was hij eenzaam in het grote woud
En luisterde naar 't zachte boomgeruis,
Het ritslen van het riet en 't kabblend ven.
Het was als zong 'en nachtegaal daar ginds,
Doch wat hem boeide was 'en toverzang
Van moeder, die hem tegen ongeluk
Beschermen moest, want moeder toog dan heen
Naar andre mensen als 'en arme vrouw,

Naar hutjes als de hare, waarbij graan
Verbouwd werd, koetjes stonden aan hun paal
En rekten naar het schrale gras de hals.
Daar woonden zij, wier tobben eerst begon,
Toen Gerda Freier's gloende liefde koos
Voor Midgard's onbewogen kalm bestaan. [1])
De levenstrijd werd sinds in ernst gestreden,
Maar menigeen verstompte en dacht alleen
Om 't leven; tegen 't knagen van z'n maag
Was zelfs z'n liefde niet bestand: zij week,
Totdat weer de arme vrouw daar kwam, gebukt
En zwak, maar welkom aan het ganse dorp.
't Was al verzameld om haar en daar klonk
Het lied van Freier's liefde, Gerda's trouw
Over 't gehucht, eenvoudig, zacht van klank
En over aller harten zeeg 'en rust,
Die moed gaf voor de strijd om het bestaan.
En dankbaar brachten zij al wat er was
Aan voedsel bij het vrouwtje; zij koos uit
En ging gebogener terug tot aan
Het woud, doch trad, als Freye fier, het in,
Heel snel, om dra bij 't dromend kind te zijn.
Blank als 'en fee kwam zij hem nader, 't lied
Verloor z'n macht, hij snelde tot haar en

---

[1]) vgl. „Gerda" van A. S. C. Wallis.

Vertelde van het wonderbare lied.

Toen Zomer oud werd eens, Herfst over 't bos reed,
De wolken mennend langs de hemelweg,
Toen het geboomte rillend boog voor hem
En tranen weende in stille bomesmart,
Nu Zomer stierf en onder zacht geschrei
In zwarte wolken uitgedragen werd,
At daarbeneden, blij als steeds, het kind
Met vuistjes vol de rijpe brummels en
Hij kwam bij moeder rood van vruchtebloed.
Plots dacht zij ijzend aan z'n toekomst, zag
Het reine jongske vuil van oorlogsbloed
En stervend in de purpren erieka.
Noch was in Midgard's rijk geen eeuwge vree;
Noch zwierven er Walkyren over 't veld
Des doods en lokten naar Walhalla's hof
De ziel die de gedode held ontzweefde.
Zij trok in angst het bloedrood jongske mee
En wies in 't ven hem rillend het gezicht.
»Kom binnen, kind, 't is buiten guur en nat
Haal mij 'en takkebos en 'k zal ons vuur
'Is hoog doen vlammen, voor 'k je wat vertel.«
In ijver sleepte 't kind over de grond
Het hout aan; vlammetongen lekten hoog
En na het avondeten ving zij aan:

»Daar waren 'is 'en koningin en koning
Die o zo gierig waren en 'en schat,
'En hele grote, in 'en berg verstopten.
En om hem veilig daar te hebben werd
Hun dochter mee daarin geplaatst, want die
Hield meer van zingen dan van 't werk: zij zong
Dat alle vogeltjes rondom haar vlogen —
»Zong zij zo mooi als moesje?« — Mooier, kind;
Zij moest dan zorgen voor de schat en, als
'En dief kwam, luid om hulpe roepen,
Daar zat zij heel alleen diep in de grot
En 't was er stiller dan bij ons in 't bos;
Geen vogel zong, geen krekel piepte, niets
Geen leven was daar en nu zong het meisje
Haar toverzang, die galmde door het rotshol,
En altijd door zong zij haar eenzaam lied.
Toen dwaalde 'en man: ik denk, hij was 'en God,
Zo mooi was hij, zo sterk en o zo groot! —
»Wel als de witte berk bij onze deur, moe?« —
Ja, kind, zo slank. Die dwaalde rond en was
Zo moe, dat hij daar bij die berg in slaap viel
En droomde, dat daar mooie zangen klonken,
En, toen hij wakker werd, toen hoorde hij
Die zangen noch, maar kon geen ingang vinden.
Hij bleef daar in het kreupelhout tot savonds
'En broer z'n zuster eten brengen kwam.

Toen wist hij, hoe de bergwand openging,
En plotsling stond hij voor de koningsdochter.
Nu was het of de zon scheen in de grot
En even moest zij de ogen sluiten, maar
Hij kuste haar en vroeg haar weer te zingen
Zo lief, eenvoudig als hij 't buiten hoorde.
Zij zong en stil hield hij haar handje vast
En luisterde — »Zo stil als Bragi, moe?« —
Ja, lieveling; hij dankte met 'en kus
En vroeg te mogen blijven, maar zij bloosde
En durfde 't eerst niet toestaan, maar hij bleef toch,
Want o, hij hield van haar! — »Als Bragi van
Z'n moe houdt?« — Ja, m'n schat, maar eindlik moest
Hij heengaan, want men mag niet altijd dromen.
Wat schreide ze, toen zij alleen zou blijven,
Maar toen hij ging, gaf zij 'en gouden schild
Hem van de schat mee als gedachtnis en
Zij kreeg 'en mooie ring — »Zo mooi als die daar?« —
Ja, kind, en toen, toen ging hij en kwam nooit
Bij haar terug, maar noch droomt zij heel vaak
Van 't licht, dat van die mooie man afscheen —
»En kreeg zij niets meer, moe?« — Ja, noch 'en kindje
Met blauwe kijkers, net als Bragi heeft.
— »En werd die ook zo sterk, moe?« — Ja, want nooit
Dwong hij, als moe hem naar z'n bedje bracht. —
Zal Bragi slapen gaan? — »Ja, moe, maar komt

Die God nu nooit 'is hier?« — Mischien wel, kind!«
En woordenloos zong zij 'en sluimerzang
Die 't knaapje de oogjes look en dromen deed.
Maar lang noch zat zij stil te luisteren,
Of zij niets hoorde in 't buldren van de herfst,
Of hij niet kwam, de God, die zij aanbad,
Haar Wodan, Bragi's vader; 't bloed joeg wild;
Zij zuchtte om wie haar vluchten deed in 't bos,
Om eigen schaamt en werelds hoon te ontvlien.
Niets naderde en zij rilde, want het vuur
Was uitgedoofd, zij hoorde Bragi daar
Zo rustig ademen en sluimerde in.
En moe en kind, bei droomden van 'en God.

In 't maanlicht buiten leunde op taaie speer
Haar God en mijmerde bij 't rimplig ven.
Hij luisterde naar 't rustloos ruisen van
't Geboomte, dat van Bragi's blijheid sprak,
Maar schudde 't hoofd: »'t Is noch geen tijd: 'en kind
Treedt nooit Walhalla in; ook Gunlod niet,
Al is zij dan ook waard Godin te zijn.«
Z'n glimlach zei, ook hij dacht aan de rots.
Die lach doortrilde 't woud en stilde 't ven:
Op kind en moeder zeeg 'en blijde droom. —

'En sprookje, gleed zo Bragi's leven voort

En 't jongske wies, door dennegeur gesterkt,
Bruinwangig op met kracht in knuist en been;
En als de spreeuwen strootjes sleepten naar
Hun nest, een glansde groen op Gunlod's dak
En kweelde van z'n vreugd en orgelde;
Als beez'ge zwaluwen vlug scheerden langs
Het ven en heel het blauwe ruim was vol
Van lentedennegeur en leeuwrikslied,
Dan zat hij dikwels boven in de berk
Om vogelnestjes maar toch ook om 't blauw
Nabij te zijn, de leeuwrik te bespien.
Mocht moeder angstig zoeken, waar hij was,
Hij wuifde en riep van ver z'n groet haar toe.
En swinters was het ijs nauw sterk genoeg,
Of hij gleed op z'n benen schaatsen voort
Van ven tot ven langs toverachtig wit,
Donzig besneeuwd geboomte; hier en ginds
Lag op het dennegroen 'en laagje sneeuw
En zonlicht maakte 't wit tot zuiver goud,
Dat met hem voortgleed langs de waterkant.
Geen koeltje trilde door het mijmrig woud.
't Was spierenoefning, doch mee zielsgenot,
Want hij verstond de zucht van 't stille bos;
Het bracht hem in verrukkelik gepeins.
Al werd hij soms weemoedig, neergedrukt
Zelfs, door 't geheim in 't diepst van 't woud vermoed,

En niet te vinden voor zijn jong verstand.
Z'n schaatsen gleden dan langs 't gladde ven:
Hij wist het niet, z'n hoofd was ver van daar;
En voor zich starend met z'n groot blauw oog
Merkte hij niet, dat moeders hand hem riep,
Voordat haar lied hem tot zich zelve bracht.
Gunlod begreep wel, wat er woelde in hem:
Zij wist, het dichterzijn ontwaakte daar,
Eens zou hij zingen hare toverzang
En daarom zon zij — peinzend zag ook haar
Oog over 't blinkend ijsvlak — wat te doen.
Moest Bragi blijven leven in dit oord
Wiens schoon tot zang, wiens zang tot wedzang dreef,
Tot hij de klank van alles uiten kon
En rietgeruis, gesuis der blaren, zang,
Georgel van de nachtegaal en stormgeloei,
Het door de takken fluiten van de herfst,
Weergalmden in z'n lied of fluisterden?
Zij voelde, dat één toon hem dan ontbrak,
Een toon, de hoofdklank van haar eigen zang;
Hij kon geen liefde leggen in z'n zingen
En zonder liefde leefde nooit 'en lied.
Wat dan? Hij moest des werelds strijden in:
Z'n droomrig wezen bracht hem leed wellicht,
Maar, als hij leed, werd voller ook z'n zang.
Het kinderlike lied werd menselik

En zou de lijdenden tot trooste zijn
En dan, wie weet — weer stond er voor haar geest
Haar eigen, ach zo kort, gedroomde droom,
Als hij 't geluk 'is houden mocht, dat haar
Als schaduw uit de handen glipte, hoe
Zou vreugd weer stralen om z'n leed
Als om de zwarte wolk het gulden lucht.
En alles wat in 's mensen harte leeft
Zou weerklank vinden in zijn toverzang,
Maar ach, als buiten 't bos het sterflot eens
Als rover hem beloerde, als hij eens stierf
Eer hij tot zoveel grootheid komen kon!
En weer zag zij hem liggen op de hei,
Bruinrood van erieka en heldenbloed.

Hoog op z'n troon zag Wodan zorgvol neer
Op de Azen in hun dobbelspel verdiept,
Of als de helden zwelgend in het bier,
In minnarijen met Walkyren of
Vol hartstocht bezig met de berejacht;
't Genot genietend van hun zegepraal.
Er was 'en zware slag in 't hemelruim
Gestreden, woeste reuzekracht had wolk
Op wolk gestapeld tot dë aanval op
Walhalla: wapens straalden door de lucht.
In 't rot was Donar's hamer plots geflitst

En knettrend was de wolkenburcht ineen
Gezonken. Wodan's adem bruiste als wind
Door 't luchtruim en al dreigend zakte 't af,
Het onweer, dat weer allen tot hun plicht
Geroepen had. Vergeten was 't, nu 't week.
Wodan alleen zag toe op 's vijands vlucht.
En rimpels groefden zich boven z'n oog.
Daar zag hij Balder naderen: 't was, als
Door bloedgerande wolken savonds noch
De zon 'en lichtgloed stort langs 't golvend meer:
Het water wordt een vuurge purperwijn.
Zoo glipte 'en lach langs Wodan's strak gelaat,
In blonde haarglans stond daar Balder stil,
Tot Wodan daalde en vroeg: »Wat wil je Balder?« –
»Zie, vader, alles jubelt, want de strijd
Is uitgewoed, maar u zit peinzend neer,
Als wachtend op 'en nieuwe reuzenstrijd.
Geef wijding aan ons blij-zijn: zing 'en lied,
Als vroeger na de strijd klonk uit uw mond.
Ga vóór bij 't feest, of dreigt ons noch gevaar?« —
»Nee, Balder, zingvreugd geeft de jonge jeugd,
Als strijden spel is, als de winnaar zingt.
Al ware 't zingenstijd; ik zing niet meer.« —
»Geef een van ons uw kunst dan!« — »Balder, nee!
Wij, Azen, missen levenstrijd die aan
Het lied z'n volheid geeft; der helden schaar

Is meest onrein, door aardse strijd besmet,
En slechts de reine is rijp voor Dichtergod —
Ik ken er geen. Scherts, juich intussen voort:
Alvader zwijgt, doch vindt uw vreugd niet slecht!«
En Wodan keerde tot z'n troon terug.

IDOENA, *kleindochter van de oude zieke* HAGEN, *gaat in het bos naar de tovenaarster, zooals zij meent dat* GUNLOD *is; ze ontmoet* BRAGI *die weinig om haar geeft, maar haar de weg wijst,* GUNLOD *zoekt kruiden met haar;* HAGEN *betert en* IDOENA *komt vaak terug. Samen zien* BRAGI *en zij, vrinden geworden, 'en wonder:* WALKYREN, *hemelse vrouwen, die in hun zwaankleed de zielen van de gestorvenen naar Walhalla brengen, baden in 't ven en één trekt alle aandacht van* BRAGI. *'t Gezicht doet hem tot man rijpen en* IDOENA, *z'n moeder en heel z'n jeugd verlaten. Hij doet z'n moeder de gelofte z'n vader, die hem nu pas bekend gemaakt wordt niet te noemen.* IDOENA *komt hij bij 't heengaan tegen. Ze vertelt hem dat ze van hem houdt: hij gaat toch.*

BRAGI EN IDOENA.

Melankoliek zat Hagen bij de haard
Z'n handen op de knien, waartussen 't grijs
Van 't lange baardhaar trillend neerhing, krulde.
In koortsig rillen boog hij 't witgrijs hoofd
En wierp 'en blok op 't knettervonkend vuur.
Hoe ziek en eenzaam echter, somtijds gleed
'En lichtstraal naar de doffë ogen, als
Z'n ziel het kleinkind zag, z'n lieveling.
Hoe vlug had zij die morgen 't werk gedaan,
't Vuur aangelegd — 't was koel die zomerdag —
Met wei z'n hoorn gevuld en, met 'en kus
Hem groetend, was zij zingend heengegaan;
Het mandje mee. Door 't open luik zag hij
Haar gaan, in 't zonlicht, slank en blond als zon,
En telkens zag z'n blik de zandweg langs.

Naar Gunlod ging de reis, naar 't wonderbos,
Waar niemand durfde binnengaan; de hoop

Op kruiden voor de koorts gaf heldenmoed,
Maar toch aan de ingang van het koele bos,
Het donkre, griezelde het meisje 'en wijl —
Maar voort, voort moest zij, heuvel op en af,
Tot zij 'en blauwe plas door het geboomt
Zag stralen in de zon en zang vernam,
Welluidend uit 'en jongeskeel gegleên
En dansende als 'en blijde kinderschaar
Van klanken over 't ven van golfje op golfje:

Zonnelicht zweeft
Gezeefd door de sparren;
Glad van glanzen glimt het ven.
't Blauw met de bolle
Blinkende wolken
Rimpelt in 't rietomruiste ven.
Heerlik zo half
Omhuifd door de dommel
Dromend te drijven op 't dobberend vlot,
Te zwemmen, waar 't zonlicht
Zuiltjes van licht maakt;
Te spartelen onder de spar.
Maar boven dat blauw,
Wie boodschapt mij
Van 't heerlike, hoge Walhal?
Zou het er Zaliger zijn?

Beneden haar ging Bragi vlug langs 't ven
Z'n voeten bloot en bruin, de hengel op
De schouder, 't golvend blond danste op z'n pas
En zingen. Langzaam eerst, dan sneller door
De helling dan ze wou, vloog zij de hil
Af, blozend kwam ze aan Bragi's zij te staan,
Verward en hijgend: »Ken jë ook die vrouw,
Die toverzangster; hier in 't bos verdwijnt
Zij als 'en spook voor ieders oog? Toe, zeg,
Mag ik hier bij je blijven, 'k ben zo bang?
Ga met mij, wijs me 't pad.« — »'k Moet vissen! Ga
Maar hier langs 't ven, dan zie je haar van zelf!"
Idoena vond 'en hutje, waar 'en vrouw,
Blankarmig, blond, slank van gestalt,
De wol tot fijne draden spon, de voet
Dreef 't snorrend eikenrad en om haar lag
Door 't open luik 'en stralenvloed van zon.
't Wicht stond verstomd en vroeg naar de oude vrouw:
Zij was er nu niet, maar wat of ze moest?
En vol zag Gunlod's oog de deernë aan. —
»Och, kruiden voor m'n zieke grootvaar!« zei
Idoene en plooide aan 't schortje heel bedeesd. —
»Mag ik je helpen, kind?« — »Graag« zeiden mond
En ogen vol vertrouwen op die vrouw.
Idoene en Gunlod waadden door het gras,
Totdat het schortje vol van kruiden was

En Bragi's moeder alles van haar wist.
Blank als 'en sneeuwveld was die kinderziel.
Reeds rezen uit de vennen neevlen op,
Gewaad van ijle watervrouwen, zon
Lag op de hoogste toppen noch, omlaag
Lag 't meer al donkrend, toen het meisje heenging.
Wat ze opgetogen thuis vertelde, scheen
'En sprookje, maar de kruiden logen niet
En hielpen; beiden meenden, 't was 'en fee
Geweest, want spoedig week de koorts en vaak
Was in het bos Idoena Gunlod's gast.
En Bragi? steeds zag hij Idoena's beeld,
Zoals zij de eerste dag van boven neer
Met kleed en haren achteruit, 'en blos
Op wang en hals, aansnellen kwam, en sinds
Klotste het meer Idoena, floot de vink,
De wind hem 't zelfde toe uit ruisend groen.
En, schuchter eerst, verzelde hij alras
In druk gesprek Idoena door het woud
En dweepte en zong van haar en zei dit ook:
»De lucht is blauwer, 't ven glanst blijder op,
De zon is warmer als je komen zult« —
»En ik doe nooit des morgens vlugger 't werk,
Dan als ik heel de dag bij jou mag zijn,«
Antwoordde dan het trouwe wicht; die twee,
Ze zweefden als kapellen langs het ven,

Een 'n witjë en een mooi gestippeld, bruin.
Zij vonden in elkanders ogen telkens
Het antwoord op de onuitgesproken vraag
En Gunlod lachtë, als zij met 'en kleur
Van warmte en blijheid kwamen uit het bos,
Belaân met bloemen, varens, balsemkruid,
En smulden van de koeken die zij bakte.

Met bosgeur in 't verwarde losse haar,
Het kleed gescheurd vaak, maar gezondheids glans
Op 't fris gezicht, kwam zij te huis en was
'En opgewonden meid, als Grootvaar zei:
Doch 't oude bloed bruiste als van ouds in hem
Bij zoveel jeugd, zijn vrees voor toverij
Verdween als onweershagel op de grond,
Noch warm van zomerzon: hij leefde 't mee
Dat lieflik sprookje bij 't omboste ven
En, als des winters grote blokken hout
De donkre hut verlichtten spokig rood;
Als buiten wervelwinden gierden, 't sterrelicht
Omhuifd was, sneeuw hoog voor de deur gewaaid,
Dan sprak Idoena in de vriendenkring
Van vader, — velen jonger, enklen even grijs —
Van 't feeëleven, Gunlod's tovermacht en zang,
Waar alles, plant, boom, vogel en kapel
Naar luisterde; 't was aâmloos als zij sprak,

En allen staarden stom in 't vlammig vuur.
Wanneer zij zweeg, verstoorden stormgebruis
En vuurgeknetter 't stil-zijn slechts, doch .... bier
Vroeg Hagen en verbrak de dichtban wreed.
Dan schalk haar aanziend zei hij: »Zij vergeet
Te spreken van een jonge, Gunlod's zoon,
Die meer noch dan z'n moeder voor haar is«. —
'En blos tot onder 't kroeze nekhaar deed
De mannen schaatren, 't echode aan de wand
En vluchtend liep het lang geplaagde kind
Om bier en wei te halen voor de dronk.
'En forse rukwind deed hun luisteren
En sprookjes van verschijningen vol spook
Verstierven fluistrend door de stille hut,
'En koude rilling jagend door de leên.
Maar in 'en schaduwhoek verlichtte 't vuur
Rosachtig nu en dan Idoena's wang
En tussen 't rood zag droomrig 't ogenpaar.

Die wereld van illuzie bleef haar bij
Die herfst en winter, 't zij ze thuis het vuur
Voor Grootvaar Hagen jubelvlammen deed,
Of kraste door de stilte van het woud
Aan Bragi's zij schaatsrijdend over 't ven.
Zij zei hem alles en ook hij zag rond,
Of nimmer Wodan hier 'is komen zou,

Maar niets dan schaats- en raafgekras weerklonk,
Of tastbaar was de stilte, als d' ademdamp
Van d' even toevenden alleen bewoog
Bij 't hel oranje en rood der westerlucht.
Rijm over haar en muts, bereikten zij
De hut, als 't avondrood was uitgeblust
En, als dan Gunlod hun vertellen wou
Dan zaten ze bij 't haardvuur samen stil,
Vergetend, dat daar buiten 't witte licht
Der maan betoovrend over 't ven heengleed
En al wie liefhad buiten lokte, waar
Het dromen weefde om 't ven van kant tot kant
Van boom tot boom, tot heel die wereld, vol
Van 't reinste maanlicht, als 'en droom daar lag.
Maar in de hut suisde met lichte wiek
De blanke Sage om 't drietal rond, Walhal
Ging voor de kindren door haar wiekslag op
En straalde in licht, doch wekte ook menig wens.

'En wonder, ach! 'en wonder, dachten bei',
Maar Lente kwam, drong diep de zielen binnen,
Doch hield het wonder zeker in het kleed
Van waaz'ge nevel strikt verborgen; niets
Gebeurde er. Voller wasdom kreeg het hout,
De kaarsjes op de sparrebomen, 't blad
Van linde, beuk, kastanje werden dof

En op het ven ontplooide 'en blanke pracht
De waterlelie, 't sprookje van het ven;
Hij vouwde bij het licht de bladen los
En met hem wiegelde op de golf de plomp,
Het scheepje, waar de waternimf mee vaart.
Eens tuurden ze onbestemd naar 't stille ven
En middagwarmt' lag loom op beiden neer,
Daar hoorden zij luid zwanedriftgeklep;
Eén paar verduisterde de zon 'en wijl:
Zij zagen .... zwanen daalden neer, waar schâuw
Op riet en water onder popels lag;
Ze plooiden 't wiekenpaar te zaam en in
Het water stoeiden, kresen, doken ze.
Een sloeg klapwiekend 't water op tot schuim.
Toen gleed hij naar dë oever en ontdeed
Zich van z'n verekleed; het viel te zaam
En naakt rees daar 'en vrouw uit, blond en blank.
Idoene en Bragi hielden de adem in:
Nog ééne, allen wierpen 't luchte kleed
En jonge vrouwen stoeiden in het ven,
Dat plomp en waterlelie wiegelden.
Gejuich verving de stille middag daar.
Een waadde weg en knie, dij, heup verdween.
Zij naderde de plaats waar beiden lagen
En stortte water over 't blonde haar,
Dat vastplakte op de schouders en dë arm.

Zij bukte zich — slechts 't hoofd bleef boven 't ven
En gluurde er langs — zo zag zij beiden daar
En staarde 'en oogwenk stom in Bragi's oog.
Dat als 'en korenbloem stond in het graan
Der blonde lokken; toen verward en met
'En gil terug: zij schrikte de anderen.
Zo snel zij in het water konden, was
Hun aller vlucht, ze grepen naar het kleed:
Een zweefde dra omhoog, 'en ander stak
Haar arm, die 't been in 't kleed; 'en andre hielp
'En tenger blondje aan wal en blozend ging
De verste naar de kant en Bragi zag
Haar rug, haar heupen rijzen; noch in 't nat
Greep zij naar 't kleed; het wou niet aan; zo trilt
'En duif die boven zich 'en havik ziet.
Ze vloog in angstig wieken eindlik op
En heel de schaar verdween in 't wazig blauw,
Maar roerloos lagen daar de kinderen.

De nacht zond licht omlaag, wit manelicht;
't Waasde over 't kleed der maagden van het woud,
Die het midzomerfeest in reidans vierden:
IJl stoeiden ze over del en heuvelkring.
Die nacht sliep Bragi niet, het maanlichtfeest
Trok vaag van schijnsel aan z'n oog voorbij.
Hij had geen denken dan die zwanemaagd

Wier blanke lichaam zachtkens ròze blonk,
Gelijk een lelie afsteekt bij het groen
In zomeravondgloeien. Nimmer zag
Z'n oog de blankheid van 'en lichaam dan
Het zijne, forser, bruiner door de zon,
En de opgeschoten knaap gevoelde nu
Voor 't eerst, hoe hartstocht bruisen kan door 't bloed.
Vreemd deed ze rillen, telkens moest hij weer
Van 't stro-bed naar het vensterluik 'is kijken,
Of zij ook kwam: Idoena's beeld werd bleek
En zonder gloed, als 't zonlicht in de herfst,
Maar »zij die andere! — o!« zo dweepte hij.
Zij straalde als zonnewarmte neer in hem.
Bleek stond hij op, hij floot of zong niet meer
Als anders, deed z'n werk in stilte, maar
Te midden van z'n arbeid lachte soms
Haar oog hem toe; hoe vragend moeders blik,
Idoena's kijkers echter in z'n ziel
't Geheim te vinden trachtten, onbekend
Bleef het, als 'n bolbloem lang z'n kelk verhult,
Doch stiltjes voortgroeit tot hij kelk moet zijn
En pralen moet in schelle tulpekleur;
Zoo wies zijn wensen aan en eindlik lag
Z'n gloende kleurge liefdë open voor
Z'n moeders oog: zij zag het blank gebouw
Der liefd-iedille in puin vervallen.

Voort
Moest hij, zij voelde 't, voort, het leven in
Hij moest in 's werelds bossen zoeken naar
Het bloempje van 't geluk; zou hij het ook
Bemachtigen of sterven bij z'n pogen?

Idoena kwam niet meer in 't bos, de vink
Zwijgt, als de stormwind buldren komt in 't woud,
En kruipt met gaaikë in het warme nest.
En Hagen's hut was zonder haar gezang;
Haar grootvaars oog werd dof, z'n baardhaar wit
En 't hoofd zeeg op de borst.
In zomerzon
Was Bragi's plan gerijpt; eens, savonds, riep
Hem Gunlod bij zich buiten aan het ven,
Dat blauw en stervol aan hun voeten sliep.
»M'n jongen, wil je weggaan, ga gerust:
Probeer in 't leven je geluk te vinden.
Maar eer je gaat, dit noch: je vader is
De almachtge Wodan, 'k zeg je dat niet om
Je op Hem te doen beroepen als wat leed,
Wat tegenspoed je treft, maar om je fier
Het hoofd te doen verheffen op je weg:
Alleen wie zelf zich helpt, steunt Wodan's macht
En lafheid is het steunen op 'en ander.
Op lafaards is Hij boos, ik ben 't, als jij

Iets doet, wat je je zelven niet — en mij
Noch minder — zonder blos vertellen kunt:
Wees kloek en rein en kom gelukkig weer!«
'En warme moederkus en Bragi ging.

Juist lag Idoena op haar stro-bed neer,
Toen fluisterstemmen uit de lindeboom
Of uit haar bloemen voor 't geopend luik
Haar suizelden in 't oor: sta op en ga! —
Waarheen, dat wist ze niet, maar 't maanlicht scheen
En wees de weg heel duidlik geelwit aan.
Daar zag ze Bragi komen: »O, tot haar!«
Juichte haar ganse ziel en blozend vloog
Zij tot hem, doch haar bloed vloeide eensklaps weg
Uit wang en voorhoofd: hij wou haar voorbij
En zocht in 't ver verschiet of zijn geluk
Daar aankwam. Bleek hield zij hem staande: »Hoor
Noch even naar me, Bragi. Wat je zoekt,
Ik weet het evenmin als waar je gaat,
Maar ik zal blijven denken aan 't geluk,
Aan 't ven genoten, niemand kan zoveel
Ooit van je houden, als Idoena deed
En doet.« — »Idoena, dank; ik moet nu gaan
Ik kan niet langer blijven rusten hier:
't Is niet met opzet, als 'k je leed moet doen;
De wolk moet voort, wanneer de storm hem drijft.

Ziedaar m'n hand; wij scheiden vrienden, hoop
Ik« — en zij stak hem trouw de wang toe, doch
Hij kuste niet, maar drukte alleen haar hand.

Idoena oogde hem in 't maanlicht na
Tot hem 'en hut, waar 't zandpad omkromde,
Verborg, toen ging zij als gebroken heen
En weende lang die nacht, tot ze in de slaap
En weldra zoete droomen rust hervond.
Haar jeugd zei tot haar: Bragi komt terug!
En levensmoed look als 'en bloem weer op.

Over de heide komt hij bij 'en gelukkig echtpaar, GEERTRUI *en* FOLKERT, *en is verbaasd over die vreemde liefde en dat hij niet in staat is voor hun kind 'en liedje te dichten. Na de nacht komt hij in 'en dorp, dat in rep en roer is door 'en rooftocht. Hij wil hun helpen; bij de oudste,* HARALD, *vertelt hij z'n streven en laat zich door deze van z'n voornemen om te sterven, het enig middel om bij z'n* WALKYRE *te komen, afbrengen. Tijdens de strijd vraagt deze,* HILDA, *vergeefs aan* WODAN *of hij noch niet komen mag. Ze houdt van hem, maar moet troosteloos haar plicht doen en stervenden vleien met de heerlikheden van* WALHALLA. BRAGI *wordt gewond en ziet dat gevlei op 't slagveld. Hij blijft die winter daar en verlieft, z'n* WALKYRE *vergetend, op* GERDA, *'en dorpsmeisje. Deze verleidt hem bijna, maar z'n beter-ik redt hem en drijft hem terug naar* IDOENA.

HILDA EN GERDA.

De stilte sluimerademde in het dorp,
't Was of hij 't hoorde, als hondgeblaf weerklonk
En plotsling zweeg; of 't ritslen in 'en boom
Van koeltje of vogel stoorde d'eerste slaap.
Vreemd was het hem te moede: Wodan's kind!
Hij, zoon van de angstig grote, somb're God!
O, Wodan moest hem helpen, maar hoe dit
Te vragen? waar was vader Wodan dan?
Voort liep hij 't zandpad langs tot waar de hei,
Het nooit geziene, wijde, donkre veld,
Stil neerlei onder lichte koepelboog.
'En groote ster lag ginds haast op de grond.
Hij zag verbaasd naar hemel en naar hei
En stond verslagen stil: als alles zó,
Onmeetlik groot was, hoe dan ooit z'n lief
Te vinden, haar, verdwenen in dat blauw?
En murmlend als 'en beekje welde 't lied:

De liefste verliet me:
Verdwenen als damp is
't Vluchtig geluk.
Onmeetlike menswereld,
Waarheen mij wenden?
Waar is de weg?
Alleen liet m'n lief me;
Alleen met m'n leed:
Waar ik mij wende,
Niemand ontneemt me
De last van het leed.
Moedeloos maakt
't Verlies van de liefste!
Waarheen mij wenden?
Waar is de weg?

'En vuurge ster schoot langs het blauw en liet
Even haar glans ten hemel staan. 't Gaf moed
En Bragi volgde 't diep gespoorde pad,
Dat geel de donkrë erieka doorsneed,
Zoals de val-ster 't hemelkleed verscheurde.
Hij liep en liep; 't werd lichter, of 'en maan
Noch meer wit licht kwam brengen, 't schemerlicht
Werd licht, oranje, tederrood, werd gloed
En drup bij drup lichtte aan dë erieka:
Daar rees het licht omhoog en knielend viel

Voor 't ongekende schoon de jongling neer:

O Balder, mijn bee stijgt Brenger van 't licht
Tot U, dë Alziener, overal lichtend!
Uw broeder bidt om bijstand, om licht,
Noem ik mij broeder, nietig ben ik
Vergeleken bij U, Lichtgod van 't Al.
Stil in mij storm, steun mij in 't gaan!
Laat toch Uw licht de liefste mij wijzen!
Zo naamloos was nooit om Nanna Uw leed,
Als om de blanke baadster ik lijd.
Zij vluchtte als 'en vogel voort uit m'n oog;
't Zonlicht zocht zij: zoek ik nu goed?

En zie, 'en leeuw'rik rees, werd kleiner, zwond
'En stip gelijk in 't blauw, maar klaar van toon
Viel 't zanggeluid op 't zonrood heivlak neer.
De zangbeminner luisterde opgeruimd
En liep weer voort, tot hoog de zonne stond
En warmte dorst, het lopen honger gaf.
'En wilgebosje kwam steeds naderbij,
Het dekte 'en huis, waar kinderschaterlach
Hem tegenklonk. Hij zag 'en vlassig kind
Op moeders schoot, de ronde billen blank,
En spartlend met z'n ròze voetjes; bij
Het kitt'len van z'n moe in 't halsje moest

Hij lachen, tot het eindigde in gehik,
En moeders volle lippen lachten mee:
'En lief tafreel van licht en wilgenschâuw.
Toen Bragi bij de heg aankwam was 't uit:
Het kind zag vragend, doch de moeder zei
Hem te gaan zitten, haalde zuivel, brood
En gaf hem drinken, vroeg hem, wie hij was,
Waarheen hij ging en riep haar man van 't erf.
In de open deur verscheen 'en blonde kop
Bruin-rood van zon, met ogen grijzig blauw
En geel lang haar, nat van het dampend zweet.
'En grote kerel — ruig kwam door het hemd
De borst te voorschijn — trad gebogen in,
Doch richtte zich, de deur door, fors weer op
En stak z'n spierige armen uit naar 't kind
Dat vluchtte in deze veilge havendammen,
Als 'n visserspink de Noordzeestorm ontzeilt.
Daar stak hij lachend Bragi 't handje toe.
Wat of hij wilde, vroeg de boer. „Ik móét
De wereld in, doch weet niet recht waarheen." —
Toen zei de boer: „O ga dan naar ginds dorp,
'En heel eind verder aan 'en brede stroom;
Het pad wijst je de weg. Je lijkt me sterk,
En 't dorp, in strijd met roverburen, heeft
De hulp van stoere mannen meer dan nodig.
Doch blijf hier rusten, tot je heen wilt gaan.

Je bent ons niet tot last, nietwaar Geertrui?
Wij hebben melk van 'en paar koeien, brood
Van rogge aan beekjes kant verbouwd, de bij
Verzamelt honing in 'en holle wilg,
Voor dorst zijn bessen hier en helder water.«
En Bragi bleef er graag die ganse dag.
De boer ging weer naar 't erf, de vrouw liep heen
En weer en zong bij 't nijvre huiswerk, maar
Zo nu en dan moest zij 'is even naar
Haar Folkert kijken in de omtuinde hof,
Waar hem het zweet op spa en handen drupte.
Zij lachte 'm toe, heel even; Bragi bleef
Terwijl bij 't knaapje, dat van rijmpjes hield,
Zei moe, en van gestoei. Het laatste ging,
Maar 't lied, 'en eigen lied altans wou niet
Goed lukken; wat hij zong, was Gunlod's zang
En hij bepeinsde, hoe hij alles toch
Bezingen kon, het ven, het bos, de zon,
En 't simpel kinderrijm wou maar niet komen.
En toen hij op zijn stro-bed lag te staren,
Dacht hij aan 't kinderrijm en alles wat
Hem als 'en zonnig beeld voor ogen stond,
'En beeld van liefde. Was dit liefde? 't Leek
Zo kalm eenvoudig, net Idoene en hij,
En toch weer anders, maar noch meer verschil
Met zijne liefde voor de zwaanmaagd! Koel

Was deze hier, maar toch zoet! Wat zou 't zijn?
Te midden van deez' raadslen vloog z'n geest
Op dromewieken naar z'n zonnig ven.

Hij ging, stapte over stenen door de beek,
En zag noch om, toen 't kind, omhoog getild
Door moeders blanke armen, hem 'en groet
Toewuifde; zij knikt' ook en Folkert zei
De weg hem over 't heiveld, waar de wilg
En vlier in kronkellijnen 't beekje wezen.
Voort ging hij, vol van 't zonnig lieve beeld.
Dra klom het pad en wond zich in het mos
Omhoog, 'en heuvel op, en daalde weer
In gladde glooïing onder voor z'n voeten;
'En nieuwe heuvel, dicht met sparreschaduw
Bedekt, rees op van geel en brokk'lig zand,
Tot eindlik, op 'en hoge vrije hil,
Hij hutten zag op heuveltjes gebouwd.
Rook steeg blauw op en luid gedruis klonk aan
Als van 'en twist. Met vlugge tred verliet
Hij 't plekje en luider bruiste 't om hem heen
Toch zag hij niets, dan rook uit hutjes kronklend.

In 't dal er tussen stond de manneschaar
In dierehuiden, horens op het hoofd,
Of op de rug het lange blonde haar,

Door woest gebaar geworpen achteruit,
De speer ter hand; van vóór de hutten zagen
Vrouw, grijsaard, kind naar hun en spoorden ze
Tot strijden aan. 'En grijze kop stak uit:
Zijn stem riep met metaalklank allen toe;
»Weer onrecht, mannen, weer geluk verwoest,
Dat door dë onzen kalm genoten werd.
Wij allen weten 't, rovers slopen in,
Toen al wat manbaar was te hooien ging
En zwoegde in zomerwarmte, Hilda werd
Met Madzy, Godvried's vrouw en Sivard's, hun
Tot buit, hun drietal kinders dood, hun huis
Geplunderd en in brand, eer wij, te zaam
Van 't veld geroepen, 't hun beletten konden.
Weg waren ze; ginds over de rievier
Drijven ze spot met ons en onze vrouwen.
Wie weet wat hoon haar wacht: wraak, mannen, wraak!"
En krachtig bruiste omhoog hun oorlogskreet
En bijval riepen hun de zwakk'ren toe.
De speren klapten op het leren schild
En: »daadlik« riepen jongren onder hun,
»'En omzien stilte« donderde de grijsaard,
»Wie zal u leiden? — »U« klonk 't juichend, zwaar —
»Nu goed dan, maar ik wil gehoorzaamd zijn,
Geen zege zonder orde, dood voor wie ze breekt!« —
Ze riepen: »'t zal gebeuren,« wilden heengaan, maar

'En slanke jongling, blond van krullen, fors,
Liep naar des grijsaards heuvelplek en zei:
»Ik ben 'en vreemdling, maar verfoei het onrecht.
Laat mij met U ten strijde trekken!« — »Jonge,
Wie ben je, spreek, verspied je hier ons plan;
Wat vreemd en vijand heet is ons gelijk:
We zagen zelden goeds ons dorpje naadren« —
Zo sprak de langgebaarde grijsaard. Kleur
Gaf zijn wantrouwen Bragi's wangen, gloed
Aan de ogen; smalend sprak hij: »Moeder zei
Mij eerlik aan het goede in mensen te
Geloven, denk vrij kwaad van mij, maar laat
Mij strijden tegen onrecht, oordeel later.
M'n naam is Bragi, Gunlod's zoon. Aan 't ven,
Het stille, weent zij om haar mans verlies.« —
»Wie was die man?« — »Die?«... eensklaps zweeg hij, 'n blos
Vloeide om z'n hoofd; hij zag en hoorde Gunlod.
»Ik mag zijn naam niet noemen, oude man,
Hij is te hoog.« En Bragi zweeg, maar zag
Zo eerlik, dat de grijsaard zei: »Ik wil
Je wel geloven; mannen, neem hem aan:
Zijn blos liegt niet, maar 'k wil hem nader spreken.
Neem allen afscheid thuis, strijd brengt licht dood.«

Door 't vrouwvolk fluisterend besproken en
In stilt bewonderd, achtervolgd door nijd

Of zorg uit manneblikken, door de kinders
Omstoeid en aangegaapt, ging Bragi met
De man naar 't kleine huisje, waar z'n vrouw,
In grijsheid noch in kracht z'n mindre, voor
D'r Harald zorgde, dat hem niets ontbrak.
Noch vlug ter been, hoe krom van rug, gaf zij
Gezelligheid en netheid aan de kluis.
Het karig, voedzaam maal dampte op de tafel
En zwijgend zette zich het drietal neer.
Nu bad tot Wodan Harald zegen voor
De gast, geen vraag verstoorde 't eten, maar
De gast begon dra zelf te spreken van
Z'n vennen, moeder, van Idoena, 't bos
Met gloed te roemen; heel z'n vrije jeugd
Omgeurd van bos-aroma zagen ze.
En Harald vroeg, toen 't maal ten einde was;
»Je roemde zo je vennen, waarom bleef
Je niet bij moeder en Idoena thuis?«
En aarzelend ontplooide hij 't geheim,
Als 'n waterlelie schuchter 't goudhart toont;
Wie hij in 't ven zich badend had gezien
Vluchtend naar 't blauw hoog in de zonnehemel,
En 't woordensprankje werd welhaast 'en beek,
Die klaterde aan de wanden van de hut:
»Haar ogen zagen me aan en gloed ontsprong,
Als snachts uit donkre wolken bliksemvuur,

Hier in m'n binnenst; haar begeerde ik, haar
En niemand anders, moe's, Idoena's beeld
Ze glansden uit als sterren voor de zon.
Geen rust gaf 't rustig ven, geen slaap meer 't bed.
O, help me zoeken, grijsaard, wie m'n ziel
Met innigheid begeert te vinden, help me!« —
»Wil jë al sterven, Bragi? Houd je niet
Meer van de mooie bloemen, 't kleurig veld,
Van zonnewarmte, maanlicht, vogelzang?« —
»O zeker, vader, — maar 'k begrijp U niet!« — »Walhal
Zweeft niet de wereld toe; de vogel paart
Zich met de veldmuis niet; en wie omhoog
In blijheid zweeft, gevoelt geen hart voor jou,
Die wroetend in de grond je voedsel zoekt.
Slechts wie gesneuveld zijn, zij hebben kans:
De dappersten behoort de zege dan,
Om in Walkyrenarm van strijd te rusten.« —
»O, laat mij dan vooraan gaan in de strijd!« —
»'t Is wel, doch denk om Harald's waarschuwwoord,
Geen heil geeft aan de mens het nagejaag
Van 't bovenaardse; dichterfantazie
Versiert het leven, maar de werklikheid
Eist allë ernst, gedoogt de droom slechts hun,
Geboren om zich zelf en ons ten strijd
Om 't leven te versterken, hun de zang,
Ons 't werk!" — »De zang? Ben 'k dichter dan: ik zong

Van bos en vogelvlucht, van zon en meer
En heb de zang voor haar, m'n lief, gezocht,
Doch 't woord wil zich niet voegen naar de maat:
Ik ben te wild, geloof ik« — »O, blijf hier
En zing ons volk dan voor, maak 't leven blij,
Geef opgewektheid bij 't eentonig werk!
En zoek de dood niet: dichters bloeien hier
Zo zelden op en 't arm, bestreden volk
Heeft moed hoog nodig, ijl gedroom baat niet:
Geef zangen, die het volk tot geestdrift wekken.
Hier is 'en plicht voor je; wat slechts de dood
Je geven kan, zoek 't niet voorbarig: jij
Kunt zonder toekomstzorgen leven, vrouw
Noch kind verliezen 't brood met jou en, als
Je sneuvlen mocht, wacht je wellicht geluk!« —
Voor Bragi's geest stond lang al moeders beeld,
Die ook dë armen zangtroost had gebracht
En — bracht? Moest zij nu weer om 't eigen brood
Uit zingen gaan? Verlangen naar z'n thuis
Vervluchtigde z'n droombeeld, gaf hem aards
Begeren: »'k Blijf voorlopig, vader, hier;
'k Ga mee, zal zingen, maar de dood niet zoeken,
Doch waar te wonen? Folkert's hut is ver,
Hij arm . . ." — »Blijf hier; Sigyna, heb je plaats?« —
»Wel zeker, licht vindt hij 'en meisje hier
In onze aardse kring, dat dromen doet

Van aards geluk: en zie, dit snaretuig,
Eens kweelde er Harald mee van zijne min,
Bespeel het en bekoor er mee als hij« —
En d' ander lachte zachtjes voor zich uit.
»O wijs mij, hoe ik spelen moet,« riep Bragi.
De grijze sloeg met stramme hand de snaren;
»Kon ik 't zo,« juichte hem de jongling toe.
Hij greep en — speelde vals, teleurgesteld
En stil boog hij het hoofd, het spel bepeinzend.
Die avond dreef hij in 'en stille kom,
Waar de rievier des nachts verpoost, en, tot
De maanschijf brak in rimpels en schier op
De bomen zonk van moeheid, speelde hij.

Voor mensenoog beschut door nevelen
Glansde in goud zonnelicht het hoog Walhalla.
Omringd door z'n Walkyrenmaagden, die
Op-luistrend zagen naar de wolkentroon,
Zat Wodan 't noodlot vellend van de strijd;
Hij wikte zege de beledigden
En wraak, doch wees ter dood gedoemden aan,
Die morgen in hun arm aanzweven zouden.
Het doods-lot trof het grijze hoofd van Harald.
»Maar Bragi, vader?« vroeg met blos 'en blond
En angstig kopje in spanning — »Hilda, nee,
Klopt ook je hartje luider vaak sinds hij

Je zag, jij hem in 't donker droomoog keek,
Noch is zijn levensdraad niet afgesponnen;
Noch moet hij zingende dat volk bezielen.
Ook vrees ik . . . .« — »Vader, wat?« — »Nee kindlief, nee
Niet alles mag m'n mond je zeggen, nu al!« —
»Zou hij niet van me houden, vader, en
Hij zoekt mij overal, en gloed bezielt
Z'n leven, zou dat alles ijdel zijn
En zou ik niet van min genieten mogen?
O, wees niet wreed?« — »Kom, Hilda, moed! In 't werk
Je troost gezocht: de minne zwijg voor plicht!«
Betraandë ogen zochten naar het kleed
Van zwaneveren, Koedroen sprak haar moed
In 't moede zieltje — Wodan schudde stil
Meewarig 't hoofd: »Wat aards denkt hoort aan de aard
En paart aan 't aardse zich, al wordt het godlik;
Wie aan Walhalla's taak zich wijdt, moet heel
Z'n wezen daaraan wijden, gene klacht
Kan helpen wie die taak gekozen heeft!«

Gekleed in huiden, hoornig aan hun hoofd,
Met knots, speer, schild en akst bewapend, stond
De manneschare noch bij toortsenlicht.
Voor op 'en heuvel Bragi met z'n speeltuig:
Stil was het; zilverklaar klonk Bragi's stem,
Zijn lied trilde onder 't zwarte nachtgewelf:

Mannen, nu moed! morgen de zege.
D'uchtend geeft dood of donder van vreugd;
'En heldenziel heeft Walhalla gaarne,
Zwaanmaagden zweven zoekend omlaag,
Steunen uw strijden, 't sterven verlichten ze,
Lachende lokken ze de laatste adem.
Dan zal de ziel zeilend heendrijven,
Waar geen wolken, geen wee meer is,
Waar in het woud de wildë evers,
Bruine beren en briesende stieren
Stuiptrekkend sterven aan stoten van speren.
Schenkt dan 'en schone 't schuimende bier
Boordvol in bekers bij het gebraad;
Melden der maagden ogen U minne,
Dan vloeit volle vreugde om uw leven.
Leeft gij, uw lieven lachen U toe;
't Kindje klemt in kleine handjes
Vaders vuisten, vrouwen zijn trots,
Dat gij streedt 'en strijd tegen stoutheid en onrecht;
Maagden minnen de moedige held,
Winden de winnaar windekelken,
Met beukebladen ten blijde krans.
Maar schande wie schendt de schone eed
Van trouw aan 't ene, tijdlike hoofd!
Wie heult met hun daar, hem treff' de dood!

Geschreeuw, gebrul klonk door de nachtlucht heen
En eer hij 't wist, stond Bragi op 'en schild
En werd als dichter 't dorp in 't rond gedragen.
't Sienjaal klonk, alles zweeg en doofde 't licht.
Stil slopen ze naar vlotten in de stroom.
Geruisloos gleden zij naar de andrë oever.
Noch schemerde 't, nauw lichtte 't uit het Oost,
Toen krijgsgehuil van gindsë oever vloog
Naar 't dorp, waar alles op dë uitkijk stond.
Vaag klonk het over, zege of nederlaag?
De vrouwen staarden bleek en zwijgend of
'En enkle in tranen, handenwringend naar
De waaz'gë oever: vuur steeg lekkend op
En luid gejuich rolde aan.
Gewroken was
De smaad, bevrijd de vrouwen, maar bedroefd
Stroomde alles samen om de grijze dode,
Noch droeviger, nu ook hun dichter daar
Bewusteloos van 't bloedverliezen lag.
In 't woud had Bragi 's vijands hoofd vervolgd
En onder gelend, vroeg neerdwarlend loof
Had hem 'en speer getroffen, hij viel neer
En zag in schemering Walkyren zweven.
Ze brachten zorgvol zielen naar omhoog,
In koelheid hare dienst doend, met 'en scherts,
Als weer een viel naar Wodan's wikbesluit.

Een kustte die en drukte de ogen toe
En deed, als minde zij, de koele, hem;
Dan, sneller als de leeuwrik stijgt in 't blauw
En daar verdwijnt, zwond in het zwerk het tweetal,
'En huivring deed de dichter rillen, maar
Één zocht steeds doôn bij hem: zij was het, zij!
Geheel z'n ziel vervulde 't: zij had hem
Weemoedig aangezien, als minde ze:
O zeker! 't Was zo: nochmaals lachte zij
En in haar ogen blonk 'en pareltraan.
Toen wendde naar 'en ander zij haar oog
En lonkte deze toe, ontlokte hem
De ziel en 't blauw slurpte hun op. Doch lang
Lag Bragi; peinzend zag hij weer die blik:
Jaloersheid golfde door z'n aderen
En deed het bloed der wonde sneller vloeien.
Zo vond men hem bedwelmd en beide, 't lijk
Van de oudë en de schijnbaar dode dichter,
Droeg 't krijgsvolk op z'n speren naar het vlot.
Stil roeiden ze over en 'en rilling vloog
Door ieder vrouwelichaam; wie wel dood
Zou zijn? En stil was ook de vollë oever.
De twee bevrijde vrouwen sprongen van
Het vlot begroet met hartlikheid; maar strak
En somber zagen ze in het rond; hun kroost,
De lente van hun huis, was dood en heen,

't Had Madzy's bruine krullen grijs geverfd,
Voor altijd Hilda's voorhoofd diep gegroefd.
Doch de andren leden meer om Harald's dood;
Der meisjes klacht klonk voor de blonde dichter;
Zij fluisterden: »Wat ramp! gelukkig, wie
Door zulk 'en jonge uitgekozen werd;
Zie 't blanke voorhoofd, 't eedle slanke lichaam!
Zou nooit dat vurig oog meer naar ons kijken?«
Ze droegen beiden naar Sigyne's huis.
Met grote ogen blikte die het aan,
Vaag, als begreep ze niet het wachtend lot,
Maar, toen zij gans alleen was met die twee,
Toen kromp dë oude vrouw van wee ineen
En staarde 't eenzaam leven angstig in,
Doch tranen rolden niet, die wel was droog;
Stom zonk ze bij haar mans lijk neer. Eerst later
Gaf bidden sterkte weer en ogetranen.
Toen wijdde ze de levende haar zorg,
En kruidekunst; zij wies, verbond z'n wond
En, toen het lijk de vierde dag gelegd
Was op de stapel beukenhout met paard
En wapens, kwam hij bleek naar 't schouwspel zien.
'En stil genoegen blonk op elks gezicht,
Toen hem Sigyne steunend naderbracht.

Die winter bleef hij bij haar. 't Leven gleed,

Als zomers de rievier langs oever, voort.
Geen roveraanval kwelde 't meer; in vree
Genoot men 't rusten van het zomerwerk
En bakte 't eigen brood en molk het vee,
Dat vrede uitloeide door het stille dorp.
't Lag hoog en veilig voor het herfstgebrul
Der rijzende rivier, die schuimig groen
Voortwielde in forse vaart, als kookte 't nat.
Als dan de meisjes sponnen bij het licht
Van vet of kienhoutspaan, dan kwamen daar
De jongelingen stoeien met de deerns.
De een gaf 'en raadsel op, die zong 'en lied
Of stilde 't drukst gejoel met toversprookjes,
Maar niemand wist hun zó te boeien als
De noch wat bleke Bragi, die de schat
Van sprookjes, zangen, eens aan 't ven gehoord,
Herklinken deed en meisjes afgod werd.
De jonge mannen werden echter boos:
Hij dacht heel anders over liefde als zij.
»Wie kies je voor het volgend voorjaar?« vroeg
Een fors gebouwde knaap. — »Ik kies maar eens«,
Zei Bragi, »voor altijd!« — Hij lachte 'm uit.
Riep de anderen er bij en allen lachten.
»Het is te zot: jij kunt veel meer dan wij:
Je lied betovert alle meisjesharten.
Je weet niet, wat genot de minne schenkt,

Als mond aan mond gesloten blijft; je denkt
Niet meer en wordt van zaligheid doorstroomd.
De mooiste, bruinoog Gerda, geeft zich jou,
Vraagt niets dan minne!« — »'k Weet ze niets te geven!
Maar zeg, zou jij haar willen tot je vrouw
Als ik ze gaan liet?« — »Ben je dol: mijn vrouw
Moet rein zijn als de blankste leliekelk! —
»En jij, als jij niet kuis bent, acht je je
Met zo'n verleden rein genoeg voor haar?
Zal dan geen schaamt je wangen kleuren, als
Zij, de allerreinste, jou behoort?« — »Wel, nee:
De vrouw moet kuis zijn, wij . . .« — »Ik zeg je jij
Niet minder of je huwliksheil is nul:
Je zinkt in eigen ogen; wee wie zover komt!« —
»Hij is 'en gek; kom, laat hem zingen, maar
Wij luistren niet!« — Doch, zie, als 'avonds weer
De spinsters zich vergaarden, vroegen zij
Om liedren en — ook 't manvolk moest wel luistren.
Dan klonk 't aloud verhaal van Freie's trouw
En Gerda's zelfopoffring door de stilt.
't Drong tot hun ziel glashelder als de zang
Der leeuwerik en enklen werden reiner.
Als hij van Balder's blij ontwaken zong
En hoe het zonnepaar door kindertjes
En bijen, vogels, vlinders, bonte en witte,
Omstoeid, onzichtbaar zweefde over 't veld

En 't blije minnend paar met koeltetjes
Omwuifde, rilden velen, wijl het paar
Wellicht onrein gedacht had, op dat veld. —
Midwinterfeest bracht sneeuw en ijs in 't dorp
En vrolikheid, als meisje en jongeling
In dartle scherts elkaar met ballen wierpen
Of onder sneeuw begroeven. 'n Meisje of tien
Viel voor Sigyne's hut op Bragi aan.
Zij wierpen hem, hij weer terug, één greep.
Hij om haar in de sneeuw te werpen, maar,
Hij glipperde uit en allen op hem neer;
Ze omklemden hem en gierden van de pret,
Dat de oudjes uit hun hutten kwamen kijken.
De mooie Gerda kuste plots z'n mond
En liep toen blozend weg: nu durfden d'andren
Haar voorbeeld volgen; over 't witte kleed
Klonk door de klare winterlucht gelach
Van 't hele dorp; toch raakte Bragi los
En liep vol boosheid in Sigyne's huis.
Wat plaagde z' em met mooie-meisjes-kussen!
Jong werd haar levenslust bij zoveel jeugd.
Maar Bragi zei heel koel — al kleurde hij: —
»'k Vergeet zo gauw m'n oude liefde niet!«

Des nachts te bed glom de vergeten gloed
Van hartstocht heftig aan, als door 't gewaai

't Vergeten kampvuur gloeien gaat en langs
De dorre zomerhei 'en vuurlijn trekt,
Die 't angstig haasje vluchten, 't vogeltje
Doet piepen boven 't nest, diep in de rook.
En in z'n hartstochtvlammen zag hij 't beeld
Van Gerda; brandender noch was haar oog.
Haar slanke lijf begeerde hij als eens
Z'n blanke baadster; weg was ieder woord,
Dat hij tot andren sprak van kuise liefde,
En in z'n eenzaamheid was hij niet rein.

Sigyn' en hij zaten 'en avond saam,
Het haardvuur knapte van de blokken hout;
Bij 't kleine licht, omglansd van vuurgloed, zat
Daar de oude vrouw te spinnen met gesnor.
Zij sprak van vroegre zeden, heldendaden
En babbelde maar voort. 'En bierkruik stond
Bij Bragi's bank in 't hoekje van de haard.
Mat, zonder zielebeelden zag hij voor zich
En zweeg maar. Tweestrijd woedde in hem of de aardse
Of d' hemelse verleidster liever was.
Hij vroeg haar: »Moedertje, vertel mij eens,
Wat is Walkyrenplicht?« — Zij schudde 't hoofd
En zag hem goelik lachende aan, wat schalks:
»Noch altijd in het zwerk met je gepeins?
Is 't mooiste kind op aard' niet goed genoeg?

Hoor dan: wie knapst is van de meisjes hier,
Kan, zo ze wil, Hel's oord verlaten gaan
Om in Walhal's paleizen 't leven van
De helden met de aanminnigheid van liefde,
'En ròze kleed, te omhullen, zo zong Harald.
Zit soms 'en krijger neer, droevig van oog,
Verlangt hij naar z'n aardse leven weer,
'En zwaanmaagd zet zich aan z'n zij en spreekt
Van everjacht en van haar gloed voor hem,
En, luistert hij: zij zit al op z'n knieën
En ziet met minvol oog hem aan en lacht,
Dat heimwee wijkt en hij weer vrolik is;
Dan zweeft zij troostrijk andre droeven toe.
De dapperste valt één alléén ten deel:
Hij leeft het zaligst, tot haar Wodan roept
Haar plicht te doen in 't strijdgewoel beneden.
Dan schroeit jaloersheid hem vergeefs het hart:
Zij moet naar andren lonken, andren kussen.
Zo zong mij Harald, toen zijn stem noch klonk:
Och arm, hoe mis ik hem!« — »Maar, moeder, als
Dan een van hun 'en held mint!« — »Niets, niets baat:
Hun plicht is dienstdoen, niet hun min genieten!« —
»Maar dat is wreed!« — »Zij wisten het vooruit
En konden rustig Hela's rijk bewonen:
Ze wilden 't niet« — »O droevig, zwaar bestaan!«
Riep Bragi uit en zonk in mijmerij. —

»Vertel mij nu 'is,« zo begon Sigyn,
»Wie toch je vader is, die je niet mocht
Verklappen indertijd.« — Weer aarzelde
'En poosje Bragi, doch 'en blik in dat
Grijsblauw, zacht oog, vol ernst en goede trouw,
Deed schuchter Wodan's naam z'n mond ontglippen.
Als voor de Godheid zelve glansde 'en trek
Van deemoed over de oude rimpels heen
Bij 't vrouwtje: »Wodan!« prevelde zij stil,
De handen, trillend van dë ouderdom,
Saamvouwend. Toen: »Vandaar die gave dus
Om met de zang een ieder op te beuren!« —
Mischien, maar moeder zelf zingt ook zo mooi
En 'k leerde licht als 't vinkje 't lied in 't nest.« —
»Maar, kind," zei de oude, »stellig ben je dan
Voor hoger noch bestemd dan voor ons dorp,
Het schaamle; zal mischien je hemeldroom
Noch werklikheid gaan worden en vereend
Met je Walkyre zweef je in 't eindloos licht« —
Doch Bragi zweeg: niet zij blonk in z'n oog,
De vuurge Gerda deed hem naar de kruik
Met zware gerstedrank, herhaaldlik grijpen,
En in de doezel won z'n hartstocht aan.
Toch was er iets, dat hem verhinderde
Dat mingeheim te zeggen aan die vrouw
En dommelstarend in het vuur, vergat

Hij het naar-bed-gaan, tot Sigyn hem 't zei
En hij verschrikt zijn dromerijk verliet.

In boom en struik klom jonger sap, en knop
Naast knop zwol aan de kale takken. 't Veld
Kreeg madeliefjes, 't bos vieooltjes, lelies
Der dalen; de ooievaar kwam kleppend aan,
De zwaluw scheerde langs rievier en wei.
Het laatste spinfeest werd gehouden, heel
Het jonge dorp was daar en malle scherts
Werd buiten zelfs gehoord. Ze plaagden Bragi;
Lang wisten allen, hoe veranderd was
Z'n lied, hoe gloedvol 't klonk, hoe 't vochtig oog
Naar Gerda's plaats zag en met heter blik
Beloond werd; vaak werd hem gevraagd, of hij
Niet meer aan reinheid hield, doch als 'en straal
Van water in 'en felle brand verhoogde dit
Z'n warmte slechts, verdampte ras en liet
Geen spoor van 'en herinn'ring bij hem achter,
Maar de onbescheiden vrager kwam het duur
Te staan. Nu echter plaagden, sarden zij
Hem saam, tot hij van woede daarvandaan vloog
En zich niet weer vertoonde. Sinds vermeed
Hij ieder, doch des avonds dwaalde hij
In lauwer wordende atmosfeer dicht bij
De hut van Gerda rond. Die weifelde;

Haar hartstocht zei: hem wenken; haar verstand:
Hem mijden. Doch, als alles liefde smaakt
En jubelt van die liefde in 't rond, dan bruist
Ook 't jongemeisjesbloed veel sneller, drijft
Ze vaak tot dwaasheen. Gerda ook bezweek.
»Kom dan van avond aan de heidezoom
Bij de oudë eik« — en alles trilde in hem;
Als koortsig liep hij rond die ganse dag
En wachtte en smachtte; kwam wel tienmaal, waar
Zij hem bescheiden had en eindlik zat
Hij in de volle maneschijn, van hartstocht mat,
Te staren onder de oudë eik; daar kwam
Zij aan, in 't nachtkleed 't bed ontslopen, om
Haar ouders te bedriegen opgezocht.
Zij kwam en leek 'en hemelse in dat licht,
Doch zie, plots staat 'en ander beeld hem voor
Z'n geestesoog: Idoena's reinwit kleed,
Haar schuchtre gang, haar blos toen zij hem zag.
En dan haar woord: »Geen kan zoveel ooit van
Je houden als Idoena deed en doet!«
En eer zij aan het einde was van 't pad,
Was beeld op beeld voorbijgegleden aan
Z'n oog, maar wijken wilde niet het woord
Van moeder: zonder blos vertellen .... kon
Hij dit? Neen, blozen moest hij, in de grond
Wegkrimpen voor haar ogen om z'n schand

Te bergen. Zij is mooi, doch zie Idoen
Eens, o, zij, rein als sneeuw en deze: nee!
Dat nooit, zich zelf vergooien, nee, nee, nee!
En 't klonk zelfs luid. — »Sprak je met iemand, Bragi?« —
»Ja, met mijn beter-ik: 'en Wodanskind
Mag nimmer wijken van het rechte spoor«
En zonder spreken ging hij langs de hei,
Die wazig lag in 't witte manelicht,
En — vond al dwalend rust en het gelòof
In zich terug. Doch nu ook moest hij heen.
Verlangen naar het oude thuis ontsprong,
Als 't beekje in donker woudmos opwelt, nauw
Noch zichtbaar doch het groeit allengs in kracht,
Of als muziek, die uit de verte komt,
Zo wies 't verlangen, en wanneer het lied
Z'n mond ontglipte, was het zwaar van tranen.
Nu al teruggaan met bekentenis
Van 't dra bekoelen van zo'n grote liefde!
Moest hij niet kleuren, als hij bij Idoena
Kwam vragen om haar liefdë, als hij haar
Z'n zwakheid moest vertellen: eindlik docht
Hem beter haar vergiffenis te erlangen.
Sigyn' ook, deelgenote van z'n strijd,
Ried tot terugkeer en zoo daalde kalmt,
Als koele sneeuw naar de aarde zijgt, op hem.
En 't lied, dat lang gezwegen had — het zwijgt,

Wanneer er storm in 's mensen leven woedt,
Als 't vinkje in Maartse hagelstorm — weerklonk
Met blijder toon bij heldre klank der snaren:

Mijn lief is als de lentezon,
Die me dromen doet:
Blauw tintelt het oogpaar
Als fonklende vloed.
Leed deed ik u, liefste,
Vergeef het mij glanzige,
Kus weg mijn kommer,
Aanminnige mijn!

Mijn woord is als het lentewaas,
Dat de zon verzwakt!
Ik kom voor u knielen,
Mijn zonnë, ik snak:
Straal mij in stromen licht
Helder en heerlik toe,
Licht als de lentezon,
Aanminnige mijn!

Zong hij dit lied, waar alle meisjes op
Het land aan 't werken waren; hielden ze op
En zagen ze hem droomrig gaan, dan scheen
'En zoet verlangen op hun neer te dalen.
Wie zou hij menen met z'n blijde zang?

En nochmaals zong hij; liedren sproten uit
Z'n ziel als uit de waterdiepte 'en school
Van glinstervisjes boven komt en stoeit.
Er komen telkens meer, tot alles licht.

Liefste! ik kom!
Het bloed doorbruist mij de borst,
Strak staren m'n ogen, maar och
Je zelf zie ik niet.
Liefste! ik kom!
Je lippen lachen me toe,
Je blikken blinken mij aan:
Je zelf zie ik niet.
Liefste! ik kom!
Mijn arm zal m'n alles omvatten,
Mijn mond zal m'n minne je zeggen,
Dan zie ik je zelf.
Liefste! ik kom!
Wij zullen zacht wegzinken
In minnemijmerijen:
Dan zie ik je ziel.
Liefste! ik kom
Je omknellen bij 't kussen!
O zalig dat zwijgen!
Dan ben je mijn bruid!
Liefste! ik kom!

Al zingend steeg z'n gloed en sochtends ging
Hij velen groeten, vrinden en ook hun
Die eens hem sarden; hartlik kuste hij
Sigyne, die nu tranen vinden kon;
Zij strompelde even tot geleide mee
En keerde langzaam, dikwels omziend, weer
Terug, maar opgewekt liep Bragi voort:
Elk bloempje dat er bloeide sprak van 't bos
En elke leeuwerik zong van 't geluk,
Dat hem zou wachten als Idoena hem
Vergiffenis geschonken had, en liefde.
Bij de eerste heuvel vond hij op z'n pad
Gerda, met blos hem wachtend. Wijken wou
Hij eerst van 't groen bemoste pad, doch toen
Klom hij met vaste stap naar 't eerst terras,
Waar ze onder 'n berk zat naar het mos te kijken. —
»Dag, Gerda!« — »Bragi,« zei ze, »ga zo niet:
Ik heb te veel van jou gehouen, om geen woord
Als groet te ontvangen: kijk, ik schaamde me
En wist niet hoe ik snelst weer thuis zou komen.
Bij 't ritslen van 'en blaadje trilde ik en
M'n voeten wilden haast niet mee; zo kwam
Ik thuis en heb daar lang, heel lang geschreid
Om mijn vervlogen iedeaal, maar hoog
Blijf je in mijn denken zweven; 't beter-ik
Berispte me over de onvoorzichtigheid.

Ik wou je danken voor je wijze les
En je geluk in 't verder leven wensen." —
Dank, Gerda, dank, maar ga nu gauw terug
En denk om je eigen goede naam in 't dorp.
Het ga je goed« — Een handdruk en zij was
Verscholen achter 't elzekreupelhout.
Hoog op de heuvel ging nu Bragi zitten;
Hij spande 't snarentuig door de oude vrouw
Hem meegegeven en muziek uitte in
'En zacht en innig vloeien heel z'n ziel:

Als herfstdraad heft zich
Het spinsel dat 'k spon hier:
't Wijkt op de winden.

't Leven dat 'k leefde
Drijft mij voor d' ogen,
Blauw moest het blinken;

Omwaasd van weemoed
Zie ik het zweven:
M'n mijmring zweeft mee.

'k Streefdë en streed
Om 't Hoogste te hebben:
Strijden geeft sterkte.

Hartstocht had me
Geschroeid, als schaamte
M'n ziel niet omzweefd had.

Gelei me weer, liefde,
Breng tot m'n bruid me:
Schaamte is ook scherp.

Vrede zal 'k vinden
Als 'k blik in haar blauwe
Openë ogen!

Vaarwel dan, wereld,
Waar 'k leefde en leed,
Waar 'k streed en streefde!

Gelukkig leven,
Ga vredig voort
Zo rustig rollend

Als 't blinkend beekje,
Dat stenen stuwt
En rondt ze rollend!

Zij mint me mooglik noch:
Voort moet ik, voort!
M'n leven is liefde!

Liefde, gelei me!
Breng tot m'n bruid me,
M'n ziele, m'n zon!

IDOENA *is al weer vergeefs naar de hei geweest om naar* BRAGI *uit te zien ; onverwacht komt hij savonds, blijft slapen bij* HAGEN *en 's anderen daags vinden ze elkaar aan 't ven. Z'n geluk is groot, vooral als hij vergiffenis krijgt voor z'n bijna-vallen daarginds. Maar hij is man en wil meer dan alleen liefde. Strijd komt er over z'n dorpje en is hem welkom : hij wordt de raadsman voor de onwapenkundige luitjes. Vorst* SIGEBERT, *'en jaar met schatting gepaaid, belaagt hun en op de dag van* BRAGI *en* IDOENA'S *trouwen komt de strijd, waarin* BRAGI *sneuvelt, want het Noodlot, dat machtiger is dan* WODAN, *wijst z'n stervensuur aan.* HILDA *gaat hem blij halen, maar wordt teleurgesteld, want hij heeft* IDOENA *blijkbaar lief, niet haar.*

LIEFDE EN STRIJD.

'En lauwe lentewind drong in de hut
Van Hagen door, Idoena zette hem,
Z'n bankje in 't zonnetje, vlak voor de deur.
Op 't erfje zwollen blad en bloemknop aan
De bomen, wazig groende 't om de heesters;
Vieooltjes geurden uit het mos hem toe.
Al spoedig kwam 'en oudje met z'n stok
Wat praten over 't mooie voorjaarsweer
En noch een strompelde aan. Het drietal zat
Verg'noegd te praten, maar het meisje liep
Ver weg van 't dorp naar 't wijde heideveld;
Vervuld van 't voorjaar en haar achttien jaar
Zat zij te mijmren, vol van tranen als
'En zomeronweerslucht, maar waarom toch?
Zij wist het niet en peinsde er over na,
Droomstarend op 'en zware heidesteen;
Zo rees weer als zo vaak 'en lieflik beeld
En »Bragi, Bragi« ruiste 't door haar ziel,

»O Bragi, kom bij jou Idoena weer!«
Maar eenzaam was de verre donkre hei
En snikken rezen in haar, uitten zich.
Zij boog het hoofdje en 't schreien gaf wat lucht:
De minnende, zij hoopte, móést weer hopen.
Zij staarde 't Oosten in, tot de avond viel
En Grootvaar binnen moest; ze ging — een blik
Noch even langs de zandweg: niets, niets kwam. —
Het vuur, dat vlamde om kokende avondkost,
Gaf licht genoeg om Hagen haar gezicht
Te tonen, maar hij wachtte tot zij sprak.
De blos der wang was weg en — 't meisje zweeg.

»Kom, kind« zei Hagen eindlik, »laat ons gaan;
't Is morgen vroeg weer dag.« — Hij opende
Z'n bedstee, kuste haar.... 'En voetstap kwam
De deur al nader, stil! 'en klop. 'En kleur
Vloog door Idoena's wang en hals. De klink
Werd opgelicht en Hagen hoorde 'en flink
Geluid: »Woont hier Idoena noch!« Er beefde
Iets als van angst in deze stem; 'en blij
»Bragi!« riep hem Idoena tegemoet.
»Kom binnen, Bragi, welkom weer terug« —
Hem docht die stem klonk trillend — »Blijf bij ons
't Is nu te laat om noch naar 't woud te gaan.« —
»Ja kom," sprak Hagen, knippend met z'n oog,

»Ben jij de jonge waar Idoena vaak
Van sprak, in vroeger dagen en noch nu?« —
Idoena ging de kamer uit.... om mee
En spijs. »Ja, vader, 'k ben de wereld in
Geweest, niet ver, maar 'k zag toch andre zeden.
Doch 'k moest en zou terug, naar 't oude ven.« —
»Hij móést terug, Idoena! hoor je 't wel?« —
Zij kwam en ging en haalde wat er was
Voor hém; het vuur blies ze aan met alle macht,
En duidlik zei haar kleur.... hoe warm dat was.
Zij had wel willen dansen van geluk
En voelde tranen komen. De oude vroeg:
»Hoe moest je zo in eens naar huis terug?« —
»Wie ver is van z'n moeder krijgt besef,
Hoe hij ze mist,« zei Bragi met 'en blos,
»'k Begrijp dat wel« zei Hagen, maar z'n oog
Zag guitig in die liefdevolle harten.
Geen van hun drieën sliep die nacht gerust.
De beide jongren hoorden nu en dan
'En zucht of Hagen's stille lach. Eerst laat
Bedaarde 't kloppen van hun harten wat.

»Hoe zullen wij nu Moeder 't best verrassen?« —
»Wel« zei Idoena, »ze is zoo drok aan 't werk, —
Om met haar spinnewiel te stillen 't leed
Van je vertrek; wij sluipen nader en

Zij merkt er niéts van tot wij vóór haar staan.
O, dat zal grappig zijn!« en van plezier
Liep 't meisje 'en stapje harder: nimmer zag
Ze Bragi aan: ze wist, dan bloosde ze,
Maar voelde toch z'n blikken in haar nek
En praatte maar aldoor, tot ze eindlik zweeg
En aan haar kleedje plooide.... 't Was bij 't ven,
Het eerste meer, dat Bragi tegenblonk
In zonneschijn, dat hij haar staande hield.
Ze zag verbaasd hem aan en bloosde in eens
Tot in de hals en, toen hij vroeg, of ze ook
Als moeder leed gevoeld had over hem,
En van z'n zielsverlangen sprak, toen lei
Ze 't hoofdjë aan z'n schouder, schreide en nauw,
Nauw hoorbaar klonk 't: »Ik ben dezelfde noch,
Behalve dat ik meer noch van je houd!«
De zonglans danste op 't kabbelende ven,
Het riet wuifde en de sparren ruisten, zij,
Ze vonden voor hun liefde geen geluid:
Een lange kus was 't zegel van 't verbond
En als in dromen liepen zij maar voort,
Tot, hand in hand, ze stonden voor de hut
Van Gunlod, die verrast zou worden, maar
Het paartje zelf verraste bij de berk.
»Dag moeder!« Bragi vloog haar om de hals,
Ik ben nog de oude en breng 'en andre mee,

Die u als dochter zeker wel wilt hebben.« —
»Idoena, lieveling!« zei Gunlod en
Zij drukte 't jonge paartje aan 't moederhart.

Dat gaf 'en blijdschap: Hagen schaterde,
Hij plaagde Idoena met haar huwliksfeest,
Haar kleur week nu niet meer, haar blijde zang
Klonk daagliks door de hut en vlugger noch
Dan eens deed zij haar huiswerk, want zo straks
Zou Bragi komen of zij ging tot hem.
Het was 'en zomerdag in beider hart,
'En dag van zonnewarmte en vogelzang.
De tijd vergetend zwierven zij door 't bos,
Wanneer hij woorden vond voor hun geluk
Zo mooi, als nooit op aard weerklonken hadden,
Zo mooi, dat vogeltjes ze zongen, 't bos
Ze ruiste, 't water ze voortmurmelde;
En bloemekes ontloken, waar zij rustten.
Verward was menigmaal Idoena's haar;
Vaak moest, als vroeger, moeders toverzang
Hun huiswaarts roepen, als de zon verdween.
En steeds gelukkiger was beider ziel,
Steeds blozender hun blanke en bruine wangen.

Toch zong in Bragi's ziel 'en vogeltje,
Dat hij noch iets vertellen moest, doch schuw

Voor 't eerste wolkje aan 't blauw van z'n geluk
Zweeg hij en zei het vogeltje eveneens
't Verwijt te staken, doch Idoena zag
De wolk, die 't denken op z'n voorhoofd bracht,
En eens, heel ver van ieder mens, vroeg ze:
»Wat heb je, Bragi, zeg het mij gerust!« —
Hij zag haar in het rustig oog en als
De bliksem plots uit sombre wolken schiet,
Zo sneed hem zwijgens zelfverwijt door 't hart.
Hij zei: »Je moet mij veel vergifnis geven:
Eerst voor m'n zwijgen, dan ook voor 'en daad.
Je weet mischien, dat ik die mooie vrouw
Weervinden wilde, die wij samen zagen.
Ik wist niet, dat er vuur gloeide in mij zelf
Als vuur in de as, maar voor 'en ander wezen.« —
Zij kuste hem — »Die vrouw verdween heel gauw
Uit mijn begeren, maar 'en andre deern
Met vurige ogen, hartstocht die verteert
In 't binnenste, zag me aan met smachtend oog
En ik vergat jou, moeder en mij zelf:
Ik werd onrein van denken, 'k volgde haar
Tot ze eindlik mij m'n zin gaf en 'en boom
Ons beiden saam zou zien: wij kwamen bei,
Doch toen geleek ze op iemand, die mij eens
In 't nachtkleed was verschenen met 'en blos,
Om me te zeggen, dat ze altijd van mij

Zou houden. Weet je ook wie dat was, Idoena?« —
»Niet stout zijn of 'k geef geen vergiffenis« —
Zij kustte 'm noch eens. — »Toen, toen schaamde ik mij
En had wel in de grond weg willen kruipen:
Ik liep zo hard ik kon van 't hachlik plekje!
Wanhopig heb ik dagen lang gevreesd
Dit nooit te kunnen zeggen noch aan moe.
Noch jou, m'n lieveling, doch 'k weet nu, dat
In dit oog groter liefd' noch is, dan 'k ooit
Vermoeden dorst. Heb ik gelijk gehad?« —
»Wie over onrein denken zo zich schaamt,
Die moet wel rein van ziel zijn, is 't niet, Bragi?
Ik weet niet, wat het zeggen wil zo'n vuur
Te voelen branden in zich, doch rondom
In 't dorp heb ik veel meer gezien, dan je
Wel denkt, het vallen zelfs is menslik, kom,
'En kus, je blijft mijn reine dichter hoor!« —
Nu kreeg hij moed, ook moeder 't op te biechten
En innig lag haar moederblik op hem.
Het wolkje was van 't voorhoofd glad verwaaid:
't Werd alles nu tot zang in Bragi, 't lied
Ontvlood z'n lippen zonder dat hij 't wist schier.
En in-gezond klonk het de vennen langs:

Vrolike Vengod, zeg volg je ons?
Sta je daar stom te staren

Recht overeind achter 't riet?
Luister, en lach om m'n lied!

D'aarde dommeld'in duister.
Maan, in het mooie meervlak
Blinkende, blankte als in 't bad.
Weet je wat ik gewaar werd?

Zal ik het zeggen of zwijgen?....
Kussen klonken — ik kwam
Sluipend en zag je zalig
Minnen en mijmren in 't maanlicht.

Vrolike Vengod, ik volgde:
Doe wat jij deed, is dat dom?
Zorg dat ik zo iets niet zien kan!
Lach eens of ben je jaloers?

Z'n snarentuig gaf wijzen voor het lied,
Nu opgewonden dan weer schertsend, als
Hij 't eens beleefd tafreeltje deed herleven:

»M'n zonne« zei ik
En blozende bad ze
Met d'ogen m'ontduikend:
»Je maakt me te mooi!«

Op hief ze 'r ogen:
Ze lichtten, ze omlonkten
M'n ziele met zonlicht:
Lief, 'k had gelijk.

Of ernstig was hun woordenwisseling,
Als Bragi zeggen moest, waarom die vrouw
Hem niet meer boeien kon, hoe 't iedeaal
Gelijk 'en zeepbel tegen werkelijkheids
Steenrots uiteenspatte en, als hij haar moest
Vertellen, wat Sigyn en Harald hem
Gezegd had van 't Walkyre-zijn. Dan zweeg
Idoen' en vroeg hem plots: »'t Was hoger toch
Zo'n hemelse te minnen dan 'en arm,
Dom meisken uit 'en hutje en dan, wie weet
Of ze ook van jou niet houdt?" — Och kom, m'n schat,
'k Heb liever jou alléén dan 't vrouwehart
Dat liefde aan andren geven moet, — hier saam
'En hut is beter dan 't gedeeld Walhalla!«
Van elk gesprek was 't einde weer 'en kus.

'En toekomst droomde zij als de avondlucht
In gloed gezet door 't zonlicht van haar hoop:
Hij zou voor Hagen dienen, tot als loon
Idoena hem zou zijn; dan in het bos
'En hut gebouwd en op gerooide grond

Met jonge krachten graan voor brood gekweekt.
En op de grazige oever van het ven
'En drietal koeien, hun als huwliksgift
Door Gunlod toegezegd, en heel het bos
Voor hun geluk tot boven tegen 't zwerk:
Zo zou hun leven kalm zijn als het ven.

Doch mannen-eerzucht schuwt de stille rust;
Noch wist men in het dorp niet wie hij was,
Wat dichterroem hij ginder won, hoe hoog
Zijn denken boven dat der meesten stond.
Hij zelf niet, dat hij ook 'en veldheer was.
Maar toen hij voor zijn lief lijfeigenschap
Moest dulden, zelfs bij Hagen, bruiste 't op
Daarbinnen, woedend vloekte hij 't gebrek
Aan have, dat hem slaaf deed worden, hem!
Hij wilde heersen, koning zijn en, als
Hij stilkens met Idoena sprak, voor wie
Hij zich beheerste, barstte hij soms los,
Als zij van hem te voren nooit verwacht had:
Wij zien zo graag wat we in elkander wensen.
't Bevreemde haar, doch hoger steeg haar held
Die, meende zij, als de gekooide vink
Naar 't bos wou, om bij haar alleen te zijn;
En, toen hij zo z'n eerzucht toonde, zag
Ze in hem de strijder voor z'n dorp, naar wie

Zich ieder richtte, en eerbied schier ontstond,
Toen zij zich eindlik ingedacht had in
Z'n streven; eerst teleurgesteld, nu hij
Iets anders dan haar liefde zocht, bracht zij
Vele uren mijmrend door; toen zag zij in
Dat mannen niet alleen aan liefde zich
Toewijden kunnen, dat ook 't leven riep
Om hulp van hem en, wat hij wilde, wou
Idoena mee. Hij zag in haar niet meer
'En godlike verschijning als weleer,
Toen 't denken aan Idoena 't oog omhoog
Dreef, waar haar beeld omglansd van zonneschijn
Hem tegenschitterde. Nu 't hemelse
Hem van nabij bleek mens en hem gelijk
Te zijn, meer manlik werd zijn min nu; twee
Hartstochten werkten samen op hem in,
Maar de ene suste zij met éne blik
Dier reinë ogen, de ander bleef 'en macht.
Gelijk de kracht van 't kruit, werd ook die van
Zijn leven één kant uit gericht; zijn wil
Zocht, als 'en kogel, baan zich door het leven,
En, als hij dan de mannen snellen zag
Naar 't ding, waar aller heil behartigd werd,
Wijl hij de spa hanteerde, dan wierp hij
't Gereedschap neer en — moest Idoena hem
Met rustige ogen aanzien, met 'en lach

Hem groeten, eer hij 't zwijgende weer opnam.

'En heel biezondre drukte! luider klonk
Der mannen roepen uit de vert hem toe.
Iets ongewoons! Hij luisterde, doch niets
Dan krijgsgeschreeuw of stilt was in de lucht.
Eerst Hagen's thuiskomst loste 't raadsel op:
'En bode kwam van hertog Sigebert
En eiste daadlike onderwerping of
Hun aller dood stond vast, 'en bende kwam
Al door de hei aanrukken; van verzet
Geen sprake in 't vredelievend huttendorp.
De wapenen verroest en 't kouter glad!
Was de oude leus van 't eenzame gehucht,
Waar nimmer de oorlogsfakkel had gebrand.
Noch was er niets besloten, doch de bo
Zou morgen weer ten dingdag komen vragen.
»O laat mij vrij!« borst Bragi uit, »ik heb
De strijd gezien voor eigen hof en haard:
Ik weet wellicht uw dorpshoofd raad te schaffen.
Eis later voor Idoena, wat u wilt,
Doch 'k moet nu vrij zijn!« — »Knaap, wat zeg je daar!«
Riep Hagen blij verrast. »Nu, red jë ons,
Je krijgt Idoena zonder loon en 'k geef
Je saam een stier en koe daarbij. Wees vrij!« —
Het stof stoof onder Bragi's voeten op;

Hij liep tot waar hij 't priesterdorpshoofd vond
Te midden van de eerwaardige ouderen.
Schroomvallig, doch met opgeheven hoofd
Vroeg hij en kreeg verlof hun aan te spreken.
»Hoor, mannen,« zei hij, »'k streed eens mee daar ginds
Waar strijdbaar volk wraak nam voor euveldaden;
Veel heb ik ook geleerd in 't mondgesprek,
Ik weet wat strijd is, dus; de meesten hier
Is 't onbekend; 'en plundring wacht het dorp,
Als we ons niet onderwerpen; nu, mijn raad
Is dat, in schijn, wij bukken voor 't geweld
En jaarliks enige ossen hun beloven,
Doch dan rust ieder zich ten strijd en na
'En jaar vervangt de vrijheid dienstbaarheid.
Wellicht brengen nabuurge dorpen hulp ons
Bij 't hun ook dreigend onheil; nu is strijd
Bij ongeoefendheid 'en dwaze daad!« —
De wijze mannen dachten zoals hij
En brachten 's andren ochtends schatting aan
Met rijklik bodeloon. Zo was er vrede,
Doch Bragi's zucht tot daden kreeg 'en uitweg.
Hij drong tot haast bij 't werk en in het bos
Klonk bijlgeklop, gekraak van sparren; ruw
Verbraken mannekreten 't stil van 't ven
En menig plekje van zijn liefde vol
Werd weggerukt, doch 't deed Idoena veel

Meer leed dan hem: de strijd is liefde gram.
En, waar de havik komt, daar vlucht de duif.
Vol strijdlust was hij. Heel de jonge schaar
Van mannen kwam op 't heideveld, gesplitst
In twee partijen om zich te oefenen.
Van hamerslag weergalmde 't klein gehucht;
De smeden sloegen hard metaal tot zwaarden;
Het knerpen van de wetsteen siste luid:
De pijlpunt moest gespitst, de lans gescherpt
En banden om het paalwerk heen gelegd.
Zoo rees om 't dorp 'en palissaden-ring
Omvloeid door 't afgeleide beekje, dat
Der vennen water voortnam in z'n loop
En dra 'en diepe gracht met water vulde.
In 't handboogschieten, 't werpen met de bijl,
Het lansen-vellen, schermen met het zwaard,
Dat uit het stof en roest te voorschijn was
Gekomen en van scherpte blonk, was heel
De jonglingschap geoefend; Bragi's macht
Rees daagliks onder hun, vooral toen zang
Hem bleek te zijn gegeven als z'n moeder.
Hij dichtte 'en strijdzang, ieder kende die;
Hij zong 'en schertslied, ieder juichte toe;
'En minnezang en alle meisjes bloosden,
Werd hun dit lied door andren toegegalmd.
En, toen de winter weer gekomen was,

Bleek Hagen's hut te klein voor allen, die
Van hem weer de oude heldensagen of
Walhalla's hymnen kwamen hooren, waar-
mee Gunlod eens hun moeiten had verzacht.
Dan mochten stormen bruisen boven hun
En as doen stuiven door de hut, of sneeuw
Zich gierend toegang zoeken, binnen was
'En ferme geest vol moed in doodsgevaar
En uit 'en hoekje zag met stralend oog
Idoena naar hun aller lieveling.

Maar in haar stille boshut dankte 'en vrouw
Haar Wodan voor de liefde aan 't kind betoond
En smeekte om steun voor hem in later dagen.
En Wodan's glimlach gaf 'en glinstring aan
De sneeuwige aarde, die in zilvervree
En stilte droomde in 't winterzonnelicht.

De lente kwam; 'en zoete wens naar min
Drong als 'en warmë aâm in allen door:
De vogels bouwden nestjes, glanzig blauw
Zat op het dak van Hagen's hut 'en spreeuw
Te kwelen, zoetjes gleed z'n klank omlaag,
Waar zachtgestemd 'en paartje mijmerde;
Het bloed van Bragi bruiste wilder nu
Bij warmer zonnegloed; Idoena's oog

Liet soms 'en traan ontglippen, zag hem aan
Zo innig, dat hij haar in de arm moest knellen.
Haar zucht klonk in z'n ziel als 't nachtgaalslied
In 't woud, dat gloeiend in dë avond prijkt,
Zo werd z'n ziel van liefde en gloed vervuld.
Zij waren plechtig nu verloofd en straks —
O kwelling, veertien dagen later pas!
Zolang zou 't koeltje van verlangen ruisen!
Zolang de zon hun beider gloed verhogen!
Zolang de spreeuwen zoete minne kwelen!
Maar dan aan 't eind der feesten wachtte hun
De hut, waaraan z'n makkers gaarne hem
Geholpen hadden; aan het stille ven
Daar zou de zoete vrede wonen, als
Het hun beschoren onheil afgewend was.
Daar zou het heerlik zijn en Bragi sprak
Niet anders dan op fluistertoon daarvan:
't Was als muziek voor 't blonde maagdeken.
Maar soms was Bragi stout en droomde luid
Van 'en blauwogig vlaskopje in hun huis;
Dan boog zij 't hoofd en 't blanke nekje werd
In avondpurpergloed gezet, doch met
'En kus beloofde Bragi beterschap,
Om 's anderdaags hetzelfde te begaan.

»De bode nadert van Vorst Sigebert!«

Zo klonk het over de dorpsweggetjes,
En alles liep te hoop tot aan de rand
Van 't dorp, waar de een'ge weg de gracht doorsneed,
Doch welverdedigd was met sterk staket.
Het stof vloog van het waaz'ge heiveld op
Onder 'en twintigtal van paardehoeven.
Zij stoven aan, doch hielden plotsling in:
Geen weg voor 't vijftal paarden was daar meer.
Luid riep de bo: »Wie staat ons hier te woord?«
In plechtig wit trad op de dam het hoofd,
De priester van het dorp: »Keer, bode, keer:
Wij willen vrij zijn als van ouds, geen slaven!«
Toejuiching klonk de ruiters lang noch na
Toen ze over 't heivlak stuivelend heenreden.
Snel werd nu 't ding beleid om raad in nood,
Zij zonden boôn naar dorpen in de buurt
En Bragi ried er een te zenden naar
Het dorp, waar hij door 't strijden vrinden vond,
En in zijn naam ook hun om hulp te vragen.

De derde zon was nauw daarna ontwaakt
Of luide dreunde er aan het krijgsgedruis.
't Was juist de dag van Bragi's huwelik,
Maar dagge-klettren klonk, geen bekerklank
En Bragi's krijgslied werd gezongen, geen
Geroep ter eer der bruid gehoord. Gevloôn

Waren de gasten naar het strijdperk van
De feestdis, nauwliks had de priester tijd
Met Donar's hamer ze in te zeegnen, nauw
Om 't offer aan de Goden te verrichten, of
Er vielen om het paar al pijlen neer,
Die ritselden in 't groen geboomte op 't wijd
En grazig brinkveld; Bragi's strijdlust werd
Er door gewekt; te midden van de schaar
Der vrouwen saamgestroomd met kinderen
Gevoelde hij 'en haast naar 't slagveld, die
Idoena bleek deed zijn, waar maagdeblos
Haar beter had gestaan, zij trilde toen
Ze hem het blanke zwaard, als zinnebeeld,
Omhing en ernstig zag de jonge man
Z'n vrouw bij de eerste kus in 't vochtig oog:
Hij wist welk noodlot licht hem treffen kon.
't Schoolde al te zaam en velen fluisterden:
»Wat prachtig paar! Hoe fier en fors is hij!
Hoe sterk die bruine spierarm om haar middel!
En ja, zij is toch mooi, al kijkt ze bleek;
't Is jammer van die blijde huwliksdag!»
Het hinderdë Idoena, Bragi zag
Haar kleur en voerde haar naar Hagen's hut;
Gunlod ging mee. 'En ernstig ogenblik
Was 't afscheid tot de strijd. De moeder zag
Haar oude droombeeld weer: de heide rood

Van Bragi's bloed; Idoena's arm lag op
Z'n schouder, 't hoofdjë aan de brede borst
Zo zag zij bij hem op; hij op haar neer:
Zij zagen maar en vonden gene woorden.
Doch eindlik, 't moest; 'en laatste kus en — voort
Ging Bragi, nagestaard door moeder, bruid
En al wat vrouw was in de ganse omtrek.
Zij kwamen allen saam bij Gunlod en
Haar dochter, als de kiekens om de kloek,
Waar valk of sperwer loert, en ieder had
Meelijden met de slanke, blanke bruid,
Die, maagd noch, wellicht weduw worden zou.

Gejuich begroette Bragi's komst, waar 't pad
De gracht doorsneed en 's vijands bende stond.
Van verre was de strijd gevoerd en lans
En pijl vloog suizlend over 't water heen.
Hier lag 'en vriend van Bragi, door 'en pijl
De hals doorschoten, daar kreunde 'en gewonde;
De pijlen hingen van de schilden neer;
Doch ook daarginds viel menigeen ter aard,
Maar geen van beiden won bij 't schelden veel,
Dat her en der het water overvloog.
Nu Bragi kwam, werd ook de moed verhoogd;
Des vijands schaar was groot, wel honderd man,
En de uitgelezen dorpmanschap maar klein,

Doch allen drongen op dë aanval aan.
Wigvormig rukten ze uit. Voorop schreed fors
De dappre Bragi, 't blonde hoofdhaar los,
Het bovenlijf met leren schild beschut,
'En bonte koehuid om de brede schouders;
De spitse lans ter hand. Hij zong zijn lied:
»Wij strijden en staan tot het sterven toe pal»
En allen brulden geestdriftvol het mee.
'En groote strijd ontstond; de hoornen lans
Van Bragi boorde in 't schild van Siegberts zoon
En wondde zo z'n hand noch, deze wierp
Zijn speer, die midden op het schild bleef steken.
De speren afgeschud; de zwaarden uit!
»Idoena» zei aan Bragi 't blanke zwaard,
Spierkrachtiger dan ooit maakte 't zijn arm:
De vijand viel met afgehouwen arm
En 't wekte 'en wraakkreet op door heel de bende.
't Sprong al in woestë aanval op hun los
En Bragi's heldenschaar moest wel terug,
Maar 't was geen vlucht: zij weken ordelik.
Des vijands manschap liep naar Siegbert's zoon
En klaagde, nu hun prins doodbloedde en stierf.
'En bo reed snel naar Koning Sigebert.

Weer gonsden pijlen, lansen door de lucht,
Weer stonden bei ter weerzij van het water.

Aan de andre zij van 't dorp was 't beekje 'en kom,
Beschaûwd door wilg en elzen achter 't riet
En diep geworden door de voorjaarsregen.
In stilte schreden daar 'en twintigtal
Der beste zwemmers heen, de wapens om
De hals en op de rug; zij schoten in
Het nat en doken onder, zwommen zacht
Dalwaarts af, roeiden met de stroom, tot waar
Hun 't laag geboomte dekte voor het oog.
Intussen greep ook de oude naar de boog
En stramme spieren spanden taaie pezen.
Toch vlogen minstens zoveel pijlen heen
Als vroeger; andren stonden stil gereed
Ten uitval, leunende op hun speer of schild.
De vijand daagde ze uit en schold en schoot.
Plots kwam van achter dwerggesparte 'en kreet,
De lucht verscheurend: de echo klonk van 't dorp.
Van weerzij werd de vijand fel bestookt:
'En reuzenstrijd begon, en Bragi's lied
Klonk uit twee wiggen de aanranders in 't oor.
Het gaf de lafaard moed zelfs in het harte
En goot de schrik op 's vijands legerbent.
'En vlucht werd hun terugtocht. Velen vielen.
Om Gerhart, Siegbert's veldheer, wie de vloek
Niet van de lippen was, streed wijkende
'En troepje moedig met hem, hoe vermoeid

Ook de armen torsten onder het gewicht
Der pijlen, hangend aan de ronde schilden,
Hoe menigeen van hun ook stervend neerviel.
»Halt, mannen«, riep nu Bragi overluid,
»Aan mij is de eer te strijden met het hoofd
Van de overweldigers. Ik daag u uit,
U die zo dapper volhoudt in de strijd.«
»Kom op maar!« luidde 't antwoord, allen zwegen
En vlijden zich vermoeid in 't ronde neer.
Bleek doch volkomen kalm trad Gerhard voor;
Z'n zwarte haren golfden uit de huid,
Waarvan de horens kromden op z'n hoofd.
Maar dreigender vond Bragi 't donkere oog.
In stof en zweet stond deze daar, 'en blos
Van strijdlust op de wangen, lichtend als
De zon des ochtends rijst in gouden gloed,
Want onbedekt was 't golvig blonde haar.

Aan Wodan's voeten stond 'en blanke schaar
Walkyren, klappend met de zwanewieken.
Nu, hier, dan daar opvliegend, als 'en drift
Van zwanen, die bij 't trekken ergens neerstrijkt,
Zij wachtten zwijgend Wodan's raadsbesluit.
Daarboven zat Hij op z'n gouden troon
Het hoofd in wolk gehuld; toch zag hij zelf,
Wat onder op de mensewereld voorviel.

Twee raven krasten van de heidestrijd
En diep beneen hem wiekten al omlaag
Walkyren naar het veld of weer omhoog
Met zielen uitgeademd in 't gevecht.
En Wodan wist, dat Hilda's hart wild sloeg,
Nu 't lot beslist zou worden van haar held,
Hij wenste Bragi ook in 't hoog Walhal,
Doch zwaarder woog hem Noodlot's wet — maar zie:
Het doemde dood voor de eedle dichterheld:
»Kom, Hilda, heil is u beschoren, daal
En sluit de blonde held het oog. Breng snel
Hem in ons midden. Kindren, zie: verheugd
Is 't Azenryk, want de edelste van de aard'
Komt zangenrijk Walhalla's feest opluisteren!«

De heldenstrijd duurde aan; noch Bragi week,
Noch Gerhard's arm verflauwde; rood bebloed
Stonden zij beide in 't midden van de dag.
De lans was stuk, 't zwaard hak'lig, worstling werd
De strijd en Bragi nam z'n vijand om
De middel, wierp hem met 'en smak ter neer,
Doch, toen hij op z'n borst de voet gezet
En luid z'n zeeg had uitgeroepen, trof
'En pijl uit 's vijands heer, hem in de strot,
Nu de aanvoerder verwonnen onderlag.
Verraad bracht Bragi's noodlot over hem.

'En wilde kreet steeg op, weer werd het strijd,
Maar Bragi zeeg en voelde 't bloed wegvloeien.
Hij zag de sombere ogen om zich heen
En dankte velen met 'en druk der hand.
Vier makkers droegen hem de heide langs,
Die rood werd als z'n moeder had voorzien.
Bewustloos hoorde hij zacht wiekgeklap,
De komst van iemand wuifde wind hem toe
En fluistrend sprak 'en vrouw van liefde naast,
Ja over hem gebogen, schilderde
Hem warm de zaligheid in 't hoog Walhal.
Plots zag hij even het tafreel aan 't ven
En hoe zij blozend waadde naar de kant,
Maar koel liet hem dat woord, die liefde gleed
Langs 't hart hem neer; als van heel ver klonk noch
'En zang, die Gunlod tot hem richten kwam,
Hem in het oor; doch plotsling blonk 'en lach
Om 't bleker wordende gezicht: hij wist
Dat zijn Idoena naast hem knielde, en 't woord,
Onsamenhangend doch vol liefde, gaf
De stervende ongekende, blijde rust.
Haar tranen droppelden hem op de hand
En slechts de kracht haar hand te drukken bleef
Hem even noch, toen gleed de ziele heen,
Maar niet verheugd steeg Hilda naar Walhalla.

De Goden begroeten de Dichtergod, die door WODAN *in veredelde gestalte herschapen wordt. Vol en krachtig klinkt z'n lied langs de Godenmaaltijd. Ieder juicht hem toe, maar hij mist* IDOENA. FRIG, WODAN'S *vrouw, had hem,* WODAN, *indertijd de eed afgenomen, dat geen aardse vrouwen meer in Walhalla mochten komen. Nu schaamt zij zich.* IDOENA *kwijnt beneden weg van verdriet.*

Maar ook BRAGI *verlangt te sterk. Z'n leed maakt hem weekhartig.* FRIG *neemt haar eed terug, als* HILDA *het offer heeft gebracht van* BRAGI *gelukkig te willen zien, al is het met 'en ander.* IDOENA *komt: zij, de Godin van de Eeuwige Jeugd, wordt verenigd met de Dichtergod en beneden dankt* GUNLOD *haar* WODAN *voor dit tot haar doorklinkende geluk.*

WALHALLA.

Stom zweefden beide omhoog op lichte wiek
Als 'en dun wolkje in 't zomerblauw vervloeit;
Zij zwonden tusschen sterrezwermen door
En rezen hoger noch en altijd hoger.
Daar straalde hun 'en lichtglans tegemoet,
Noch zonniger dan zon, het licht Walhal.
Daar wenkte Wodan; op het voorhoofd was
De denkens-rimpel weggewist, 'en lach
Vol heusheid glansde om zijn gelaat en ver
Door 't blauw weerstraalde die, tot waar de zon
In 't Westen rust vond van z'n schittertaak,
Tot waar de zwarte Nacht, haar lokken langs
De schouders schuddend, scheemring over de aard
Uitspreidde en alles dekte met haar kleed,
Waar gulden sterren als 'en bijezwerm
In lichten; overal blonk Wodan's lach
En wèl was 't ieder, die die lach ontving.

Vereend rondom hun vader, blij als hij,
Stond God, Godin en held beneden hem,
'En groote, woelge schaar en vol gelach,
In scherts en jok uitziend naar Hilda's komst,
Want over allen glipte Wodan's lach.
Naast Wodan Donar's rossig ruwe kop
Hem reikend tot de schouders, rechts het goud
Van Balder's zonnelokken, 't donkerblauw
Dier oogen vol van Wodan's mensemin,
Zo slank naast Wodan's forsheid, Donar's kracht,
Als bij de fiere mast, de knoestige eik,
De berk met fijner blad en takken staat.
Dan Tiu's forse jonkheid, Uller's baard
En lokken om het winters blozende
Gezicht; Njord's ruige baard van zeewier groenig;
Het rond gezicht van Freier, hand in hand
Met Gerda, zijn geluk, wier arm en hals
Blankt in de kring van vrouwen, die wat meer
Ter zijde, maar niet min naar Hilda's komst
Reikhalst; slechts de eedle Frig verwacht haar kalm.
Gelijk 'en vlinder om en door het bed
Van rozen, huppelt blanke Freia door
De schonen, 't goudhaar schuddend, blijde lachend.
Elk was gelukkig die zij naderde.

Ze zweefden aan: zij met 'en lach, hij stil,

Maar Hilda's lachen was gemaakt, omdat
Zij door zovelen, die daar wachtten, heenmoest;
En Bragi's ogen zagen diep verbaasd
Deez' onbekende wereld in; hij gleed,
Of wilde altans, naar 't koeplig heldenhuis —
Van verre woei het feestgedruis hem toe —,
Maar Wodan's stemme deed de schim 'en wijl
Vertoeven midden in de Godeschaar.
Ze omringden hem in dichte kring en daar
Klonk 't woord als orgelspel hoog boven allen:
»Wees welkom in deez' woning, welkom Bragi!
Verlangend zagen we uit al naar je komst.
Je zong op aarde liedren, zing ze ook hier:
Verwelkom wie dë eedle slagvelddood
Ginds sterven, zing de helden aan het maal
Bij jacht of oorlogspel je mooiste lied.
Nooit is 'en liedrenkundige, zo rein
Als jij, hier opgezweefd. Wees welkom, God!« —
En met z'n handen greep de forse God
Dë ijle en zie, hij kreeg weer mansgestalt,
Doch knapper, slanker dan z'n aardse was.
Ietwat verlegen stond de jonge God
In 't midden van de blijden, die de hand
Hem gaven flink en rond, als mannen past,
Of even, blozend, als voor 's jonglings schoon
Bloheid van vrouwen voegde, of moederlik

Als Frig met schouderklop en voorhoofdskus.
»Kom, Bragi, kom, naar 't feestmaal nu gesneld!
Kom allen mee, feest vier' Walhalla's heer
Van helden, feest als wij Bragi ter eer.»
Zij gingen, de Walkyren achteraan
Babbelden luid en plaagden Hilda, maar
In stilt verlangden ze eveneens naar hem,
Doch Hilda zweefde voort naar 't maagdenhuis,
Om zich van 't zwanekleed te ontdoen, in schijn,
Doch waarlik om 'is uit te schreien lang
En bitter, nu haar lievling heerliker,
Haar meer gelijk was en toch, o zo ver,
Zo onbereikbaar voor haar liefde scheen!
En, toen zij later aan de feestdis kwam,
Zag Wodan in haar ogen 't zieleleed.
Er gleed 'en errenstige trek langs zijn
Gezicht, doch Balder bracht het snarentuig
Van eikenhout met goud en barnsteengeel
En de oude zangen ruisten in z'n ziel
En uit z'n mond in toovrende muziek.
Ze gleën langs de tafels en de scherts
Verstomde, want er wiekten ijl als waas
'En rij der liefste erinneringen om,
Die allen van 't verleden fluisterden.
Met diepe blijdschap vulde 't volle lied
Hun aller zielen; lang noch zwegen ze,

Toen het geëindigd was, tot zacht gesuis,
Als 't klinken van 'en waterval van ver,
Dat voor de naadrende wordt tot gedreun,
Rees van de dis, de zalen vulde tot
De zoldring, blinkende van schild naast schild,
Die het versterkt weerkaatsten tot gebruis.
't Wies stadig aan tot donderend gejuich,
Gevolgd door bekerklank en dankensdronk.
Doch Wodan bleef daar staan en wilde stilte,
Zij kwam, zweefde van dis tot dis, van zaal
Tot zaal, en maaide 't spreken neer, als op
Het veld de maaiers 't rijpe, zware graan,
En luide klonk tot allen 't volle woord:
»Neem jij de snaren, Bragi, neem mijn kunst.
Wees welkom met je lied, hier, overal,
Waar mensen rein van hart of rijp in kunst
Jë eren zullen; zing geen andre geest
Als die je kondigde in het heidedorp:
Geef reinen lof, de onreine blaam, de held,
Die strijdt voor 't recht van de eigen haard,
Je hulde, de geweldnaar niet, al komt
Ook hij in Walhal's muren: eedler word
Wie naar je luistert, zachter zijn gemoed!« —
'En kus op Bragi's voorhoofd gaf het glans,
Als lag op Wodan's, lichter werd zijn oog;
Bezield gleed nu *zijn* hand de snaren langs

En — nieuwer, jonger lied klonk langs de wand
'En blijdermakend lied, de reine ziel,
Die 's levens strijd op aard gestreden had
En rein toch bleef, verkondend aan de gasten;
'En lied, dat mensenwoord niet zeggen kan;
'En lied, als nooit op aard weerklinken zal,
Als nooit Walhalla's zalen had vervuld,
Sinds Wodan's jonkheid was voorbijgegaan.
Gejubel daverde van zaal tot zaal
En was het hier verstomd, ginds klonk het noch
Van wand tot wand terug in zwaar getril;
En menig ruwe krijger sloeg de vuist
Op de eiken dis; het schuimend bier sprong op;
Hij dronk de dichter toe. 'En ander zweeg
En dacht aan de aarde, dekte 'en stille traan,
Door lang te drinken aan de grote hoorn.
En staarde daarna zwijgend voor zich heen.
Hilda ging heen als had zij haast; ze moest:
Haar droef gemoed verdroeg die blijdschap niet
En roodgeschreid kwam ze eindelik terug,
Kontrast bij scherts en lach rondom haar; 't was
Ook lang geleên, dat zulk 'en reine vreugd
In Walhal heerste, en langer duurde 't feest
Dan 't lang in Azenkring gewoonte was.
Maar midden in 't genoegen gleed 'en wolk
Langs Bragi's voorhoofd; weemoed zei z'n lied,

Als hij gedrongen werd noch weer te zingen.
'En jonge vrouw zag Wodan's fonkeloog
Diep in z'n ziele lachen, maar hij zweeg
Er van en lachte Bragi toe — de wolk
Verdween en zonlicht lag op 't voorhoofd weer
En blijheid klonk er weer uit z'n gezang.

Ook Frig's eerwaardig gladde voorhoofd was
Gerimpeld, eventjes, als door 'en zucht,
Die even aanruist over 't riet, het meer:
Zij zag 't verleên, zich zelve bij het ven,
Waar Wodan's liefste barensweeën leed
En zij haar bijstond op verzoek van hem.
Wat was ze eerst toornig; toen ze 't hoorde van
Die liefde. Hij verzocht vergiffenis
Voor 't leed in tijdlike bekoring haar
Berokkend, en zij had berust en was
Er heengegaan, toen Wodan haar beloofd
Had, nimmer vrouwspersonen in de kring
Der Goden op te nemen, nooit op aard
Of in het reuzenrijk voortaan om min
Te zoeken, noch bij mensen — 't was toch klein
Van haar, Alvader's gemalin, maar nee,
Het was, haar grote liefde! — En, toen hij zei,
Dat er 'en zoon geboren worden zou,
Die 't hoog Walhal met zangen zou vereedlen;

Dat die tot strijd oproepen zou, als nooit
Weer 't zonlicht gloren zou voor 't Azenrijk;
Dat hij de strijdlust dan verhogen zou,
Toen ging ze voor die toekomst zorgen, maar
Zij was toch blij geweest, toen Gunlod's schoon
Verwelkt was; — en juist dit verweet zij zich
Na zoveel jaren: 't knaapje zag zij weer
En 't dankbaar moederoog, dat 'en verwijt
Voor haar onedel denken inhield, en
Die blik bléef daar: dë eedle kwelt 'en klein
Vergrijp veel langer dan 'en boze 'en misdaad.
Wodan zocht met z'n oog het hare, een blik
Gaf haar vergeving, zielerust en kalmte,
Zo blank is 't meer, wen 't koeltje henenvloog.
Toen Wodan weg moest, boog hij 't baardig hoofd
Over haar schouder, kustë even haar
Op 't voorhoofd en zei zachtkens: beste vrouw!
'En traan was de uiting van Frig's zielevreê.

Voort schreed de God, — zich spoedend uit Walhal
Om de aard te zien, waar weer 'en nieuwe dag
Met zon en lentewaas op alles lag
En heel het vredelandschap in 'en droom
Van lenteweelde; stille was de hei
En stil het dorp, slechts groepjes hier en daar
Op 't zandig pad befluisterden 't gevecht.

Voor Hagen's hut was 't meeste volk bijeen
En zacht gesnik rees schokkende uit het hutje.
De God zag bij 'en urn Idoena op
De bodem liggen schreien; Gunlod keek
Schier wezenloos op 't jonge weeuwtje neer
En Hagen liep met lange passen heen
En weer door 't eng vertrek: hij vloekte soms.

Daar buiten op de heide steeg de rook
Noch lichtjes uit 'en afgebrande mijt,
Die met z'n gloed de heide had getint
Die hele nacht en overwolkt met harsgeur.
Er liepen zwijgend krijgers daar voorbij;
Hun wapens fonkellichtten in de zon,
Hun ogen zagen ernstig naar de rook,
Waarin hun vrind verdween. Zij gingen weer
Terug naar 't dorpjë aan de stroom, maar even
Zag menigeen naar 't lichte wolkjë om.
Te laat was hunne hulp gekomen, niet
Aan zege konden zij hem helpen, slechts
Aan 't eervol afscheid uit z'n aards bestaan,
Nadat hun kracht de vijand had verjaagd.
»Kom, mannen, opgewekt!« klonk 't Wodan toe,
»Als Bragi boven niet 'en welkom gast
Bij zoveel strijdbre helden is dan mogen
Wij allen vrezen voor de vaart naar Hel. —«

En vlugger ging hun tred, want Wodan had
'En glimlach naar beneên tot hun gezonden.

Ook over Hagen's hut zeeg kalmte neer:
Berusting gaf die glimlach: uitgeschreid
Omarmden Gunlod en Idoene elkaar
En elk vond in der andere ogen troost.
Vermoeid viel Hagen op z'n bankje, zag
De kalmte van de vrouwen even noch
En viel toen rustig in 'en diepe slaap.

't Gewone leven ging in 't heidedorp,
In Hagen's hut z'n oude, kalme loop
En enklen hadden Bragi gauw vergeten,
Maar in Idoena leefde hij, soms door
't Gordijn van 't daagliks leven aan haar oog
Onttrokken, doch om inniger opnieuw
Haar toe te lachen, als zij rusttijd had.
En kalm berustend zag haar trouw, blauw oog
Naar Wodan's zetel op, al werd haar wang
Ook bleker, bleker van het knagend leed,
Dat al haar hartebloed scheen te verslinden,
Het lijf van binnen uitteerde als de vlam
Het brandend huis — de vensters glinsteren
Verdacht en elk verwacht 'en spoedig eind.
Zoo schitterden haar ogen wonder vreemd.

't Werd Hagen bang bij 't kuchen, bij het rood
Dier bleke koontjes, bij haar magerheid.
En, toen de zomer werd begraven, zat
Idoena op 'en bankje voor de hut
Naar 't blauw te kijken, smachtend naar de dood,
Die scheiding bracht van wat haar hinderde,
Van heel die heidewereld, waar elk ven,
Elk heuveltje, elke weg haar liefde wist
En niets die liefde trooste brengen kon.
De zwaluwen vertrokken, 't blad viel geel
Voor hare voeten; alles scheen te sterven.
Nu bad ook zij vergetelheid in Hel's
Doodstil gebied, 'en leven zonder liefde;
Doch Wodan peinsde en — lachte bij die wens.

Hij zag daarboven Bragi's bleek gezicht
Veroudren met de dag, geen eeuwge jeugd
Scheen met de godlikheid zijn deel en Frig
Vroeg, als 'en moeder 't kind, naar de oorzaak van
Z'n leed. En wie gejubeld hadden, toen
Hij kwam, de Goden en de rouwe schaar
Van helden, ze bespotten nu hun zanger.
'En platter taal, 'en woester lied weerklonk
En riep er de echo's op. Zij galmden tot
De hoge neveltroon van Wodan op
En ernstiger dan ooit stond Wodan's oog;

't Was alles somberder dan 't vroeger was:
Walhalla had de nachtegaal gehoord,
Getrild van zaligheid bij 't hoge lied,
Het leed verdreef de zang, als voorjaarstorm
De zanger uit de abeel, die buigt en kraakt.
Verlies van 't blij genotene valt zwaar.
Zelfs Freya's jonge ziel was zonder lach.
Toen zocht de hoogste God de zwanemaagd,
Die diep gebukt ging onder Bragi's leed
En schreide als zij hem bleek en somber zag:
»Je wilde Bragi graag gelukkig, Hilda? —«
»Hoe kunt u 't vragen?« — En haar blos
Deed denken aan de sneeuw in 't avondrood.
»Het kan gebeuren, als.....« — »O vader, spreek,
Ligt het aan mij? Graag gaf ik mijn bestaan
Om vreugdeloos naar Hel's gewest te zweven,
Waar zonne schijnt, noch schaterlach weerklinkt!«
»Als hij gelukkig was maar zonder jou,
Terwijl z'n oog 'en andre vrouw toeblonk,
Zou ijverzucht je hartje niet verteren?« —
En Hilda zweeg bedrukt, 'en traan ontgleed
't Omlaag gerichtë oog, maar zie, zij hief
Het hoofd en, als de zon door regen schijnt,
Zag zij warmvochtig Wodan aan: »Zelfs dat!
Ik kan niet leven zonder Bragi's lach!« —
En Wodan's warmste blik vervulde haar

Met zulk 'en weelde, dat zij wenen moest,
Maar van geluk na zulk 'en groots besluit.

Tot Frig sprak Wodan: »Vrouw, ontsla mij van
M'n eed: één vrouw moet naar Walhalla toch
Voor Bragi en ons allen; zonder haar
Is 't God-zijn last voor hem, geen louter lust,
Als voor 't ons wijdend lied hem nodig is!» —
»Doe wat je goed dunkt: wat eens opgeweld
Hier in m'n ziel wies tot 'en wilde stroom
En bruisend klotste in 't arme minnend hart,
Heeft zich ter rust gelegd in de oseaan
Der tijden — als 't geen storm verwekt in maagde-
Of vrouweharten laat zij komen, die
Ons allen zielsrust geven kan!» —
De God
Gleed neder door de sterrerijke nacht.

De deur van 't hutje woei plots open — van
De wind, zei Hagen, die hem sloot — maar ginds
Nauw zichtbaar in de walm der kienhoutspaan
Lag 't bleke kind, pas ademhalend meer.
Zij lachte, toen de deur opwoei, en zag
'En goedig man met grote zwarte hoed.
Die bij haar bed kwam staan; z'n oog lag kalm

In 't hoge voorhoofd en de lange baard
Hing kronklend op het bed; z'n hand streek zacht
De lijdenslijnen uit haar bleek gezicht
En »Wodan, Wodan!» stamelde haar mond.
De kromgebogen Hagen dacht, zë ijlde,
En greep haar hand. »Kijk, grootvaar, daar staat Wodan!
Hij vraagt mij fluistrend, of ik mee wil gaan
En in Walhalla's rijk Godinne zijn
Aan Bragi's zij.» — En knikkebenend stond
De grijze naast haar; zaligheid gleed langs
Haar scherp gezichtje. »Grootvaar, dag .... ik .... ga.»
Een handdrukje en bij 't lijk zonk de oude neer.
Wie tot het laatst zijn leven had gekleurd
In 't zachte rood van liefde en 't helder blauw
Van blijheid, midden in haar ziekteleed;
Wie lachte, ook als ze pijn had in de borst;
Wier bloed de schaterlach te vaak verving
Op bleke lippen, maar ook omgekeerd
Weer week voor 't minzaam lachje, om de oude moed
Te doen behouden, waar zij zelf versaagde;
Zij lag daar koud: kil werd het in de hut;
Wat zou de toekomst hem nu brengen, wat?
Maar Wodan streek grootmoedig langs z'n slapen
En de oude ontwaakte niet tot groter leed.

In stilheid lagen beide lijken daar;

Om 't hutje suisden hoge peppels, maar
Daar boven stonden kalm de hoge sterren.

Melankolie zweefde in de zalenrij
De ontelbre helden voor, die uit de strijd
De honderden van deuren binnendrongen.
Melankolie vervulde heel de hal,
Die om de hoge wereldboom gebouwd
En wazig, onafzienbaar was. Het leed
Zweefde om de boom en ruiste er in 't gebladert;
Gans 't Azenrijk doortrilde 'en stillë angst
En dofstil was 't bij dampend wildbraad, bij
De geurge mee, schuimende gerstedrank;
Er was geen lust tot heldenstrijd geweest.
God Donar vloekte bij z'n bierhoorn: »Moet
Zo'n saaie dichter 't al bederven hier?
Laat hij naar Hel's rijk rijden met z'n snaren.
Daar hoort hij thuis met al z'n mingeklaag!
Wee, als hij hier blijft, onverschillig zijn
De helden dan als 't eind aanbreken zal
En roemloos zinkt het oud Walhal ineen.«
En brommend dronk hij noch 'en grote teug.
De helden morden luide met hun God;
Ook onder de Godinnen zat de Zorg
Mee aan en stilde met haar strakke blik
't Gesprek; zat er 'en geestigheid vóór op

De tong van Freya, trippelend om rond
De dis te gaan, zij joeg ze weer naar binnen.
Van 't ver benedeneind der tafels klonk
De ruwste scherts, wanluidend schaterlachen:
Daar viel in dronkenschap een van z'n bank
En voor de voeten van 'en zwaanmaagd, die er langs
Zweefde om aan anderen te brengen, wat
Hem reeds te machtig werd. Hij spartelde
Daar rond en liet zich buiten voeren tot
De frisse hemellucht hem had hersteld.
Zo heerste ook daar geen echte vrolikheid,
Want Bragi's lied was somber als hij zelf.
Toch stond op Wodan's aangezicht iets vreemds,
'En lach, die door wou breken, maar zich weer
Verborg op 't peinzende gelaat.
Toen — plots
Werd alles stil rondom; zo valt geen drop,
Zo zwijgt de storm 'en wijl, als bliksemslang
En donder vliegen, brullen gaan door 't zwart
Laaghangend zwerk. 't Wacht alles. — Wodan stond
En sprak: „Zie, Bragi, dat wij allen hier
Stil of gedwongen vrolik zijn is jou schuld;
Je lach was nauw verschenen, of verborg
Zich treurend achter wolken leed en wij,
We lijden mee — en toch niet jou de schuld!
Ik weet, dat scheiding je deez' droefheid bracht,

En ken een woord, dat weer je lach opwekt.
Idoena zeg ik en je glimlacht stil:
Er liggen liedren in je mond, gloed in
Jë ogen; 'k weet, je hand trilt vast om in
Je snarentuig haar lof te tok'len, maar
Reeds is de lach weer heen, als regenzon
Z'n licht nauw door de wolken perst en weg schuilt.
Komaan, we willen lachen weer. Ei zie
't Gordijn hier achter mij eens aan« — maar nauw
Was 't woord z'n mond ontgleên, of teder als
'En rijpe roodwang-perzik was daar 'n vrouw.
»Idoena« riep de dichter — »Bragi« zij
En, 't al vergetend, kuste zij haar man:
Die kus verjongde hem, reeds oud van leed,
En bij die kus doortrilde heel de kring
'En blijdschap groter dan toen Bragi kwam,
En stil van zoveel schoonheid zagen zij
Idoena in de heldere ogen; al
Die glans deed Goden zelfs verstommen, maar,
Toen daar 'en jubeltoon uit Bragi's mond
Ontsnapte en heerlike geluiden aan
Z'n snaren; toen de vrolikheid de blos
Teruggaf aan z'n wang; toen dit geluk
In ongekende klanken uitweg vond,
Toen jubelde 't in gans Walhalla rond:
»De dichter vond z'n vrouw, wij de eeuw'ge jeugd!

Wie zulk 'en liefde ziet, bij zoveel schoon,
Die moet wel eeuwig 't harte jong
En vrolik blijven kloppen!«
't Luid hoezee
Klonk buiten door de luchten heen; daar zong
De leeuwrik mooier, als hij 't boven hoorde.
Beneên zeeg 't op de vogels neer in 't bos
En innig trilde 't lied van 'n nachtegaal
Van ver voor 't laatst de stille herfstlucht door
In 't hutje, waar bij haar Idoena's lijk
Gunlod vergrijsd ter neer lag; niets, niets bond
Haar meer aan 't blauwe ven, het dorp, aan de aard;
Zij wilde sterven, doch, als ware 't lied
Der vogel tijding uit den Hogen, zag
Ze omhoog; er trilde blijdschap in haar op.
Zij ging als wachtte haar 'en blijde boodschap.
De mensen in het dorp begrepen niet,
Hoe zij zo opgewekt kon blijven bij
'n Verlies dat haar moest doden. Menigeen
Bleef staan en zag haar na, die oude vrouw,
En menigeen schudhoofddë over haar.
Maar toen zij snachts droomde en de maneschijn
Weer met 'en waas het vennewoud vervulde,
Toen schreed 'en ernstig man langs de oever voort
En fluisterde van liefdes almacht haar
En van der reinheid zegepraal in 't oor.

Zij zag Idoen' en Bragi weer vereend
En lachend neerziend op het hutje aan 't ven.
»Dank, Wodan, dank,» zeiden haar lippen zacht,
»Mijn min voor u is niet vergeefs geweest.»

Tilburg—Grouw. 22 April—26 December 1894.
Nagezien te Haarlem 20—24 Junie 1900.

EINDE.

BRAGI

II

BRAGI

Tweede Boek

DOOR

J. B. SCHEPERS

Uit leed nieuw leven

AMSTERDAM — S. L. VAN LOOY
1901

Somber daalt WODAN *af van z'n hoge toren, die hem in staat stelt van Walhalla uit al het aardse na te gaan. Hij zag dat* IDOENA *geschaakt werd, terwijl ze op weg was om* BRAGI'S *moeder die ziekelik was met haar eeuwige jeugd te redden. Hij zag het en kon het niet verhinderen als uitvoerder van de bevelen van het Noodlot. Wanhoop van* BRAGI, *angst voor komende ouderdom bij Goden en helden.* WODAN *raadt* DONAR, LOKE *en* BRAGI *die haar samen willen gaan terughalen, elk een kant uit te gaan zodra ze over de Bifrostbrug, de toegangsweg tot Walhalla van de aarde, bij de vennen gekomen zijn. Maar bij het afscheid spreekt hij fluisterend tot* DONAR *en* LOKE *en raadt hun aan in stilte* BRAGI *eerst maar te volgen en te zorgen dat hem niets overkomt. 't Is 'en beproeving voor de Dichtergod.* HOLDA *is een van de* WALKYREN, MJÖLNER, DONAR'S *wapen, de donderhamer,* NJORD *de kust-,* AEGIR *de diep-zeegod.*

DE ROOF.

Het hoofd gebogen; 't somber oog omlaag,
In schauw van brede, slappe hoederand,
Zo daalde de Albeheerser van z'n toren;
Z'n voeten drukten zwaar de brede treden
En angstig, als naar onweerswolken, blikten
Walkyren-ogen tot hun God omhoog.
In donswit, zwaanwiek-kleppend deze, en die
Ze opvouwend, blank als 't sneeuwveld in de maanschijn
Zo stonden zij, zonder gefluister, stil:
In spanning staarden blauwe en bruinë ogen.
»Holda, haal Bragi hier!« zei Wodan dof.
De hand onder het hoofd en steunend op
De knie, zat hij en zweeg. Angst was bij allen.

»Ga nu van hier, ik moet met Bragi spreken«
En zachtjes suisden de Walkyren weg.
Noch schuchter, half en half nieuwsgierig, omziend,

Hoe Bragi onder aan de trap verbaasd,
Verschrikt omhoog keek naar Wodan's gezicht,
Twee silhouetten tegen blauwe lucht.
Zij hoorden niet de woorden die hij sprak,
Maar Bragi viel, de noordse-balk gaf klank
Van snaren op de grond, 'en smartkreet als
Het jachtdier schreit, getroffen door 'en schot.
Die kreet echode in 't rond, klonk na in Walhal
En helden, Goden, alles drong te zaam
En vroeg de zwijgende Walkyren, wat
Er was, maar niemand wist 'en antwoord daar.
Doch Wodan trad de treden af en bukte
Zich over Bragi's blondgelokte hoofd:
Dat zagen ze van ver uit Schildhal's zaal.
Bragi stond op, gebogen; onbewust
Droeg hij z'n vaders heerlik snaartuig mee
En Wodan leidde hem bij de andre hand.
Zo kwamen zij 'en groep van smart, bij de andren
Waar stilte was en aller blik op hun.

»Wee, wee, Goden en helden, wee ons, wee!
Idoena, onze Idoena is geschaakt,
Idoena, geefster van onze eeuwge jeugd,
Idoena, glans van Walhal's levenszon,
Idoena, glimlach van ons aangezicht!
Zij zweefde lentewazig neer naar 't woud,

Als 't ròze wolkje tussen andre, lichte,
Zij met haar blanke kindertjes, elk aan
Een hand; zo daalde zij en 't sparrebos
Versierde zich met kaarsjes bij haar komst.
Het mos werd voller, bloempjes kiemden daar:
'En voorjaarsazem geurde er over 't ven.
Daar staat 'en hutje, Gunlod woont daar noch,
Hier, Bragi's, moeder« — Wodan klopte hem
Troostend op de gebogen schouder, maar
De zoon bleef staren met z'n traanloos oog. —
»Zij was 'en oude vrouw geworden, ziek
En eenzaam lag zij daar in 't stille woud,
Waar raafgekras de vogelzang verdreef,
Waar Winter streng gewoed had, menig plant,
Veel diertjes sterven deed. Ook haar was dood
Gewikt, ziek werd haar borst, maar nee, dat kon
Idoena niet verdragen toen ik 't zei.
Zij zou haar redden met haar eeuwge jeugd
En zweefde heen en .... komt niet weer terug.« —
Wee, wee ons, Goden! klonk het luid,
En snikkend: wee ook ons, Godinnen, wee!
Donar bromde in z'n ruige baard: »Vervloekt!
Nu is het leven weg uit onze hal:
Geen zangen meer maar weegeklaag, geween
En zuchten! Wie, wie stal haar, Wodan? Spreek!«
Fors klonk het boven het gejammer uit. —

»Tjazi, de zeereus! Wee mij, waarom moest
Ik weten wat gebeuren zou en 't niet
Kunnen verhindren; waarom mis ik macht!« —
Maar Wodan zweeg, niet klagen voegde hem,
Die beter zag wat wezen zou dan andren;
Hij zweeg en zwaar viel 't hoofd hem in de hand
Hij wist dat Ouderdom aankrukken kwam
En dreigend met haar stok zou komen schudden
Hij wist, hoe Freya zelfs veroudren zou,
Haar bloslach zou hun niet ten troost meer zijn;
Hij wist noch meer — maar zweeg.
En zie: het kwam.
De moed zonk weg uit lichamen en ogen
De kracht werd lood in moedë armen, slap
Hingen zij neer of klemden, wanhoopsgreep,
Zich om de bekers en te kleiner werd
De weerstand; nu had de oudë Ouderdom,
De feeks, Idoena's een'ge vijandin,
De macht om Schildhal's maaltijd langs te gaan
Al momplend met haar tandenarme mond,
Al dreigend met haar stok. Donar sprong op;
't Werd hem të eng: »Wie gaat er mee haar halen?«
Lang schalde de echo na z'n forse roep.
Zwakker en zwakker werd de klank, doch zwijgen
Zweefde in de zalen .... »Niemand wil?« spot klonk
In Loke's spreken — »niemand? mooie helden!

Ik ga dan mee! Weg, feeks, ik word nooit oud.
Noch eeuwen na de val van 't hoog Walhalla
Leef ik als list bij wezens die dan zijn.«
En beiden stonden daar.... maar, waar was Bragi?
Niemand had hem gemist en toch — hij ging.

Luid klonk z'n eenzaam stappen door het huis
Van liefde en kinderlach eens vol, als 't bos
Gevuld kan zijn van lente en bloemegeur.
Nu waren hol de zalen, maar het was
Of uit de hoeken hem herinneringen
Toesuisden op zacht-ruise-wiek, heel stil —
En weemoed prevelden hun lippen hem,
En tranen klonken uit hun stemmen hem,
En telkens, telkens kwamen meer, tot vol
Van weemoed 't hoge, heldre huis was; daar
Stapte hij rond en zuchtte, maar niet week
Als over de opgeschoten knaap 'en waas
Van weeë weemoed liggen kan; fors liep
Hij daar en sòms alleen — bij 't zien van 't weefsel,
Waarin Idoena weefde 't woudgeluk,
Hun eigen jeugd, dan sprongen tranen hem
Uit de ogen, leed en strijdlust streden saam
In hem als zon en regenwolken in
April: zonlicht glipt nu langs 't water en
Verzilvert golverandjes, dan boort scherp

De hagel gaatjes in het vlakke staal
Van 't meertje en kille wolkenschaduw sombert
Het drassig veld. Daar hingen speer en schild:
Hij zag en greep ze. Voort, nu naar Idoene.
Het eiken, barnsteentooiig snarentuig
Klonk op z'n rug bij 't snelle gaan, maar hol
Was echo's toon, de zalen waren stil,
Vol weemoed, en weer gleed er leed op hem.
Maar voort moest hij. — Daar klopten luide Donar
En Loke op de eikenhouten poort, hol klonk
Het door de hoge hallen, Bragi ging
En z'n gezicht vervrolikte bij 't zien
Van Donar's forse, rouwe kop, trouw in
Z'n ogen, die als 't woudven glansden in
Z'n ruwbehaard gezicht, 'en donker bos;
Bij 't zien van Loke's zeegroen oog door gloed
Van baard en haar, vuurrood als de avondlucht,
Omschenen.
Hun viel 't mee: ze dachten hem,
De dichter, in 'en zoetlik mijmeren
Verzonken en z'n huis van tranenlied
Vol als een najaarslucht vol vochtigheid —
Men kan de regen ruiken. Moed gaf hem
Hun handdruk en ze gingen saam naar Schildhal.
Weeklagen klonk hun toe van ver, als door
Het bos de herfstwind voortzucht, vlaag na vlaag

En even stilte er tussen; angstig kreunt
De boom en alle bladen vluchten voort
Over de grond als kinders voor de reus
In 't welbekende sprookje; zo snelde aan
'En vlucht van weeroepklanken op de drie.
Maar buiten trad hun Wodan tegen; hem
Ontweek de grijzë Ouderdom, kracht bleef
Uit de ogen schijnen, sterkte in arm en spier.
In hem week tijdlik wee voor de berusting:
Hij zocht de sterke en vluchtte van de weekheid —
En om z'n voorhoofd glansde de effenheid,
Hun eigendom, die vreesloos 't leven leven
En weten, wat de toekomst brengen zal,
Of 't niet weten en toch berusten kunnen,
Omdat zij weten, 't komt van hoger macht.
Die reinheid blonk hun toe, z'n woord gaf moed
En Donar klemde Mjölner vaster in
De grovve vuist en Loke's vuurlansspits trilde in
Z'n blanke hand van strijdlust. Zo gloeit ook
De bout, die 'n smid op 't aanbeeld legt. Ook Bragi
Zag vader vol vertrouwen aan en vroeg:
»Waarheen nu vader?« — »Ga, zoek Njord's paleis
En eis van hem straf voor de vrouwedieven:
Je krijgt je recht« — »Maar groot is Njord's paleis
En eindloos bruist de zee er boven, wijs
De weg me en zeg, waar zij is, mijn Idoena.« —

»Juist bij de troon van Aegir zag ik haar,
Waarom, hoelang zij daar is, blijft geheim;
Maar veilig is ze er nu in groene diepten,
Waar 't kalmer is dan in Njord's kustewoning
En geen gebruis van storm de grijzë Aegir
Stoort in het zinnen voor z'n zeerijk, waar
Hij op koralen troon in groene schemer
Z'n recht spreekt. Zoek nu Njord. Laat Donar 't woest,
Uit zee steil rijzend rotsland gaan doorzwerven,
Langs fjorden, de een na de ander: 'n diepe daar,
In hoge ijsrotsen, is Njord's sluimeroord
Na storms wild woeden. Dikwels droomt hij daar!
Laat Loke in vuurbergs diepte dalen:« — »O
Ik weet het, vader, waar de olijfboom schaduw
Geeft over lava's grauw gesteent, waar zon
Schroeit en de blauwe zee schijnt violet.« —
»Maar, vader, ik?« — »Volg 't pad van 't ven, waar hij
Haar en je kinders meesleurde langs 't beekje,
De beek langs naar de stroom en dezë af
Naar 't vlakke strand, waar 't blinkend duinzand stuift:
Daar is niet véél zee boven het paleis
En, is hij daar, je lied doet hem het hoofd
Boven de branding steken die er bruist
Over z'n daken, maar 'k ga mee tot Bifrostbrug.«
Daar gingen zij: de brede, forse Donar,
De slanke, rode Loke, Bragi, blond

Noch, maar in korte tijd verouderd toch,
Groeven van ernst in 't voorhoofd; somber blonk
Z'n oog, maar vastberaden was z'n stap;
En boven drieën uit stak Wodan's hoofd
In schaduw van de hoedrand; donker glansde
Z'n oog als glinstergit, z'n stap was zwaarder.

Toen zij nu dalen gingen, riep hij noch
Donar en Loke tot zich, — Bragi zocht
De lucht door of hij ook Idoena zag;
Hem viel 't niet op, dat Wodan hun liet zoeken,
Of hij, de Alweter, niets van Njord afwist —
»Zoek ginds maar niet, 't is 'en beproeving voor
De dichter, die z'n zang tot hoger klank
Zal brengen, waak dat niets hem overkomt!
Volg hem onzichtbaar na het scheiden! Ga!«
En strak stond Wodan's oog, als ging er niets,
Niets in hem om.

Zij dalen met hun drieën af in 't vennewoud, waar de beide anderen BRAGI *in schijn verlaten. In de eenzaamheid moet zich z'n denken, z'n kunst ontwikkelen. Hij vindt z'n zieke moeder, hoort van* VENGOD *het verhaal van de roof, volgt het beekje, overnacht om 't onweer bij* FOLKERT *en* GEERTRUID*; maakt zich aan de eerste bekend vóór z'n vertrek en komt in het dorpje aan de rivier waar hij* GERDA *weerziet,* SIGYNE *opzoekt en peinzen gaat over 't verschil tussen het leven in Walhalla en op aarde. Z'n angst over 't lot van* IDOENA *drijft hem voort.* BALDER *is de zonnegod.*

OUDE HERINNERINGEN.

Het drietal gleed omlaag
Tussen de ontelbre sterren, Balder's weg langs,
Waar hij z'n driespan mende naar de zee.
En even wuifden zij hem toe van ver,
Zij daalden neer en leken eerst voor mensen
'En rozig-blank-en-zwarte wolk, die licht
En zilvrig is, van zonschijn menen ze.
Zij zegen neer in Bragi's vennewoud.
Vandaar ging Donar heen naar 't Noorden, Loke
Zweefde, zo 't scheen, naar 't zonnig Zuid,
Maar 't zonlicht smolt met hem tot goudgloed saam.
Zo volgde 'm Loke met z'n listig oog.
En boven donkre sparrekruinen dreef
'En zwarte wolk en dekte Donar's lijf.

Alleen was nu de Dichtergod in 't woud,
Waar hij z'n jongesjaren had doorstoeid,

Waar hij z'n jonge liefde voor zich zag
En z'n Idoena dwepend aan z'n zij —
Melodieëus klonk hem haar stem weer aan.
De vogels zongen de oude liedren noch;
De wind ruiste in het riet noch en de berk,
Blankbastig stond hij tussen het gespart;
Z'n tere bladen trilden de oude toon,
Boven de hut waar Gunlod woonde noch.

Z'n moeder lag daar oud en ziek-bleek, zag
Verwonderd en bewondrend tevens tot
De rijz'ge mangestalte op van haar zoon:
Breedschoudrig stond hij daar, een blonde golving
Ter weerzij van het hoofd en kroes de baard.
Met blijheid zag zij ook z'n meelij-oog.
En in haar denken vloog z'n jeugd voorbij,
'En zwerm van beelden lang gevlucht, eer taal,
De langzame, bij machte is hun te vangen;
Wapens en speeltuig lei hij neer en bukte:
Z'n rosse baard roerde haar bleke wang.
'En kus en 't »moeder« klonk haar toe, gaf vree,
Berusting aan dë arme lijdende,
Wier een'ge troost 'en schuw dorpskindje was,
Meisje, dat heenliep, toen zijn mannestap
Zo fors daar aankwam. »Moeder«, 't innigste,
Het reinste van de rijke mensetaal,

Dat van de kinderziel uitvliegt, als blank
De duif in voorjaarsmorgen klapwiekt uit
De til; noch lang klonk 't in haar ziele na —
«Idoena, is me ontroofd door reuzelist,
Godin van de eeuwge jeugd zou zij u redden,
Maar, moeder, blijf mij wachten, zie ik ga:
'k Wil haar bevrijden, samen komen wij
Bij u terug, haar macht laat zij hier werken
En, als de geur noch in de kamer zweeft,
Als lang de bloem al weggedragen is,
Zo zult u jeugd in eeuwigheid genieten,
Vinden ook wij ons werk heel ver van u«. —
»Och, Bragi! Eeuw'ge jeugd: ik wens ze niet
Voor mij; ik dacht je beiden zalig saam,
Maar 't was toch waar dus van die roof, als 't kind
Me zei; o, zoek haar; laat me zien dat jij
Gelukkig bent als vroeger«! — »Moeder, ik ga:
Een kus noch en ik zoek: uw kus geeft moed.« —
De moede vrouw richtte zich even op
En Bragi zag haar grijze haren golven,
Verward van 't liggen onder 't zwarte hoofd.
Toen naar het schauwig hoekje waar hij wist,
Dat Vengod woonde.
De eenzaamheid vloeide om
Z'n ziel; 't was hem als zuchtte er een, en even
Stond hij toen stil, z'n voet kreukte geen blad.

Toen was de stilte, als deed het ven 't gebed
Van de avond, als bad alles mee. De zon
Was brand achter de bomen, gloeide in 't water;
'En enk'le vogel zong maar in de twijgen,
'En enkel ritselkoeltje ruiste in 't riet.
En Bragi boog verslagen tot gebed
Het hoofd, maar in de leegheid van z'n zieI
Hoorde hij altijd door Idoena's naam. —
Niet stilstaan! Daar was 't glad-zwart waterhoekje,
Waar altijd denne-schaduw overligt,
En Bragi sloeg de snaren even: daar
Dook Vengod's hoofd nat-glad, met sluik haar, op
En zwaar klonk 't Bragi toe: »Wie daar?
O, 't is m'n oude vrind! Ja, zij is weg:
Ze liep hier langs de kant, ik volgde haar
En werd weer jong door zoveel jeugd en schoonheid.
Bewondring deed me dromen. Toen — 'en gil
En 'k zag 'en grote, pootge kerel haar
De arm om de middel slaan, zij worstelde,
Haar kinders gilden, hielden moeder vast
En grienden, toen ze mee moest toch: ik wou
Haar helpen, maar twee andre rouwe kerels
Grepen mij vast en onderwijl schoot hij
Met haar in 't ven; de kindjes bleven staan.
'k Zag beiden dalwaarts glijden naar de beek:
Haar hield hij op z'n rug met één hand vast.

Toen hij ver weg was, paktë één de kleinen
En ging dezelfde weg, ook de ander deed
De ruwheid van z'n vuist, z'n woeste blik
Mij voelen, schaterdë en liep toen weg.
Ik hoorde 't schreeuwen noch: »Ba, wat 'en land!»
En toen kwam weer de stilte in 't ven terug.« —
»Kan 'k niet dan langs die kronkelbeek?« — »Lang is
De weg, maar de enige is 't. Het water zoekt
De laagste plek, de zee is de allerlaagste,
Dat is het grote huis van watergolven:
Zo zong mij toe de zwaluw, die ik 't vroeg.
Dáár zingen zij bij dag en nacht hun lied,
Híér rusten kleinren, golvekinders, soms.
Hun zingen hoor jë al van ver,« zo sprak
De praatzieke oude aldoor, te lang vond Bragi
En dankend hem ging hij al peizend voort.
De Vengod schudde 't hoofd en dook in 't diep.

Noch even lichtte Loke in 't avondrood,
Toen stierf het kwijnend weg en blustë uit
En Loke fladderde om het ven als vleermuis,
'En snorrend, schietend vlekje aan 't avondblauw;
Dan was hij hoger — weg achter de wolk,
Waar hij met Donar keek in stille spanning
Naar Bragi's wandling langs de gladde beek.
Herin'ring na herin'ring leefde in deze

Op, als des zomermorgens 't vee ontwaakt,
Uit dauw zich heft, en 't gras raast bij hun grazen.
Zo suisde 't ook in hem, nu hier dan daar,
Maar zomermorgen was het niet in hem.
Hij zag de strijd weer en vergat z'n leed
Bij 't zien van brug en slagveld, waar hij vocht
En viel, met ere, ja, maar — daar ook had
Hij 't laatste woord op aarde van z'n vrouw
Gehoord. — Z'n vrouw! en 't licht paleis, vol lach
En kinderpraat in Walhal werd 'en beeld,
Dat in z'n denken vóór dit landschap drong
En 't overlichtte. Voort! — Was dat de plek niet.
Vanwaar zij eens de vijand overvielen?
O, kon hij zo weer strijden als die dag,
Nu om z'n vrouw, blond dochtertje, z'n Hagen,
De forse roodwang-knaap terug te krijgen!
Hoe dreef dat babblen-in-hem, 't vrouwebeeld,
Tot spoed!
Het beekje ontmoette 'en beek,
Saam gingen zij als 'n vader en z'n zoon
Hun weg, 'en witte vogelpluim wees hem
De richting, zwart stond daar 'en hut, bekend
Door 't stenen pad in 't beekje, waar hij luid
Het water over hoorde stromen. 't Moest
De weg zijn die hij eenmaal volgde, waar
Hij Geertruid zag op 't erf, haar kind op de arm ....

En alles werd weer levend in hem, 't lied,
Dat hij toen zocht, niet vinden kon en toch
In Zangburg voor z'n eigen kind zo vaak
Gezongen had — wie zong 't het eerst, hij of
De jonge moeder? — 't welde 'm zachtjes uit
De mond, klonk aan door 't zwarte van de nacht,
Die zwarter, zwarter werd. want Donar's wolk
Daalde ál omlaag om Bragi's weg te volgen.
Hij zag hem stilstaan, hoorde 't lied en lachte —
Hij wist niet, wat het hier beduiden moest —
Z'n lach was donder over 't heideveld.
Zwijgen liet Loke hem en gluurde soms
Heel even om de wolk; als weerlicht was 't —
En samen hadden zij daar schik, de Goden,
Om 't wiegelied dat ruiste langs de hei.
»Maar hij moet voort« zei Donar en hij wierp
Waarschuwend Mjölner uit en riep als donder:
»Voort, Bragi, voort», maar deze kloptë aan
En zei tot de verschrikte boer: »'En vreemdling
Vraagt onderdak in 't noodweer! — »Kom maar in!«
En Geertruid, slaaprig noch, nacht-huivrig, deed
Uit de as het vuur opvonken tot 'en brand
En licht spreidde de vlam tot schaduwhoeken,
Allengskens meer, tot Bragi alles zag.
Drie kinders stonden er te kijken naar
De vreemde, 'en opgeschoten jonge was

Het kind waar Bragi eens mee speelde, de andren
Twee meisjes. 't Onweer schriktë allen op.
Vrijmoedig kwam de jongë aan en vroeg:
»Wat is dat, vreemdling, op uw rug?« — »Wil jij
Dat horen, ventje? Goed!« — en daar weerklonk
Het lied, dat Geertruid zong als wiegelied.
Vreemd luisterden zij op, maar niemand dacht
Aan de oude gast en diep stond Bragi's hoed
In de ogen. — »Kòn ik dàt ook!« riep de knaap
En Bragi's hand streek over 't voorhoofd hem:
Vreemd-droomrig ging hij zitten in z'n hoek.
Het was als klonken er al zangen op
In hem; 't was ziels-muziek, maar niemand wist 'et.
En weer donderde Donar's daverroep
En licht scheen door de reten in de hut,
Maar Loke ried: »Kom laat ons slapen gaan!«
Boos grommelend en momplend gaf hij toe
En beiden zweefden heen en sliepen in
De kruinen van het dichte vennewoud,
Maar Mjölner's houw had Donar's wolk gescheurd
En regen stroomde, bruistë op het dak.
Zo was geen spreken mooglik binnen, angst
Deed hun wat dichter schuiven bij de haard;
De slag bleef uit en rustigheid zeeg op hun.
Zo zaten ze allen wonder innig om
De vreemde gast, die daar hun melkspijs at

En praatte als mens en toch iets in zich had
Als was hij vreemd aan hun gedachtenkring.
En 't jonge volkje, 't fluisterde in 'en hoek
En de oudste zei, wat vreemd gevoel hij kreeg
Onder die warme hand; Geertruid wou weten
Waarheen hij ging, maar ernst gleed over hem:
Hij zag die mooië, in-gezonde vrouw,
In 't midden van haar kroost en huis zo blij;
Haar man moest wel gelukkig zijn en hij...
'En traan welde op — »Toe, Geertruid, vraag niet meer«
Zei Folkert — »Vreemdling«, zij »ik wist niet, dat...
Niet hindren wou 'k u...« — »Vrouw, ik zoek 't geluk,
Dat ik hier zie; ik had het ook: 't is weg!
'En ruwe woestling stal haar, m'n twee kleinen
Verdwenen mee en weduwnaar ben ik!
Wee, wee mij!« — En hij boog moedloos het hoofd.
Bedrukt zagen zij 't aan, maar Folkert lei
Z'n hand hem op de schouder: »Kom, hou moed!
Je zoekt haar niet vergeefs: zag ik ze hier
Mischien voorbijgaan langs de stroom? Ik stond
En wiste mij het zweet van 't voorhoofd af
Toen hoorde ik luid geschrei, maar 't was al heen;
Vlugger dan beekstroom schoot het voort, maar wat
Ik zag leek wel op uw verhaal. Daarheen
Gleën zij saam; maar kom, hou moed, de slaap

Geeft mensen troost« — »Maar Goden niet«, dacht Bragi.
Toch ging hij neer zich vlijen, hoorde noch
Wat nachtgebabbel van de kinders; 't zacht
Praten van de ouders, ernstig, over hèm —
'En kus, — o, zijn Idoena!.. Wodan zond
Hem slaap en droom, verkwikking voor de ziel.
Hij zag zich weer in Walhal's hoog paleis
Terug, 'en feestlike intocht met z'n vrouw en kroost.
Vrede gleed even over hem, als stilt
Langs 't water glijdt en 't rimpeltje gladwrijft.

»Nee, 'k volg het beekje maar» zei Bragi, »'t kon
Eens wezen dat de weg afsnijden mij
Deed missen. Dit noch: 't ventje dat daar werkt'' —
Daar spitte Folkert's zoon de ontdooide grond,
De zusjes plukten bij hem bosviooltjes,
De een zat, het jurkje vol, en kreeg noch meer
Van de oudste, die daar dribblend heen en weer
Liep — »'t ventje-dààr wijdde ik tot dichter, ik,
De Dichtgod, Bragi, die je dankt» .... »Bragi«!!
Maar voort was deze al, eer Geertruid er kwam.
Z'n wolkmantel onttrok hem aan hun oog.
Verstomd stonden zij lang en dachten na
En voelden zich gelukkiger dan ooit,
Nu niets ongastvrijs door hun was gedaan.
Ze voelden iets van eerbied voor hun zoon.

Bragi's geleiders volgden 't neveltje,
Waarin hij langs de beek gleed, zwaluwen
Maakten zij zich en piepten voor zijn oren
En tipten 't water even, scheerden snel
Er langs en dan met plotse wiekezwaai
Terug; maar Bragi hoorde hun niet in 't
Getsjilp; hij gleed maar voort en zag de rook
Over de welbekende heuvels krinklen.
Hij hoorde dorpsgedruis, de smid aan 't werk,
Tikkend scheepstimmermansgeklop en luid
Gejoechjach en gegier van kinderstemmen.
Onzichtbaar zweefde hij naar 't plein, waar eens
Z'n heldenleven was begonnen, waar
Nu mannen samen iets bepraatten. Daar
Kwamen ook vrouwen aan met kinders mee
En alles hoopte zich daar op en riep
En schreeuwde door elkaar. Deze begreep
Niet, waarom de andren kwamen, die
Liepen bijeen, omdat ze genen zagen;
Lang hijgend kreeg één eindlik adem tot
Uitroepen: »Mannen, Bragi komt, of is
Hier al, de Dichtergod; hij wijdde Siegfried
Tot dichter na die onweersnacht bij ons!«
En verder kwam er stotend alles uit:
Hoe hij er uitzag — ernstiger en hoog,
Met weemoed in z'n ogen, fors z'n gang

'En man in volle wasdom maar bedrukt.
»Bragi, Bragi!« klonk 't luide door het dorp,
»Hij komt!« en alles liep dooreen en riep
Vol blijdschap: »Bragi komt!« ... Maar hij ... kwam niet.
Tussen de hutten zweefde hij eerst door:
Verledens beeld zag hij, fata morgana,
Voor de ogen glanziger door afstands waas,
Dat zelfs aan 't diepste leed bekoring geeft;
Die hartstocht ook .... maar kalmer nu .... zag hij:
Gerda kwam tot hem weer in 't nachtgewaad
En plotsling stond Idoena's woord op z'n
Geheugenslei gegrift met scherpe letters:
»Geen zal ooit zoveel van je houden als
Idoena deed en doet,« en weer was hij
Aan 't ven met haar verdwaald, weer hoorde hij
»Behalve dat ik meer noch van je hou,
Bleef ik dezelfde als toen.« En nu? .... voort, voort!
Wat Tjazi haar nu aandoet? Haatlik beeld,
Wat last die gave om alles dieper te
Gevoelen, klaarder voor z'n oog te zien!
Een ruk en 't beeld was even weg; — nu gauw
Z'n oude vrinden kijken! bloosde daar
Niet Gerda boven 't blanke kindjë uit,
Waarmee op de arm ze stond te luisteren
Naar wat men zei, dat Bragi was gekomen.
Die blos, dat schitteroog, die vraag gold hem,

Maar niet als vroeger glom hartstocht in 't oog,
Beeld van gezonde moederblijheid was ze.
En toen ze thuis kwam, waar 'en grotere,
Zo drie jaar oud, z'n vader duchtig hielp,
Met babbelen ten minste, aan 't netten boeten,
Kleurde ze weer: »Man, Bragi, is hier, zegt men«. —
»Wel, wel, kleur jij daar noch om? 'k word jaloers«.—
»Hij bleef me meer dan andren, want zijn woord
Maakte mij reiner, waard jou vrouw te zijn.« —
»Waard!? Kom, geef dit aan moeder!« — en 'en kus
Drukte de kleine vent blij op de bloswang,
Die hoger kleurde .... omdat zij bukken moest.

Voort zweefde Bragi langs bekende paden,
Nu naar de hut waar hem Sigyne eenmaal
Tot moeder was en waar hij zoveel liefs
Van wist; dit plekje vol gedroom, daar zag
Hij de oude vrouw op Harald's lijk, de weduw',
Wier leed hem lang bleef ruisen door de ziel
En nu, bij 't her-zien, wakker werd, als Wind
Smorgens, door zon gewekt, ontwaakt en zweeft
Langs trillend riet en trippelende golfjes
En wie daar drijft op 't meer, droomt wieglend mee.
Zo mijmerde hij ook, heel even; toen
Deed hij de deur opwaaien als 'en windvlaag
En woei in 't kamertje, het oudje schrok

Ervan. 'En klein vriendinnetje zat daar
Te praten tegenover de oude, 'en pop
Op schoot, zij schuddebollend stil aan tafel
Op 't bankjë, onder 't mutsje uit slierten grijs-
geel haar, dat trillend was voor 't aangezicht.
En dàt — de afspiegling van het leven — was
Gerimpeld als het zandduin door de wind
En voor haar ogen hing 'en waas van dofheid.
De kleine sprong van 't bankje en sloot de deur;
Ze zei: »Hé, Grootmoe, weet U wie hier is?
Ze zeggen: Bragi kwam in 't dorp.« — »Bragi!«
Riep de oude en 't waas voor de ogen scheurde — zo
Wolkt morgennevel weg voor zonneschijn —
»Bragi! toe kind, vertel! Hij 's dus niet dood!?
Men zei, hij was gesneuveld, maar met z'n
Idoena opgenomen in Walhalla
En nu .... toe kind !« — »Maar, Grootmoe, 'k weet niet
meer« —
En weer — nu staamlend en verward klonk het
Verhaal, maar de oude zonk in diep gepeins
En wist niet wat daar buiten was. En toen ....
Op eens riep zij het uit: »Ik zie hem hier,
Daar staat hij, maar hoe dof is 't oog hem, kijk!« —
»Ik zie niets! Grootmoe moet zo raar niet zijn!« —
»Daar kijk dan toch, hij heeft z'n speeltuig op
De rug; o niet zo ernstig kijken, Bragi!« —

»Och, Grootmoe!« en de kleine kuste haar.
»Ja, kind, da's goed, kom hier, dan zie je hem.
Hij komt zo vriendlik ernstig nader; kijk;
Die hand, ik ken hem noch, hij zegent mij!
O Wodan, Bragi, dank!« en de oude snikte.
Nu werd het toch de kleinë al te bang;
Ze liep, de pop stijf in haar armen, weg
En schreide luid: »O, Grootmoe, doet zo raar!«
Buurvrouwen liepen 't hutje binnen, maar
Sigyne sliep en lachte stil in droom,
Want over haar boog Bragi vriendlik 't hoofd
En fluisterde haar van z'n lot in 't oor.
De vrouwen zagen hoe ernstiger trek
De vrolike verving, toen kwam er rust
En .... 't woei weer in het hutje, bij de deur.
Maar rustig sliep het oudje op 't bankje voort
En eindlik gingen ook de buurtjes heen.

Bragi stond vol herinneringen stil
Op 't heuveltje in het dorp, van waar hij eens
De dorpsmanschap toesprak; hij rustte zwaar
Op de in de grond geplante lans, die doorboog;
Het schild lag op de grond; in zonneglans
Weerscheen, boven z'n schouder uit, de top
Van goud van 't instrument; het hoofd omlaag,
Zag hij 't verleden snel voorbij z'n ogen

In beeld op beeld vervliegen en ze elkaar
Verdringen, even naast elkaar soms noch.
Zo wisselde alles hier op aarde, maar
In Walhal's oorden was standvastigheid
Van 't lot zelfs onbekend, of trof hem 't leed
Omdat hij van deez' aarde kwam? — De zon
Zonk neer, z'n vale rossen mende Nacht aan:
Ze draafden langs de hei; stofdonker rees
Onder hun voeten, zichtbaar nu de laatste
Vlok rood daar boven glansde in 't lichtgeel veld. —
Er was altijd iets zoets in 't leed geweest:
Als hij des avonds mijmerde aan het ven,
Gleed weemoed stil over z'n ziel weleer.
Nu, weer op aarde, waasde hem die weemoed
Om 't denken en hij stond en mijmerde.

BRAGI *hult zich in z'n mantelwolk en zweeft boven de rivier naar de zee.* DONAR *en* LOKE *volgen hem op dezelfde wijze, later als meeuw, ooievaars of zwaluwen. Zij zien hem de duinen opklimmen, en overzweven en binnenkomen bij 'en hut dicht bij 'en duinmeer. Daar woont* RADBOUT, *die op de jacht is, en woning,* AVA *(z'n dochter),* EELKE *en* ERIK *(z'n zoons) aan z'n vader* DUKO *toevertrouwd heeft.* DUKO *verstaat* BRAGI *en spreekt met hem. Hij zal er blijven om* IDOENA *te verlossen.*

Op AVA *heeft* BRAGI *grote indruk gemaakt noch versterkt door het lied waarin hij z'n weemoed uitzingt.* DONAR *en* LOKE *zweven naar Walhalla.*

LANGS ZEE EN DUIN.

Daar kwamen ze weer aan, de beelden, o!
Hij zag hoe z'n Idoena worstelde
Met forse, haarge reuzenarmen, haar
Te sterk, ze valt, ze gilt! — O Wodan, voort!
En Bragi's donkerblauwe mantel spreidt
Zich uit om hem als wolk te omgeven, wind-
snel stijgt hij boven 't donkerend gehucht
En zweeft, noch even omziend, boven de
Rivier, zoals 'en bolle, wol'ge sneeuwwolk,
Die 't blauw te dieper kleur geeft, zonder haast
Geruisloos boven glijdt en vele meer;
Sneeuw-ijs-bergen in diepe hemelzee,
Volgen ze elkaar en weten niet waarheen.
Hij wist het evenmin; z'n ogen volgden
De donker-gele golven onder hem.
Z'n oren hoorden niets dan het geruis
Van 't rollend water, 't krijsen van 'en meeuw.

Noch glansde in 't West iets lichtgeels, dat in geel,
Groen, lichtblauw hoog daarboven overging
En eenzaam dreef hij, onbewust, dat Donar
En Loke mee naar 't dovend Westen gleden,
En toen 'en dichte nevel 't blauw omhulde, toen
Hij als 'en blinde niet meer wist waarheen,
Volgde hij kalm het drijven van de wind
En sliep bij 't ruisen om z'n mantel in.
Wodan zond blijde droom: z'n glimlach deed
'En glans dan lichten om de wolk.

»Ik zie 'em«
Zei Loke en wees z'n vriend; daar langs de zee
Zagen ze 'en man in lange mantel gaan,
Het hoofd omlaag of zich naar zee toe wendend
»Hij is al ouds geworden, de eeuw'ge jeugd
Is weg,« zei Donar, »Arme vent! Ik wou
Dat ik hem helpen kon. Kom, laat ons zoeken,
Waar z'n Idoena is!» Naast Bragi zweefden
Twee meeuwen toen, de spitse bek omlaag,
Soms doken ze in de zee, als visten ze.
Hij volgde maar de brandingslijn; het strand
Was vlak, kaal, leeg; naar rechts hief het zich iets,
't Woestijnveld; even zonk z'n voet in 't nat
Van 't zand, veerkrachtig tilde 't hem, weg was
Z'n voetstap, weer met water opgevuld.

't Snaarinstrument trilde bij elke stap.
Hij liep en zag naar 't meeuwespel en 't blank
Van 't zilverschuim, dat gleed op ronde golven
En scheen te zingen als de golf neerviel;
En bellen dreven op de Westewind
Kleurig van licht naar duin, gladglanzig tot
Ze spatten. Soms vloog 't zilt hem op de lippen,
De droge; dorst had hij; z'n dorst won aan:
Z'n tong werd droog en niemand, niemand was daar.
Dan maar naar boven en hij liep het zand
Rechts op; de Noordse balk tingdë iets luider,
De stap werd moeiliker, het lauwe zand
Gleed om z'n tenen en ze zonken dieper
En dieper weg. Zo klom hij hijgend op
De top. Verbaasd zag hij de grond daar golven,
Massief geworden zee van groen met strepen
Van zandgeel als het schuim er over heen.
Wat groen van bomen kleurde licht omhoog
Uit 'n zandig golfdal, maar geen beekje zag hij.
Noch hoger duin was ginds, dan daarheen maar!
En op z'n mantel dreef hij landwaarts in
Naar 't hoogste duin en zag op takkig bos neer,
Waartussen 't groen fris blonk, als jongesstem
Klinkt tussen zware mannenkoren in
Over de in eerbied neergeknielde schaar.
En over 't bos glinsterden brede waatren

Tussen tapijten van fris groen, waarop
Heel klein het bonte vee afstak en ginds,
Heel ver, daar was de zee weer, leek hem toe,
En boven alles hoog de wolken-hemel.
Zie, van de zee dreven de wolken aan;
Ze sleepten mee grijzige schaduwkleden,
Die toon aan 't landschap gaven, licht en bruin.
Hij ging daar even zitten in 't mul zand
En zag hoe mooi dat alles was; maar och,
Daarginds die wijde, wijde zee, waar nooit
Z'n lief zou zijn te vinden! Klank welde op
In hem 'en lied om weg te zingen 't leed,
Dat z'n gemis bij al dit moois hem deed,
Maar melodie, maar woorden kreeg het niet:
De droge mond verdorde 't zingen in
Z'n wording. Snel sprong hij omhoog en zag
Vlak bij de duinvoet door de zwarte takken
't Blauw blikkren van 'en watertje. Daarheen!
In grote sprongen — diep zonk hem de voet
In 't rulle zand, lang werd z'n voetstap en
Het rolde 'em na — zo kwam hij tussen krom
Gegroeidë eikjes, oud als mannetjes,
Die met 'en stokje lopen naast elkaar;
Dan op glad mos, waar zacht z'n voet op gleed
Onder de sparren, beuken, eiken, wier
Bladen en vruchten lagen opgehoopt

En sterke geuren tot hem walmden, daar....
Was 'n beekje, dat hij niet gezien had, eerst:
Hij dronk en 't water liep, 'en parelreeks,
Hem uit de handen, 't beekje slurpte ze op,
De druppeltjes, en de ogen volgden 't pad
Van 't water. Ginder was dat meertje en daar
Was ook 'en hutje. Er woonden mensen dus:
Ze hoorden boven zich daar zeewind ruisen,
Daar hoorden zij wellicht Idoena's gil,
Hij snelde voort; de Noordse balk klonk luid,
Maar 't lied, dat straks in hem had opgeklonken,
Was als 'en dartel zomerkoeltje weer
Verruist en liet noch groter stiltë achter.
De mantel klapperde achteruit en bleef
Zelfs haken, maar één ruk, hij was weer los:
Zo stond hij voor de deur, z'n grote hoed
In de ogen, diep, — het fonklen kon de God
Verraden. —
In het schemerdonker bleef
Hij binnen stilstaan eerst en helder klonk
'En meisjestem hem uit het duister toe.
Maar wat die zei, melodieëus klonk 't wel
Voor hem die wist wat klankenspel het zoetst,
Welluidendst klinkt, maar 't woord was louter klank.
't Werd lichter nu voor 't stadig wennend oog;
Hij zag: 'en rijzig, blond, blankarmig meisje

Opstaan van 't ruwe weefgetouw en weer
Klonk, dreigend min of meer nu, 't klankrijk woord.
Hij zei: »'k Heb dorst,« maar pas het smakken van
De lippen deed haar 't woord begrijpen. Ze
Reikte de grovve kruik met wei hem zwijgend.
Hoe mooi, hoe vol, die rijzige gestalte!
Dacht hij en zag al drinkende haar aan.
En zij — 'en vreemd gevoel, 'en rilling schoot
Haar door de leden, van z'n fonkeloog.
Ze bloosde als Nanna's blos die 't Westen kleurt,
Waar Balder moe van 't daagliks lichtwerk tot
Haar komt, de zonnewagen even stilstaat,
En beiden mijmren over 't water, dat
In haar blos meegloeit, dan gaan zij naar Walhal
Achter het blauw dat weerglanst van hun gloed.
En daarna uitlicht; zo bedaardë ook
Haar kleuren en ze zei weer iets dat duidde
Op rust, want naar 'en bankje wees haar hand.
En Bragi, die had meegekleurd als 't avond-
water: — hij dacht »'t Is, of 't Idoena is —
Ging zitten. Zij naar buiten, riep iets luid
En naakt en vuil kwam van 't nabije meer
'En jonge lopen, 't haar woei achteruit,
As-geel. Z'n hengel en twee bliekjes nam
Hij mee. Hij kreeg 'en boodschap en liep hard
Het bos door; Balder hoorde 't vreemde woord,

En zag de jonge lopen; 't luik was open;
In 't landschap buiten 't raampje liep hij hupp'lend
Door bos eerst, nu langs 't meer; in 't zonnig weiland;
Weg was hij achter dennen. Heerlik was
Het landschap; uit 'en verder erf gekraai
Van hanen, 't klonk zo voorjaarsachtig. Ook
Getsjilp van musjes, orgelklank van spreeuwen.
Net of hij aan het ven was bij z'n moeder,
Die bleke vrouw, die wachtte op z'n Idoena.
Zoals dit meisje was zij eens geweest
Maar hoger, rijziger was haar gestalte,
En voller, nu ze moeder was geworden.
Zij, buiten, stond in 't wissellicht dat door
'En lichte linde op 't hutje viel; ze leek
Wel iets op haar ook. Vreemd dat hij die taal
Niet kende! Wáárom niet? Hij had zich niet
Met de aard bemoeid schier, altijd maar voor Walhal
Gezongen of hoogstens gedacht aan 't ven,
Waar moeder was. — Daar klonken stemmen, van
'En oude man, schor keelgeluid, en van
Die jonge. De oude stond vlak voor de hut,
Gebogen, grijs, 'en stokje; 'n trilling in
Het lang gebaarde hoofd; het meisje kwam
Mee binnen; 't jongetje keek vrij brutaal,
Maar de oude joeg hem weg met nijdig woord.
Hij scheen meer taal te kennen, want hij sprak,

Toen Bragi naar het Zuiden wees hem toe
In de eigen taal; het vlotte goed te zamen.
Hij, Duko, was gevangen eens daar ginds
En losgekocht, toen 't vrede werd; hij sprak
Van vriendlikheid in vijands land gevonden
En roemde 't purper heideland, al was 't
Hier mooier. Thuis bleef hij nu achter, als
Radbout, z'n zoon, ging jagen, want er was
Geen oorlog nu en 't voegt de mannen niet
Stil neer te zitten en te soezen bij
De haard; hij paste op 't vee, op Ava,
En de oude wees op 't meisje dat weer zat
Te weven, Eelke en Erik, die daar ginds
In 't meertje visten. Luid klonk zijn gesnap
De hut door, tot hij zag in Bragi's oog
De weemoed van 't verlorene geluk.
En weer deed Bragi z'n verhaal van roof-
door-zeereuzen; nu zweeg dë oude; min
Of meer in angst zag hij naar buiten, maar
Daar lag het al in zon of zonneschaduw,
Het meertje blonk, van ver klonk jongesroep.
»Wee u, wat kan 'en mens tegen 't geweld
Van zulke monsterschepsels!« — »Zag u ze?«
Viel Bragi in — »Ze zien? Maar al te vaak!
Als zomers Balder al aan 't dalen is
En alles moe van hitte ligt te soezen,

Dan glijden ze in hun grijs, klam kleed bij duin op,
Door 't lommer naar de wei neer, ginds naar 't meer,
Hun twisten worden dan beslecht, want ginds
Gaat door de golfslag al te veel verloren.« —
»Dus zomers pas!?« — »Ja, mensen noemen het
Zeevlam, maar ouderen als ik wij weten
Wel beter. Koud rilt elk als hun gewaad
Onhoorbaar langs hem glijdt en zee-koud wordt
Deez' hele streek! Maar 'k praat maar door en weet
Je naam niet eens!« — „'k Heet Bragi Gunlod's, vader!« —
— 'En Godenaam!« — »Maar bij 'en arm, arm mens!
Mag ik hier blijven om m'n slag te slaan?« —
»O geef dat pogen op: wat zij ontroofden,
Het blijft ontroofd! — »Nee, vader, 'k moet m'n blij
Geluk terug; 'k moet er voor strijden!« — »Blijf,
Totdat m'n zoon terugkomt van de jacht.« —
»Kom, Ava!« en hier zei hij weer iets vreemds,
Maar eten gaf Idoena's evenbeeld
Hem zwijgende, — wie niet verstaan wordt zwijgt —
En zonder woord nam zij z'n wapens weg:
Gast was hij nu en de oude man ging naar
Z'n vee. Zelf lei hij nu z'n grote hoed,
Z'n speeltuig af, z'n mantel gleed hem van
De schouders, waar z'n lokken golfden, vol,
Als was hij Balder zelf. »Hoe fors is hij«
Dacht Ava, »wel wie hem tot steun in 't leven

Verkrijgt.« Maar meelij had ze met z'n weemoed.
't Zwijgen werd pijnlik. Bragi ging naar buiten
Naar 't meertje waar de jonges visten, maar
Z'n snaartuig nam hij mee: in de eenzaamheid
Moest hij z'n denken ordnen. 't Was zo vreemd hem.
Daarbuiten zag hij 't duinlandschap in zon.
Stil was 't er, want de jonges tuurden naar
Hun hengels, en het loeien van 'en koe
Verhoogde alleen onder het lichtgroen blad
Van 't duinbos 't stil-zijn. Zwaar viel z'n verdriet
Hem op de schouders en hij zocht op 't mos
'En droge plek in zon. Daar voor z'n ogen
Daalde de grond naar 't weiland af, bij 'n sloot
Stonden twee ooievaren vleugel-vouwend;
Ze keken deftig-ernstig naar zijn kant.
Donar en Loke waren 't die daar liepen
Als was hun daagliks werk de kikkervangst,
Maar Donar fluisterde zacht Loke toe:
»Treurzang komt nu, 'k voel 't duidlik. Kom ga mee:
Ik vlieg van hier« — Hoog vlogen zij — naar 't nest,
Dacht Bragi, zalig paar! — maar achter duin
Waar niemand ze beloerde, werden zij
Weer Donar, donker-fors, rood-gouden Loke
En lachten saam eens om hun stappen in
Het deftigst veerkleed; — maar ze moesten meer
Te weten komen. »Wel, we worden straks

Weer zwaluwen en nestlen tegen 't hutje.«
Zei Loke en lachte om 't malle van God Donar,
De schrik van mens en dier, als Mjölner vliegt
En zijn geschater dondert over 't veld,
Donar in 't kleed van 't vredig zwaluwtje,
Lang lachten bei, dat bomen ritselden;
Maar ginds klonk Bragi's lied. Noch nooit was hier
Zo mooi gezongen, trillend als de zang
Der nachtegaal, fluitend als meerlelied
En vol metaal als vinkjes jubelslag,
Maar weemoed was er in, 't klonk anders dan
Die vogels zingen uit de volheid van
Hun hart; weemoedig was de forse greep
In 't snaartuig, maar er juichte hoop uit op,
Zoals de zon rijst boven morgennevels,
Zoals de leeuwrik uit het grijs van dauw,
En opgewekter was hij toen het lied
Gezongen was. In schaduw lag al 't meer,
Het naaste veld, en koele zeewind deed
De blaadjes luider ruisen boven hem.
Toen zag hij op: daar leunde Ava uit
Het raam en mijmerde noch voort, toen 't lied
Al was geëindigd. Wat er omging in
Dat kopje? Blozend drukte zij z'n hand
En wees op 't snaartuig, dat was Ava's dank.
En weer zag hij Idoena voor zich staan,

Zoals toen Hagen noch in 't heidedorp
Haar, zijn kleindochter, plagen kon met hem,
Tot ze op de knieën zitten ging van de oude
En met veel kussen hem tot zwijgen bracht.
Duidlik klonk hem haar stem toe en hij zuchtte:
Bedrukt zat hij in 't donker. Zij begreep
Zijn weemoed niet en kon haar eigen liefde
Niet vatten.
't Weer was stil. De jonges sliepen
Op 't strobed in 'en schuurtje naast de hoeve.
Ze hoorden 't ademhalen; donkerder
Werd elke hoek en 't ruisen van de bomen
Was al 't geluid dat door de stilte klonk.
En bezig vlogen zwaluwen daarbuiten,
Ze tsjilpten even, vleugels ritselden;
Ze vlogen heen en kwamen weer en bleven
Toen zitten onder 't dak boven het raam.
Vuurogen lichtten even uit dë as-haard:
Al 't andre dekte 't avonddonker toe.

Schor hondgeblaf, Beweging binnen. Licht
Lekt vlammend, oogverblindend van de haard,
Waar Ava rosglanst met 'en fakkel in
De hand. Snel loopt zij naar dë ingang toe
En Bragi's hoofd draait in die richting mee.
Twee honden springen, lang van haar en oor,

Vuil, op de lemen vloer en snufflen, brommen
Bij Bragi's knieën. Binnen komt 'en fors
Groot man, 'en wolvekop, naar 't lijkt in 't nu
Uitdovend dan opflakkrend licht, op 't hoofd;
'En huid om 't lijf, het haar naar buiten, om
De hals 't gedode beest, tegen z'n lijf
Bungelden met geknars de horens. Toen
Wierp hij z'n vracht neer dat de grond trilde en
De horens kraakten; riep de honden en
Stond zwijgend voor de vreemdling. Ava hield
De rode fakkelvlam naast Bragi's hoofd.
Op 't vragen moest de God wel zwijgen, toen
Zei Ava iets dat op de vreemdling duidde.
En Radbout wierp de wolfskop achteruit,
Z'n blonde haren golfden langs z'n schouders,
Ros bogen zich de knevels over 't kinhaar,
Een woord van hem en Ava riep luid buiten
In 't donker, maar nabij was wie zij riep.
't Vee was op stal, de grendel knarste en in
Dë open deur klonk 't luide praten van
De grijze, die de tolk weer werd. De haard
Vlamde hoog op en Bragi zag het oog
Van Radbout zachter glanzen; Ava schonk·
'En aarden beker uit de kruik vol bier
'En »Welkom, gast!« zei Radbout zonder meer,
Maar 't drinken was welsprekend. Bragi dronk

En allen zaten nu om 't rood vlamvuur,
Waar Bragi gauw al woorden nasprak in
Die vreemde taal; ze lachten wel als 't al
Te vreemd hun toeklonk, Ava hielp hem echter.
Radbout vernam van Duko Bragi's leed
En plannen en 't »blijf hier!« klonk kort maar blij
Bragï in 't oor; er ging 'en trillinkje
Door Ava's lijf en buiten ritselde 't
Bij 't raam, alsof er vogeltjes verschikten,
'En zacht getsjilp, wat wiekgeklap en stil
Was 't weer.
Nu was het slapenstijd: het hert
Hesen ze hoog op aan 'en hanebalk;
De honden sprongen op: ze waakten buiten.
Duko en Bragi sliepen bij het vee
En de oude zei hem, Radbout was eerst bang:
Zeereuzewraak was vréeslik, maar uit angst
Z'n gast te laten gaan, nee, daarvoor was
Z'n koppigheid te groot. Hij zweeg. Ze hoorden
Niets dan geluiden, snuiven, zuchten, schoppen
Van 't slapend vee. 't Was Bragi vreemd te moe.
Hij kon niet slapen eerst: Idoena was
Hem steeds voor ogen, dan als meisje in 't bos,
Dan weer zoals ze 't eerst in Walhal kwam,
Of wel zoals ze elkander daar, voor 't eerst
Alleen in 't slaapvertrek, in de ogen zagen,

En altijd hoorde hij haar stem, maar alles
Week in de verte en 't vennewoud, het duin,
Idoene en Ava, ze verwarden zich
En Bragi sluimerde in.

Maar in de nacht
Stegen de Goden in de sterrelucht,
Die om en boven hun zo stil trillichtte
En weldra was dë aard diep onder hun.

DONAR *en* LOKE *doen in Walhalle hun verslag aan* WODAN. *Thuis komende vindt de eerste* SIF, *de tweede* SIGYN, *hun vrouwen, verouderd.* LOKE *zweert 'en heftige eed van wraak tegen* TJAZI, *de oorzaak van* OUDERDOM'S *invloed op Walhalla. Als* BALDER *z'n dagtocht begonnen is, vertrekken* DONAR *en* LOKE, *de eerste naar 't fjordenrijk, de tweede met 'en geheime opdracht naar 't zelfde duinlandschap.*

WALHALLA.

En hoge muur van rode glinstersteen,
Zwaar in de brede watergracht waar 't riet,
Bontbloemig-hoog, langs ruiste; tinnen scherp
Bij 't blauw afstekend; stilte vóór en achter.
Diep, wegduistrend naar binnen, was daar 'n poort,
De deuren glommen van het koperwerk
In 't bleke licht; en hoog daarboven 'en
Spietoren van gehouwen glinsterrood
En op den uitkijk Heemdal, Walhal's wachter,
Hij nimmer slapend dan bij dag heel even,
Als God en held de hemelburcht bewaakten.
Twee kwamen aan over de Bifrostbrug,
Noch scheemrig, maar de lange brug dreunde al
Van zware tred. Hij hief z'n arm op en
De kromme koehoorn kwam hem boven 't hoofd,
Z'n blonde lokken schudde hij naar achter —
»Niet blazen, Heemdal, wij zijn 't en geen dag

Is 't noch« riep Loke hem van verre toe;
»Open ons gauw de poort«, zei Donar luid.
De sleutel knarste en zwaar draaiden de deuren.
De Goden gaven handen. »Heemdal, hoe
Is 't nu?« zei Donar, »Jij bent ouder als
Je was!« — »Nu ja, ik weet het wel: hier is
Die feeks, de lieflike Ouderdom voorbij-
gegaan en 'k voelde 't in mij, maar je brengt
Vast goeie tijding?« — »Wodan moet ik 't eerst
Vertellen.« Luid klonk 't stappen door de poort,
Die echode van Donar's zware stap;
Veerkrachtig, lenig Lokë aan z'n zij.
Tot Wodan's slaapvertrek in 't hoogst paleis —
Albast in waas, stond het op 't ruime plein
Trotser dan aardse koningsburcht zich ooit
Verheft met hoog gewelfde poort, gesloten
Luiken, massief vierkant met tinnen aan
Het blauw — tot hem, in 't binnenste, drong 't door.
Noch schemerde 't daarbinnen, Frig sliep noch
En Wodan ging in donkerblauwe mantel
Naar buiten, waar z'n zoons voortstapten op
Het marmerplein. Blij schudde hij hun hand,
Ze deden hun verhaal, soms lachte Donar,
Vooral als hij zich weer als ooievaar
Zag stappen. Wodan zei: »Ga nu tot Sif
En Sigyn die je niet verwachten; straks,

Als Heemdal's hoorn de Goden wekt en helden,
Spreken wij nader.« Huivrig kil lag er
'En morgennevel om Walhal's paleizen
En op de brede pleinen was geen leven.
Noch sliep daar ginds in 't licht-ròze gebouw,
Het blinkend Bredeblik, de Zonnegod
Aan Nanna's zij, waar 't stil en donker was;
Nacht-rillend liepen zij er langs, daar klonk
Hun stappen hol, als was Walhalla dood.
Bij Donar's eikenhouten poort met zwarte,
Zwaar-ijzren bloemen om het kleine raampje,
Namen zij afscheid. Vlugger liep noch Loke;
De klopper dreunde zwaar door Donar's huis.
Sif opende met haast; wat duurde 't lang
Die ketting, grendels, die scharnierenknarsing!
De forse God drukte z'n zwaargebouwde,
Lichtblonde vrouw in de arm en moest, meer dan
Hij kon, vertellen. Binnen, bij meer licht
Vond hij haar 'n beetje anders, ouder, maar
Dat was verbeelding, zei ze, Goden bleven
Toch altijd jong. »Ja ja, maar Ouderdom!« —
»Dat griezlig wijf, ik rilde toen 'k ze zag!« —
»Ja wel, maar 'k zal Idoena helpen zoeken.« —
Moed gaf haar Wodan's plan al moest zij Donar
Ook missen weer. Zij drukte hem aan 't hart,
En ernstig zwoer hij 't zich z'n best te doen.

Maar Sigyn's trouw werd eventjes beproefd:
Want Loke liet niet merken, wie het was,
Die klopte met gedruis op de ijzren poort.
Zij opende echter niet, voor hij zich had
Bekend gemaakt. Groot was de vreugd ook daar,
Maar zij ook was verouderd van de schrik:
In 't losse donkre haar zag Loke 'n draad
Van zilver en hij vloekte Tjazi's roof
En zwoer hem wraak. Sigyne rilde er van.
Want wee wie Loke's wraaklust wekt; daar is
Geen macht die hem beschermen kan, geen list
Kan hem beschutten tegen laag op laag!
Mislukt zijn werk eens: 't staalt z'n lagenlust.
Toch deed die liefde haar weer goed ook en
Ze kuste 'em dankbaar op het voorhoofd en
Hij streek haar 't haar met beide handen glad,
Vergetend leed en list in haar omarming
En bij haar warme blik van dank en trouw.

En Wodan ging z'n eerste dagblik zien
Van z'n bespiedingstoren; hoog rees die
In 't wazig luchtruim, maar de top zat in
'En wolk gehuld, onzichtbaar: vrede was 't
In de oorden waar nu Bragi toefde, maar
Heel ver over de zeeën glommen dof
In vroege morgendamp de zwaarden weer.

Daar hinnikten strijdpaarden, horens klonken
En strijd zou 't zijn; in 't ringig harnas, 't hoofd
In helm-blank, stonden Siegmond daar en Erik,
De vorsten bei begerig naar 'en klein
Stuk land, de strijdbre helden om hun heen
En lansen vlogen al, reeds staken pijlen
In schilden. Wodan zuchtte: »Wanneer wordt
De mens toch wijs?« Hij wikte beiden dood
En dankte 't Noodlot in z'n hart er voor:
Nu allen zwakker werden was er hulp
Hoog nodig in Walhal; snel wiekten er
Walkyren heen langs Bifrost's lange brug
En telkens klapwiekten Walkyren aan.

Heemdal stak luid de horen toen, zodat
Het klonk tot Bredeblik; noch even knelde
Balder z'n vrouw in de arm, noch éénmaal streek
Hij 't springrig goudhaar uit haar ogen weg
En kuste die — plotsling 'en kleine schrik,
Want de eerste rimpel vond hij in haar voorhoofd,
Zij lachte er om, maar Balder's lippen noemden
Idoena's naam en ernstiger werd zij.
Angst voor de toekomst deed haar Balder staren,
Zij bleef vol moed. Toen bukte hij zich tot
Z'n kleinen, maar daarbuiten hinnikten
De paarden al en voort ging over 't wit

Marmer de draf, de poort door, toen door 't ijl
Luchtruim. De lichte God stond op de wagen;
Walhalla slechts kon zoveel licht verdragen
En velen zagen hem bewonderend na,
Genietend in 'en gloed van warmte, als de aard
Verschroeid had en het blad had doen verschromplen,
En gaandeweg verminderde z'n gloed,
Tot hij hun was als zon voor de aard des zomers,
Maar mensen zagen 't lichten niet, al ging
Het licht der sterren uit waarlangs hij reed,
Tot hij de plek, die dag tot opgaan aan-
gewezen, had bereikt. En Nanna zag
Hem na, maar toen ze stadig 't zonnespan
De baan zag klimmen — Balder's lichthaar blonk
Als goud boven de blanke mantel uit —
Toen ging ook zij, de nijvre vrouw, aan de arbeid.

En eindlik kwamen Loke en Donar aan,
Toen Balder lang al was aan 't daagliks werk.
Ze gingen Wodan zoeken. Bij de poort
Ontving hij tal van schimmen: »Welkom hier!«
Het klonk de beide vorsten toe die straks
Noch streden. Siegmond gaf de vredehand
Aan Erik, toen Wodan hun beider komst
Gewenst verklaard had om hun dapperheid:
De toekomst kon licht kracht van spieren eisen.

Wel hield noch Erik vol: aan hem was 't recht,
Maar beiden gingen naar de heldenhal,
Onder de reuzenboom daar ginds, wiens blad
Glinsterde en ritselde van morgenlicht
En -wind. Gedruis klonk uit de verre zaal
Hun nu al toe. Wapengekletter was 't

Nu hoorde Wodan ernstig naar z'n zoons:
Hun klachten over Ouderdom's gedreig
En werken voelde hij en, als het kind
Met even kijken, even lachen met
Z'n ogen, roepen van z'n mondje 'en lach
Doet spelen op z'n vaders droef gezicht,
Mistroostig onder levens bang getob
En moe; hij krijgt weer lust tot verder werken
En kust z'n kindje uit dankbaarheid en liefde —
Zo gaf zijn oogopslag koelte aan hun voorhoofd
Dat effen werd. Moed voor de toekomst gaf
Z'n fluisterwoord en als 'en melodie,
Eertijds gehoord en nu bekend, kwam in
Het brein van Loke de eed van wraak aanklinken.
Lief was die klank hem, maar niet lief had hem
Z'n vader om die woeste trek naar wraak:
Weemoedig zag hem Wodan aan; toen zei
Hij Donar wat z'n plannen waren. Vast
Zag de oudste zoon de vader aan; z'n greep

Om Mjölner's ijzren steel was vaster. Moed
En trouw wist Wodan in dat blauwë oog.
Voor Sif ook zou z'n daad nu dienen, vast-
beraden stapte hij langs Heemdal's brug.
Hij wist waar Bragi was; nu voort naar Njord,
Waar rots met sneeuw bedekt z'n stille rustplaats,
'En fjord, afschut, en, onder 't klaatren van
De stuifbeek in 'en hoek, hij zich verfrist
Na 't ingespannen werk van harde stormen.

Met Loke fluisterde toen Wodan noch:
Niemand mocht horen wat hij doen moest en
Toen hij, als glans-omrande wolk, omlaag
Weer zweefde naar de luwe duinestreek,
Speelde er iets blijs om Wodan's ernste trekken.

Terwijl RADBOUT *ten oorlog is wordt* AVA *hartstochtelik verliefd op* BRAGI*; deze wordt ook gekweld door hartstocht en ziet telkens* IDOENA *voor z'n geestesoog.* BRAGI *vermoedt* AVA'S *liefde, maar weet niet voor wie. Als* RADBOUT *terugkomt neemt hij mee als gasten* BERNLEF, *'en jonge buurman, en* FIN *(*LOKE*). Deze maakt* BERNLEF *verliefd op z'n oude kindsvriendin* AVA, *stookt* AVA'S *hartstocht aan en brengt* BRAGI'S *verlangen naar* IDOENA *op haar over, maar hij denkt bij z'n inblazingen aan* GERDA *en z'n hele vroegere geschiedenis en wil* IDOENA *trouw blijven.* BERNLEF *koopt zich de toestemming om met* AVA *te trouwen voor vee, maar zij blijft koel.* BRAGI'S *hartstochtelik verlangen drijft hem naar zee, waar hij in 'en storm worstelt met 5 reuzen, waaronder* TJAZI. *Hij overwint maar valt aan zee in slaap daarna en zweeft pas naar huis als hij daar 24 uur gelegen heeft;* AVA *wil hem noch eens zoeken en hij staat naast haar op duin. Zij zegt hem, hoe ze van hem houdt; hij verklaart haar wie hij is en dat het onmogelik zo zijn kan. Z'n melodie brengt kalmte over haar en* BERNLEF'S *beeld verwart zich met dat van* BRAGI. *Zo komen ze terug in de hut en worden met gejuich begroet.* AVA *is veel vriendliker dan anders tegenover* BERNLEF. BRAGI *en zij zijn beide tot rust gekomen na de strijd.*

TROUW EN STRIJD.

Strijd met 'en vreemde stam deed Ava's vader
Van huis gaan, de oude Duko werd het hoofd
Met zorg voor Ava en de jonges, maar
Bragi bleef bij hun thuis als gast; hij kon
Vrijwillig meegegaan zijn, maar de zee
Lokte hem meer. Het leven ging z'n gang
Als de eerste dag. In Ava gloeidë aan
Het vuur van hartstocht voor die vreemde man,
Die met z'n weemoedsoog zo staren kon,
Zo sombre tonen uit de Noordse balk
Kon halen en dan weer des avonds bij
De haard, als allen, rood verlicht door vuurvlam,
Traanogend van de rook, stil luisterden,
Voor vrij en onvrij zong van Wodan's hoog
Paleis, van Donar's hamerslagen en
De fopperijen van de reuzen tegen hem;
Z'n eigen leed kon hij vergeten dan:

Z'n scherts gaf schaterlach binnen de hut.
Zo had ze lief hem met geheel haar ziel
En had hem wel in de armen kunnen sluiten.
Maar hij . . .
als Ava overdag op 't land
Met Duko 't onkruid wiedde uit winterkoorn,
De jonges stoeiden door de bossen om
En joegen eekhoorns, dan beklom hij 't duin
En liet zich drijven in z'n mantelwolk
Naar 't strand. Hij riep om Njord met snarenspel,
Of wilder klonken er de klanken uit,
'En wraaklied tegen Tjazi bruiste luid
Boven de brandingsgolven, maar noch Njord,
Noch Tjazi hoorde 't, en, als luwde 't lied,
Bruiste de brandingzee z'n oud gedreun.

In Bragi's ziel laaidë ook hartstocht op:
Z'n mannekracht kon nu geen daad meer doen,
Die geestkracht sterkt als lichaamsmoeheid komt,
Alleen in 't lied moest hij vertroosting vinden:
In week niets-doen zat hij daar tegen duin
En beeld na beeld gleed aan z'n oog voorbij.
Afleiding zocht hij, aan iets anders wou
Hij denken: telkens weer zag hij de vrouw,
Die met haar beelden heel z'n ziel vervulde,
Beelden omruist door 't klinken van haar stem;

Soms was voor Hagen's beeld en jongespraat,
Voor Gunlod's babbelen en blonde krullen
Geen plaats daar. Hartstocht zette dan die vrouw
In ròze blankheid voor hem, de armen stak
Ze naar hem uit en de ogen lokten zacht
Hem aan, dan sprong hij met de handen voor
Zich uit omhoog — en zonk verpletterd neer.
Zij was er niet en moe van hartstocht viel
Hij dan in 't lauwe zand, de wind stoeide om
Z'n haren, tilde soms z'n mantel op
En slaap, onrust'ge slaap met schrille droom,
Gleed over hem; eentonig zong de zee
Z'n sluimerlied en eindlik sliep hij in

Weer thuis vroeg Ava hem, waar hij geweest was,
En 't antwoord luidde telkens: »'k Zocht m'n vrouw.»
Ze konden nu elkaar verstaan en Bragi hoorde,
Hoe moeder stierf, tien jaar geleên; ze leed
Zo lang en geen bezwering hielp, geen kruid
Uit duin en dal gehaald, zij teerdë uit
En zei noch tegen Ava: »Pas toch goed
Op Eelke en Erik, laat ze mannen worden.«
Dan weer vertelde ze 'm van jongesstreken,
Hoe lief, hoe stout die beiden konden zijn.
Zo babbelde ze graag met Bragi, want
Dan kon ze 'm kijken in z'n diep-blauwe ogen,

Zoals de nachtvlieg 't licht niet laten kan,
Tot hij verschroeid is. Bragi plaagde haar
En vroeg dan: »Als je nu eens trouwt, wie zal
Op Eelke en Erik passen!« — »Trouwen, ik?
Wie zou mij willen hebben?« en ze keek
Hem met 'en blos in de ogen of hij niet
Zou zeggen: ik, maar daarna kleurde ze
Noch erger, want ze wist hem toch getrouwd...,
Waarom dat toch? Die vrouw — zij haatte d'r!
Waarom moest zij zich plaatsen tussen haar
En haar geluk? Hem zou ze zich geheel
Toe kunnen wijden, hem zich geven, trouw
Houden van hem alleen! Mocht dat nu niet?
En star zag zij in zulke mijmerijen
Vóór zich en 't weefgetouw stond stil of ging
Zo zacht, dat Bragi 't merken moest; hij keek
Haar aan en dacht: »Er is toch één, aan wie
Ze denkt; maar wie? Ze schaamt zich 't mij te zeggen!«
En eerbied voor 't vermoed geheim deed zwijgen:
Zo iets had ook Idoena eens gehad
Zo 'n zoet geheim! Wat was de mens gelukkig
Die bij veel leed ook 't zaligste genot
In zich kon voelen trillen, heerlik was
't Naspeuren ook van 's mensen fijne ziel!
Genoot hij hier niet meer dan in Walhal,
Waar de altijd effen waterspiegel van

Goden- en heldenzielen niets te denken gaf?
Waar was 'en jong, gelukkig-minnend paar,
Als hij en z'n Idoena, in Walhal?
Maar Hilda dan en háár hartstocht voor hem!
Nee, 't lag aan hem, hij had dat niet gezien.
Hij had gezongen van z'n eigen liefde,
Aan mijmerij bij andren had hij nooit
Gedacht; zong hij van hun het was van strijd
En zegepraal, van heldenmoed in 't vechten.
Was hij weer in Walhal, z'n lied zou zijn
Als 't nimmer was van zielsgeluk en -leed.
Zo was ook hij in mijmering verdiept
En zwijgend zaten ze tot Duko of
De jonges binnen kwamen met gepraat,
Dan wakkerde z'n vreugd in 't leven aan:
Ze vroegen hem om sprookjes te vertellen
Hij gaf ze en tokkelde z'n instrument.
Dan kwamen andren ook, want verre klonk
Z'n roem in 't zingen: gauw was 't hutje vol,
Maar toen de blaadren zich ontplooiden, toen
'En lauwe bloemegeur woei door het bos,
En zoete klaverreuk op lentelucht
Aanzweven kwam van 't weiland in de verte,
Toen zat hij onder 'n boom tegen het duin
En velen rustten om hem op het mos
Van de arbeid uit; daar zong hij van zijn eigen

Liefde aan de vennen, van hun strijd, z'n sterven,
Als van 'en vreemde, en de avondscheemring gleed
Onhoorbaar als de dood over de grond,
Voordat de mensen gingen; menigeen
Sprak zachtjes, met bevreemding, van die gast:
Zou hij wel eerlik zijn, is hij ook van
'En boze geest bezeten? Is 't 'en God soms?
En, wijl zij langs de paadjes door het veld
En duin, in groepjes samen liepen, werd
Er druk gebabbeld over hem. Zo ging
Hun leven als het beekje zomers voort.

Radbout kwam thuis met veel gewonnen buit:
Z'n meegenomen knechten dreven voort
Loeiende rundren en twee forse mannen,
Door Radbout's dapperheid verwonnen, nu
Lijfeig'nen en bestemd zijn land te bouwen;
Ze droegen wapens, schilden mee en kostbre
Mantels van dierhuid. Luid geschal van horens
Klonk om hun heen, 'en ruwe, trotse bende.
En de oude gougenoten liepen hun
De weg langs tegen; sommigen vertelden
Van Bragi's zang, hun vrees voor toverkunsten,
't Geluid klonk al van ver in 't bos; 'en paar
Had Radbout bij zich, vrinden zeker, dachten
Z'n huisgenoten; ja, zij kwamen binnen:

't Was Bernlef Onnozoon, 'en jonge man
Rijzig ros-blond met lichtende ogen, iets
Opbruisends in z'n wezen, trots op zege, en
Fin Walters, die zij beide eerst in de strijd
Te kennen kregen. Bernlef woonde toch
Niet ver van Radbout's hoeve, lang gekend
Hadden ze elkaar, ze vochten zij aan zij,
De jonge vlugge en de oude forse man,
Maar Fin met rode baard, donkerrood haar —
Ze wisten beiden, dat hij vechten kon:
Geen krijgslist was hem vreemd, geen hem te machtig;
Meer niet, maar welkom was hij nu als held
En lustig dronken ze de bekers, zang,
Klonk over 't erf, het bier bruiste tot schuim,
Als Ava 't uit de grote kruiken goot.
Ze snoefden op hun kracht, hun heldendaden.
Ook Bragi werd aandachtig aangehoord:
Terwijl hij zong van 't strijden in Walhalla.
Vol geestdrift stond z'n oog: hij scheen verjongd,
Want tal van aangezichten zagen tot
Hem op in spanning: 't stond hun klaar voor 't oog
En elk vond: 't was of Bragi zelf het zong,
De God en niet de mens met Godenaam,
En luider, luider klonk z'n roem daar. Radbout,
Toeschietlik nu hij 't lied in de eigen taal
Zich hoorde zingen, drukte hem de hand,

Maar stil van geestdrift zat daar Bernlef voor
Zich heen te kijken; 't was of daar 'en snaar
In hem geroerd was, en hij staarde maar
Naar 't tokk'len in die snaren; hij genoot
Van elk akkoord door hem zo voorgevoeld
En dronk dan weer schier onbewust, maar dof
Werd alles gaandeweg in hem en andren
En luider klonk 't geluid van dronkenschap.

In maneschijn — 'en lauwe Meinacht was 't —
Bernlef en Fin in 't sprookjesachtig duinbos.
En de eerste dweepte van die dichter en
Z'n wonderlied. Hij wou 't ook leren en
Dan liedren zingen voor dat lieve kind
Dat hun geschonken had. »Wat ogen hè?
Wat blankheid, wat 'en houding!" — »Vraag haar dan,
Rijk ben je, bied haar vader vee en word
Haar man!" — »Waarachtig, 'k doe het, maar wanneer
'En ander mij 'is voor was — nee, dat nooit!
Dat zou 'k niet dulden" en het klonk zo schril
De Meinacht door dat vogeltjes opvlogen
En even piepten; luider klonk z'n stem.
»Ik zal je helpen" zei hem Fin: het lukt wel!
Nu, ik moet scheiden, 'k woon noch ver van hier." —
En Bernlef wandelde naar huis en riep
Luid dwepend: »Ava!" daar blaften de honden

Op 't erf, lijfeignen schoten toe om hem
Vol eerbied dienst te doen, boos werd hij, want
Hun woorden stoorden hem in 't dwepen met
Z'n ideaal. Fin zag het lachend aan
En was toen weg in 't manelicht: 't was Loke,
Die strijd zou brengen in deez stille streek,
Maar strijd die loutren zou hun, die hem streden.
Hij fluisterde bij Bragi's oor van 't hoog
Genot dat Wodan, toch gehuwd met Frig,
Op aard genoot bij zijn Laufeje en andren;
En Gunlod's sprookje, hoe de God haar in
Die grot vond, gleed voorbij z'n geest, zo mat
Van 't vruchtloos hopen, telkens weer verbergen
Van gloed. Ook Ava liet hij in die droom
Hem zien: nu zag hij duidlik in, dat zij,
Als eenmaal Gerda, van hem hield, maar dat
Was geen geluk voor Loke's fluisterlagen,
Want Bragi schriktë op en prevelde:
»Geen zal ooit zoveel van je houden, als
Idoena deed en doet" en 't boze week.
Te beter lukte 't Loke bij het meisje,
Die domm'lend 't gif maar al te gretig opnam:
Voor haar stond Bragi's hoofd in stralengloed.
En Radbout droomde, hoe hem Bernlef geld
Bood voor z'n Ava en z'n schoonzoon werd.
Toen zocht de Vuurgod ook rust bij de haard

En lachte om Wodan's plannen met z'n Bragi.

Daar kwamen ze aan: geloei klonk al van ver
En luider, tot ook struikgeritsel zei
Dat mens en dier aankwam: Bernlef en Fin
In 't feestkleed, bloemen in de hand en aan
De koppen van de stier en koe seringen
En hagedoorn; lijfeignen dreven ze
Met luide kreten voort naar Radbout's hoeve.
Verbaasd stond deze 't aan te zien; 't gezin
Kwam mee naar buíten, vooraan beide jonges
En Ava 't hoofd aan vaders schouder; ze
Begreep die stoet was 'n huwliksaanzoek en
In eens doorzag ze: 't was om haar: 't gezicht
Werd bloedloos in de hevigheid van haar
Verdriet, ze hield zich vast aan Radbout's arm.
Fin kwam met duinroos en sering in ruiker
Vooruit en deed z'n vraag met aanbod van
Dit tweetal koeien. Radbout wenkte de
Lijfeignen en bezag het zwartbont vee;
Toen vroeg hij meer en noch bood Fin hem twee.
Nu was de koop gesloten; Radbout sloeg
De hand van Bernlef, deze weer terug.
Radbout nam Ava's hand en zei eenvoudig:
»Ava, zie daar je aanstaande man, wees trouw!"
En lei de hand der bleke in die van hem,

Maar grote tranen glipten langs haar wangen
En naar hem opzien kon ze niet. Zo knakt
't Baldadig ventje, dat naar bloemen grijpt,
De korenstengel zonder 't te vermoeden.
Radbout zag kalm die tranen aan en was
Blij met het vee; ook de andre koeien kwamen
En Duko bracht ze vergenoegd naar 't land.
Onhandig en vol schroom stond Bernlef daar,
Met Ava's hand, maar plots trok zij zich los
En liep in huis om uit te schreien; niemand
Begreep wat omging in het arme kind,
Maar Bernlef's hartstocht was veel kalmer nu,
Dan in die nacht; het was hem duidlik nu,
Dat hij haar en geen andre wilde als vrouw.
Dat zij zolang z'n ideaal al was,
Zolang! Wel van hun kinderjaren! Vreemd,
Dat nooit te voren 't in hem opkwam, vreemd,
Dat zij zo schreide; meisjesgrillen zeker!
Die zijn als 't wolkje aan 't blauw, het drijft voorbij!
En dan zou 't bruiloft zijn.
Ze dronken nu
Met Radbout buiten op de toekomst.
Bragi
Kwam savonds thuis. 't Was stil. Bernlef was heen,
Radbout en Duko zagen noch naar 't vee.
Hij stapte binnen, daar — daar schreidë Ava

En lag, het hoofd op 'n bankje, en merkte niet
Dat iemand inkwam. »Nee, dat nooit, ik wil
Hem niet, mijn lief is heerliker om aan
Te zien.» — Het kwam er snikkend, stotend uit.
»Maar Ava!« — óp sprong 't meisje, droogde 't oog
En kreeg 'en kleur. — »Maar Ava, wat is dit?
En nu vernam hij .... maar de halve waarheid
En, wist hij ook dat zij 'en ander lief had,
Stond hem z'n droom weer voor, vermoeden kon
Hij, weten deed hij 't niet. Meelijen had
Hij met het arme kind; week was z'n stemming.
»Zeg mij" — onhandig was het en oprecht —
»Wie wou je wel?« — »O hém niet, nimmer hém.«
En heftig stampte ze op de grond, maar warm
Zag 't vochtig oog tot hem op. Hoe leek zij
Idoena nu; en zie, daar woei 'en windtocht
Hem door de haren en er fluisterde
Achter hem iemand: »Waarom zou je niet?
Denk aan Laufeja en je moeder. Zou
Je ooit jou Idoena weerzien? Wat de zee
Eens nam, geeft zij dat weer? Zie deze hier,
Hoe zacht haar wangen, 't kroeze haar bij 't blank
Van 't halsje, wat gestalte en bouw; en jij,
Gebruik je godlikheid en voer haar weg,
Ver weg van hier!« En Bragi keerde zich
Al om en om, maar zag niet wie het was,

Doch 't was alsof de boze geest het won:
Hij nam haar hand en drukte die, doch luid
Klonk buiten 't loeien van het huisgaand vee,
De schreeuwgeluiden van de drijvers en....
Bragi ging heen, de mannen tegemoet,
Maar Ava overdacht stil wat hij deed
En meende dat ook hij veranderde.

Die nacht ommurmelden hun beiden stemmen
En speelden de oude dromen door hun geest,
Doch nu werd Duko plots gewekt door 't luid
Uitroepen van: »Nee, 'k wil niet! Tròùw wil 'k zijn!«
Recht overeind stond Bragi in de stal,
Nu vastbesloten; angstig even — Duko
Mocht vragen wat dat toch beduidde — zei
Hij iets als ter verklaring en lag toen
Noch heel lang stil met open oog te staren.

Zwaar zuchtten boven hem de takken, wild
Wist hij de wind door 't zwiepende gebladert,
Springend omlaag van hoogste duinetop
Het klonk hem als geruis toe, vlaag op vlaag,
Met rust als 't lage blad alleen nog trilde.
Die wind kwam van de zee, zeereuzen zouden
Daar wellicht kunnen stoeien in de storm
En Tjazi ook: hij moest naar de eenzaamheid

Daarginds en, eer noch de andren wakker waren,
Blies hem de storm schier van het hoge duin,
Maar voor de meeuw is strijd met storm 'en spel
En als de meeuw was hij in mantelwolk,
Zo vlug, zo sterk. Zwaar hingen wolken neer
In 't Westen, dofzwart glom de zee, het schuim
Vloog vlokkend weg en nat hem in 't gezicht
Bij 't dalen. Nauwliks voelde ie 't, want hij vond
Nu de echte woorden voor z'n woede, en kracht,
Om 't woord, de wind in, te doen klinken; toen
Er even stilte kwam, deed 'en forse greep
De snaren klinken: 't was 'n wild, woest lied,
Tjazi vervloekend, zijn geluksverstoorder.
De wind woei aan, 't lied overstemde hem
En rolde voort over de brandingsbaren.
Nu hoorden pas de reuzen in de zee,
Dat er tot hun 'en vloekzang werd gericht.
Ze staken in de hoogste golven 't hoofd
En zochten de vermeetle die dat dorst.
Een luide brulkreet barstte los, de zee
Rees hoger, of er ruggen onder tilden,
En altijd woester klonk het hoongelach:
Zo naderden ze hem. Tjazi voorop,
Vijf kerels, ruig van borst, zeeschuim in 't sluik
Lang haar, hun ruige baarden drupten van
De waterstraaltjes; uit de wijde monden

Klonk schor en vreeslik huilen; spierige armen
Staken zë uit om hem omlaag te trekken.
Omhoog in 't duinzand wierp hij 't instrument.
Z'n rug was dus gedekt; de lans gedrild,
't Schild voor de borst, zo stond hij pal, hoe week
De grond was; de eerste die hem raakte viel
In 't altijd hoger wielend, bruisend water
Terug, getroffen door de lans. Het lijk
Dreef weg en rood doortrok het grijsgroen water.
Twee hielpen wel aan 't schreeuwen, maar die man,
Gewapend meer dan zij, te naadren, nee,
Ze durfden 't niet, maar Tjazi greep de lans
En brak die stuk; toen vattte Bragi 't schild
Met beide handen, sloeg het op zijn kop —
Luid klonk het langs het om hun klotsend water —
En suizebollend viel de reus terug.
Z'n forse armen sloegen door de lucht.
Doch de andre kroop in 't water dichter bij
En greep naar Bragi's benen: deze stonden
Tot de enkels in het zand, dat woelde en gleed
Er om. Een hief hij op, één trap en ook
Deez' reus droop klaaglik huilend af:
Juist in het oog had Bragi hem geraakt.
Daar nadert Tjazi woedender dan ooit —
Het water schuimt en spat omhoog bij 't gaan —;
Hij grijpt z'n vijand om het lenig lijf

En in elkaars geweldige armen volgt
'En worstling, dat de zee door 't zand,
Bij 't schuiflen opgewoeld, vuil geel wordt; lang,
Lang duurt hun strijden en het water klimt.
Bijna tot aan de middel staan ze in zee;
Daar heft de Dichtergod z'n vijand op
En smakt hem op de watervlakte, grijpt
Z'n schild van achter zich, van 't duin, en beukt
Daarmee op Tjazi's kop tot hij bewustloos
Daarheendrijft, golven spoelen langs z'n borst.
Het water staat, en daalt daarna heel langzaam,
De storm wordt wind en luwt heel langzaam ook
En eindlik, eindlik wordt het zand om hem
Weer zichtbaar; ginds noch zien de reuzen om,
Heel schuw soms steekt 'en grovve vuist hoog uit —
Hij ziet het door 'en waas, maar dan ook valt
Hij neer, waar 't zand noch droog is; doffe slaap
Valt over hem en droomloos ligt hij daar.

De storm bedaarde, 't water rolde weer
Als vroeger aan in brandingsgolven, maar
Ze bleven ver en waren hem muziek
Toen moeheids slaap in de echtë overging.
Maar Balder's zonnewagen zonk al lang
In 't rijk van Aegir neer, waar Nanna hem
In vaders rijk verwelkomdë en glans

Noch had gegeven aan het avondwater;
Goudglans, tot rood, tot purper, donkerder
Geworden tot zij bei naar Bredeblik
Gereden waren achter 't blauw, dat bleek
Van licht werd, waar hun weg was.
Velen vroegen
Naar Bragi's lot, maar niets wist Balder, want
Zwart hadden wolkenmassaas 't licht bedekt
En hem verhinderd de aard te zien; ze gingen
Dus als zo dikwels ongetroost naar huis,
De Goden en Godinnen; Ouderdom's
Macht wies en loomheid zonk op allen neer
En stilte heerste er in de grote hal
Waar Wodan's spreken niet bemoedigde,
Maar ruwe klank soms tegen 't schilddak luid
Weergalmde van wie troost in drank zich zochten.
Doods was Walhal nu Bragi's lied niet klonk
Idoena's jonge schoonheid allen niet
Van levenslust vervulde.

Bragi sliep
En weer zonk Balder's zonnewagen neer,
Toen eindelik, hij opsprong; pijnlik was
Z'n lichaam noch, maar nu was 't daar zo stil
Dat hij niet anders dacht of zwaar gedroom
Van vechten had hem in z'n slaap gekweld.

Z'n moeheid en nadenken leerden hem,
't Was werklik waar; doch ver was nu z'n vijand;
Ginds bruiste als altijd branding ver van hem.
Daar liep hij heen; hij moest z'n tegenstander
Daar vinden; — nergens echter vond hij hem.
Het water schuimdë aan en zware golven
Braken in dof gebruis op brede borst;
De zwaarste keerde hij de rug nu toe:
Ze rolden hem langs schouders, hals en hoofd.
'En ongekende frisheid voelde hij;
Versterkend, spierontspannend was het bad
En luid riep hij z'n vijand toe: »kom op!«
Maar uit het water klonk slechts wraakgebrul
En verder kon hij niet door golvekracht.
Ontmoedigd maar lichaamlik sterk liet hij
Zich op het Westerkoeltje huiswaarts zweven.

Smiddags was Bragi niet gekomen, leeg
Bleef 't bankje waar hij aanzat, anders; nu,
't Gebeurde meer, dat hij bij 't dwalen 't maal
Vergat, vooral nu zoele Meimaandlucht
Wazemde in 't groene bos, geurde uit de bloem,
Die schril van kleur lichtte in de dunne schaduw,
Nu luider, luider klonk het voorjaarslied
En alles zocht z'n blijheid te verklanken.
Hoe vaak had hij z'n tijd verdroomd en was,

Verdwaald in diepe delling, op 'en nieuw,
Mooi plekjë aangeland. 't Was niet zo vreemd dus.
Maar Ava's bloed stroomde bij wijlen harder,
Als ze aan de mooglikheid van ong'luk dacht,
En vaak was ze uit haar werk en aan de deur.
Dë avond daalde, in 't grijze schemerlicht
Kwam 't manvolk thuis, maar hij alleen, hij niet —
En niemand wist iets, had z'n lied gehoord
Of hem gezien. Noch gingen Radbout en
'En paar lijfeignen zoeken, roepen, op
Het duin geklommen schreeuwen, tegen 't wild
Scheuren van 't windgebruis zich nauwliks staande
Houdend; vergeefs: zand stoof hun in het oog,
Geen antwoord klonk en moedloos gaf men 't op.
't Was laat, toen alles eindlik slapen ging,
Maar Ava's oog staarde in de duisternis,
Zij luisterde naar 't zuchten van 't geboomt.
En telkens weer dacht zij z'n stap te horen;
Dan rees ze omhoog, klaar wakker, maar teleur-
gesteld zonk ze weer neer; moe sliep zij in
Ten leste. — Smorgens noch geen Bragi.

Na

Stond haar het schreien; op 'en eenzaam plekje
Barstte het los en snikken schokten 't lijf;
Hoe eindloos was die dag, hoe bleek zag ze,
Wanneer de mannen moe en zonder tijding

Thuis van het zoeken kwamen, bleker werd
Haar wang. En dan noch: Radbout kwelde haar
En zei: »Kom, Ava, 't was toch maar 'en vreemdling;
Straks komt je vrijer, dan is 't alles weer
In orde!" Kwelling was het haar en toch
Ze mocht niets zeggen, hoe ze zich de lip
Tot bloeden beet. Ze hield zich in en, schijnbaar
Vol moed, zei ze: »Zelf ga ik noch eens zoeken!«
En klom tussen de bomen door op duin.
't Geboomte dook, hoe meer zij rees, en daar
Stond ze eindlik op de hoogste plek, de zon
Purperde 't duin, 't gevlekte golvend veld,
En stiller werd het, haast geen wind. Rood zonk
De Zongod neer en Ava stond er toen
Z'n gloed verglom; ze staarde maar naar 't West.
Daar was gesuis als vleermuiswiekgewuif.
Ze zag en — Bragi stond naast haar, zo fors,
Zo opgewekt als ooit. »Bragi« riep zij
En viel hem om de hals. »Dank Wodan, 'k heb
Hem weer, m'n lief!« Vreemd keek de Dichtgod op,
Verbazing staarde er uit z'n oog en hoog
Was 't rood, dat plotsling Ava's hoofd en hals
Bedekte. Toen .... 'en aarzling even, maar daar hief
Ze 't hoofd en zei: »Ik kan niet langer zwijgen!
Jij bent me liever dan m'n bruigom; och,
Vergeet haar die de zee nooit weer teruggeeft.

En neem mij mee, waarheen je wilt. Ik weet
Niet wie je bent, maar 'k heb je lief. Geen God
Is ooit zo liefgehad!« — Met meelij had
Bragi haar aangehoord .... en noch naar iemand,
Want achter hem klonk weer 't gefluister van
»Die mooië Ava, zie, ze geeft zich zelf je!«
Nu maakte 't in z'n kalmte hem niet boos;
Maar rustig zei hij: »Weet je wie ik ben?
Maar zwijg 't voor andren!« — Ava knikte ja —
»Ik ben de Dichtgod en Idoena zoek ik,
De heerlike Godin van d'eeuwge jeugd.« —
»'En God!« en eerbied straalde er uit haar oog
En temperde de wild' hartstochtlikheid,
Zo klinkt, door 't angstig roepen der muziek
Om Gods hulp, de eerbied voor z'n heiligheid.
»Ik dacht het soms: je vreemd diep oog, je zang.
Maar .... 'k heb je lief: niets is zo sterk als liefde.
Heb mij lief, 'k zal je dienen, trouw, als zij
Die nu verloren voor jë is: o neem
Mij mee, wij zweven ver van hier, er is
Noch veel land ginds!« — «Nee, Ava, nee, dat niet!«—
Geknakt als 'n graanhalm zonk haar hoofd, 'en paar
Tranen glipten langs wang en kin, nu bleek
Als duinzand, in de schemering; — »Wat zou
Ik moeten uiten als ik niet van trouw,
Van ware liefde zingen kon in Walhal.

En als ik zelf ontrouw terugkeerde, als
Er daar geen Eeuwge Jeugd zou zijn en ik
De kwelling had van 'en ontsteld geweten;
Als ik dan telkens heen moest, veinzende,
Ik zocht Idoena, doch 'en minnares
Bezocht ik, zou ik kunnen zingen dan?
Jij bent te goed daarvoor en ik, ik was
Geen God, zo 'k niet deed wat m'n zangen prezen! —
Maar bovenal haar heb ik lief, Idoena.
Haar beeld is altijd in mij, 'k hoor haar stem
En voel haar adem snachts hier op mijn wangen!«
In hevig schreien viel het meisje neer,
Ze was verpletterd door die woorden en
Ze voelde zë onwrikbaar.

Bragi nam
Z'n snarentuig en zong 'en woordenloos
Melodieëus gezang, dat niet ver klonk,
Maar om het brein van Ava 'n weefsel spon
Als in het sprookje 'n rozenheg om 't oud
Kasteel, waarin de schone jonkvrouw slaapt;
Zo sliep haar liefdë in daarbinnen, stilt
Gleed om haar zielskasteel en kalmte kwam
Er in haar wezen weer. O macht van 't lied!
Wie vindt er woorden voor dat blij gevoel.
Dat wegdrijven op klankenvloed; 't vergeten
Van al wat was en niets zien dan de zon,

Het blauw en 't bomegroen boven de bloemen:
Dat geeft ons aards geluid soms, hoe veel meer
Deed Bragi's Godeklank, z'n tovermacht!
Berustend, met zich zelf in vree — al klonk
Van ver noch in haar na 't klokje van schaamte,
Dat zij zich gaan liet — zo nam hij haar mee.

Ze kwamen thuis. Gejuich begroette hun
En allen liepen om hun saam; hij moest
Vertellen, hoe hij dwalend aan de zee
Gekomen was en daar gestreden had
Met vijf zeereuzen. Vol bewondring zag
Radbout hem aan. Ook Bernlef kwam noch even
Naar Bragi vragen, schudde hem de hand
En was zo blij of hij 'en vriend terugvond.
Zo zag hij niet bij haardvuurs weifellicht
Hoe bleek z'n bruid wel was. Luid praten klonk
Daar door elkaar in vrolikheid. Alleen
Het meisje zweeg. »M'n snaartuig hier!« riep Bragi,
»Och, Duko, reik 't mij even,« en daar klonk
De reuzenstrijd in forse klanken door
De hut. De mannen ijsden bij het beeld
Van die zeemonsters; niemand had ze noch
Van zo nabij gezien, haast niemand was
Noch tot de zee gegaan de duinwoestijn door.
Ze zwegen allen, toen hij 't lied ten einde

Gezongen had, maar eer bekoring week
Zei Bragi: »'k Moet nu noch wat tokkelen
Zo voor me zelf; na strijden heb ik drang
Tot snarenspel. Luister, wie luistren wil!«
En Ava voelde wat hij zeggen wou:
Z'n weemoed was de grondtoon, maar zo blij
Klonk z'n verleden in het vennewoud
Er door, z'n kinderliefde, en opgewonden
Was soms de toon, als hij aan grapjes dacht,
Die Ava wist; daar gleed die jonkheid weer
Voorbij haar oog en mijmrend zag zij ook
Haar eigen jonkheid, 't spelen door het bos
Of in de wei met Bernlef; anders werd
Hij voor haar ogen, vriendliker z'n beeld.
't Was of 'en zon opging in haar en 't zilver
Van 't maantje van z'n glans beroofde; zo
Weigerdë Ava Bernlef niet de kus
Als vroeger vaak bij 't scheiden, warmte kwam
Er in haar groet, al kuste ze niet weer noch,
Maar lang noch ruiste Bragi's lied in haar,
Z'n fluisterwoord ook: »Soort bij soort« en rustig
Lag zij te staren in de duisternis.

De strijd heeft BRAGI *goedgedaan; hij gaat peinzen over z'n kunst, die tot noch toe veelal aan de oppervlakte der dingen, Goden en mensen bleef hangen. Hij gaat z'n omgeving nauwkeuriger waarnemen en zoekt zich in* AVA'S *zieleleven meer te verplaatsen. Zij lijdt lichaamlik echter hij, herinnert zich nu z'n versterkend bad;* LOKE *wil hun beiden noch eens beproeven en doet hem aan* AVA *en* BERNLEF *voorstellen dat hij,* BRAGI, *met haar smorgens en savonds alleen moet zijn.* BERNLEF *stemt toe op aanraden van* FIN *(*LOKE*).* IDOENA *en z'n kunst nemen echter geheel* BRAGI'S *denken in.* AVA *wordt sterker van die zeebaden en plaagt zelfs in dartele scherts* BERNLEF *eens weer. Na de stoeipartij zingt deze, die zich terwijl* BRAGI *weg was geoefend heeft, 'en lied en de God is blij 'en dichter te hebben gevonden van wie hij 'en eenvoudige omschrijving van 't begrip kunst hoort. Later voldoet hem die echter niet meer. Maar één eigen woord kan hij ook niet vinden.*

VAN KUNST.

Nu waren van elkaar gerukt hun levens:
Elk leefde 't eigen. Ava's lichaam leed,
Al had ook Bragi's lied zielsrust gegeven,
En bleek werd gaandeweg haar wang,
Bloedloos de lippen; stil was ze bij 't werk:
Geen lied klonk juublend door het open raam,
Ze was te moe, in loomheid bracht ze haar
Eindloze dagen door; haar rug deed pijn.
Ze ontveinsde 't als haar vader vroeg, wat of
Haar scheelde en lachte dan gedwongen op,
Maar droomde dra in zoetlik mijmren in;
Zoals, wen smorgens 't zonlicht hoger stijgt
En telkens warmer straalt, de bloem zich wendt
Naar 't zon-gezicht en wierookgeuren opzendt,
Zo waren ook haar groeiende gedachten
Gewijd aan Bernlef, nu haar Zonnegod,
Van wie elk woord en elke blik zij voor

Zich bracht door liefdes tovermacht.

Bragi

Bleef opgewekt na 't strijden en bedacht
Het leven om hem, zag haar liefde groeien
En Bernlef's aangezicht van blijdschap glanzen;
Veerkrachtiger van stap kwam hij daar aan
En Ava opgewekt hem tegemoet.
En later, dacht de Dichtergod, als hij
Eens sterft de strijddood en in Walhal komt,
Maar zij zweeft weg naar Hel's oorden van zwijgen,
Van kille nevels, waarin schimmen zweven,
Waar lust niet is en liefde's almacht niet,
Is dan hun liefde dood? Is alles weg?
O, heerlik mij! Liefde schuwt Walhal niet:
Ik vind Idoena weer, eens, en — er komt
Weer glans om 't leven daar! Maar als het eind
Der dagen komt en Walhal's rijk stort in;
Als alles wijken moet voor 't onbekende,
En weg zijn hallen, Goden en paleizen,
Waar is dan onze liefde? Weg, weg als
Der mensen liefde in korter ogenblik!
Het eind is nietigheid! Maar Wodan ook?
Moet hij ook sterven, weet hij 't stervenslot
En heeft hij moed tot leven toch! Hoe kalm
Ziet hij de toekomst komen die hij kent!
Zie, dat is ware grootheid, da's 'en held!

Maar als toch alles sterven moet, waartoe
Het leven dan? Waartoe het leed? Maar nee,
Dat kan het eind niet zijn, zelfs Walhal's val niet!
Dat denken, strijden, lieven dat wij doen
Werkt na bij Goden, mensen die dan zijn,
En wie dat leven gans doorziet en zegt
Het na aan andren, om ook hun te wijzen
Op 't mooie en lelikë in ieders ziel,
Zodat ze zich vermooien na dat woord,
Die leeft z'n leven niet onnut, van hem
Blijft ergens nagalm klinken; God of mens
Ze wijzigen hun zelf naar vroeger denken.
O heerlik nu de gave van m'n lied!
Nu niet alleen van strijd met kracht van wapens,
Van heldenmoed of mannetrouw gezongen!
Geen juublen zelfs alleen over 't geluk,
Ook als ik haar terug heb... Wodan, o
Wat leed toch als de mensevrouw haar man
Voor altijd eenzaam laat in 't zware leven!
Maar Radbout dan, is die zoo ongelukkig?
Was 't echte liefde wel of maar gekochte?
Wat toestand toch, hield Ava 's niet van Bernlef,
Werd zij niet-willend toch verkocht als vee!
O, 't mensdom moet noch beter worden door....
Waardoor?.... Mischien wel door mijn lied? Wie weet?
M'n idealen moeten zweven voor

Hun oog in goudgloed, maar, o Wodan, nee,
Ik kan niet zingen, zonder m'n Idoena —
O mijn Idoena! en daar stond ze weer
In al haar heerlikheid voor 't dromend oog hem:
»Idoena!« Maar vergeefs was z'n geroep!
Zo mijmerde hij vaak, ver, van dë andren•
En al z'n dromen kwamen neer op haar.
Vermoeid van 't dwalen lag hij eens op 't mos
Onder de denneschaduw, warmte deed
Z'n denken zwijgen en hij sliep. Toen kwam
Geheimvol weer die stemme naast hem spreken
En 't was of hij de groene zee doorzag:
«Daar is Idoena! Moed maar! Zie, zij leeft
Veilig bij Aegir, totdat Njord terugkomt
En rechtspreekt tussen Tjazi en z'n helpers.
Ze wilden alle drie haar hebben. Zie
Je haar! Je kinders ook: kijk Hagen eens,
Wat ferm hij is! En Gunlod's wangen zijn
Gezond; al is 't gegolf van 't haar verdwenen,
De zee doet haar geen kwaad: ze spelen met
De grote vissen, zie je wel! Hou moed!« —
Bragi sprong op — maar 't droomgezicht was weg:
In 't schemerdonkergroen lag hij als was
Ook hij in zee, als scheen de zon door lagen
Groen water heen. Zo duister was 't. Toen uit
Z'n tent te voorschijn springend zag hij weer

Met blijdschap 't zonnig landschap aan; hij kon
Genieten weer van lichtgespeel en zang
Van vooglen, veerkracht kreeg z'n denken weer.
Ja, Ava zou genieten wat hij miste!
Haar bruigom sprak zo lang van trouwen al,
Maar zij was moe, nu ziek haast. Bragi zag
Haar thuis vol meelij aan en dacht aan hulp.
Nu — moeders wijsheid hielp — nu zocht hij kruiden
En kookte ze voor haar, maar zwakheid bleef
In 't arme kind. Weer andre zocht hij, doch
Niets hielp. Toen was het eens of hem 'en stem
Toefluisterde: »Ze moet in zee gaan baden;
Dat hielp jou ook« En Bragi dacht lang na
En sprak soms luid er over voor zich zelf,
En als hij »ja« zei, was 't, als lachte er een
Maar niets was daar te zien. Zo bleef dat woord
Hem bij, het nestelde in z'n denken en
Broedde er 'en plan uit, dat de wiekjes repte,
Tot het kon vliegen.
»Ava, 'k weet nog iets,
Je moet de brandingsgolven laten breken
En spoelen op je rug. Mijn mantelwiek
Zal jou en mij wel dragen; 't enig middel
Is dit.« Blos dekte licht de bleke wang,
Ze zag zich plots alleen met hem. Was hij
Veranderd? — Nee, het kon niet, weigren moest

Ze, maar verbaasd hoorde hij 't weigerwoord.
»Ik zweer je, 't enig middel is het, kind!«
Ze dacht, en zag hem in dë ogen, schaamt
Verbood haar nu wat eens haar wensen was:
Wat was 'en mens toch vreemd, maar Bragi ook?
Nee, helder-rustig stond dat denkend oog,
Zoals omhoog het klaar azuurgewelf.
Ze zei; »Nu, 'k wil het doen, als Bernlef vindt
Dat ik moet gaan.« — »Da's goed, maar zwijg hem van
De wijze; denk, ik blijf hem onbekend.
Maar 'k zeg het zelf.« —
»Bernlef, één middel noch!« —
»O Bragi, wat? Zeg is het in mijn macht?« —
»Ja zeker, maar je moet op mij vertrouwen:
Smorgens moet zij en als de zonne daalt
Aan mij zijn toevertrouwd; met haar alléén
Moet ik de duintop dan beklimmen, geen
Oog van 'en ander zie, waarheen wij gaan! . . . —
»Maar, Bragi . . . dat . . . dat kan niet . . . ze is mijn bruid. —
»'t Is 't enig middel!« — »Wodan, help! . . Nee, nooit!« —
Hij ging en buiten 't hek liep Fin juist aan,
Z'n rode haar lichtte al van ver, jong-krachtig
Z'n tred, lach om z'n mond, list in het oog.
»Verbeel je!« riep hem Bernlef toe en heel
't Verhaal kreeg Fin, maar hij hielp Bragi nu:
»Wàt, hem wantrouwen, hèm, die maanden lang

Daar was, alléén, als Radbout joeg of streed,
Als Duko paste op 't vee ver weg in 't veld.
Maar Bernlef, ga toch gauw terug en vraag
Vergifnis, denk, dat oog liegt niet, hij zal
Haar redden. haar geluk en 't jouwe!« . . . En zie,
De opbruisend jonge man was al bekeerd
En ging terug. Fin was verdwenen weer,
Toen Bernlef, omziend even, naar hem zocht.

Ze stonden in de zee, schroomvallig had
Het meisje zich ontkleed met hevig blozen:
Het moest en Bragi zag 't kalm aan: z'n oog
Zocht verder, over 't water, ander schoon.
Nu ging zë aarzlend, huivrend over 't week
Wegzakkig zand, dat leefde waar ze trad,
Het water in; ze zag hem niet in 't oog,
Al hield ze ook angstig 't handjë in
Z'n vuist; nooit zag ze mannenaakt en liep
Maar stil vooruit — het water wielde al aan
En golfjes kwamen om haar knieën heen;
Nu greep ze, bevend, hem met beide handen
En moest zich wenden wel — ze zag hem aan,
Weer kreeg ze 'en hoge blos, maar toen won de angst
Het van de schaamte en zitten liet hij haar,
Dat over haar de zware golven stroomden.
Hoog op stond hij boven de golven uit.

Ze spraken weinig, ieder dacht z'n eigen
Gedachten: even zag z'n geestesoog
De vroegre beelden, als 't verschiet, dat zont
Van achter het wegwuivende gebladert,
En even hoorde hij verleidings woord
Als echo in z'n oren klinken, stem
En toon als van het vroegre; hij keek om
En weg was 't, maar 'en meeuw vloog naar de zee.
Achter de hoogste brandinggolf verdween hij
En vloog dan op en schoot weer recht omlaag;
Bragi's gedachten volgden hem naar haar,
Die hopeloos hem wachtte in Aegir's hof.
O kon ook hij daar komen! — Weer 'en golf
En Ava werd omhoog getild, gesmeten
Tegen z'n knien, hij dacht niet meer om haar.
Toen proestten beide 't even uit in lach
En Ava ging weer staan — wat was die zee
Toch koud! Ze wou er uit en Bragi werd
Gestoord in mijmeren. »Wel ja, kind, kom
Maar mee!« en kalmer liep ze mee dan straks
Naar 't warme zand, echt lekker aan haar voeten.
Nu ried hij haar te liggen in dat zand
En zo te drogen in de zon. Hij zag
Terwijl naar zee noch en bedacht z'n kunst:
Hij vond veel goeds in 't vroeger lied.

Nat was

D'r haar, toen ze bij Bernlef kwam, die in
De deur haar wachtte en vroeg: »Hoe komt dat zo?«
»Da's ons geheim« zei Ava lachende
En frisser deed ze 't ochtend-huislik-werk.

»Nee, wààr was wel m'n vroeger lied,« dacht Bragi,
»Wààr, maar de dièpste waarheid niet, ik moet
Tot dieper diepte afdalen in het leven
Van mens en — later — God!« Zo mijmerde
Hij heel die dag en Ava's woord en daad,
Haar minst beweginkje, hem deed het denken.
Dat was het wat hij uiten moest in 't lied,
Maar mocht het dan geen beeld meer zijn, dat stond
Voor 't geestesoog van geestdriftvolle hoorders?
Èn beeld èn zielsbewegen! Juist, maar hoe?
En de avond daalde en 't antwoord wist hij niet.
Blij was toen Ava, toen ze moe zich met
Hem drijven liet, heerlik was 't zweven zelf al,
Zo onbewust als in 'en mooie droom,
En 't frisse bad daarna sterkte haar leên.
Bragi begreep hoe ongekende kalmt
Daar zeeg op haar: zo zinkt de vrede neer
Op de eerbiedaadmende gemeentë, als
Het orgelspel tot samenzingen noodt.
Weer stoorde zij Bragi's gemijmer, maar
't Was anders als des morgens en haar woord

Bracht van de kunst hem tot z'n liefde weer.
Het goudgegolf, waar 't witte schuim in kleur
Gevat werd door het zonlicht, zagen ze
Stil samen aan voor 't huiswaartsdrijven: zie
Daar daalde Balder, Nanna bloosde hoog
En sloeg haar armen om z'n hals, 'en gloed
Van wijn, waar licht in breekt, gleed langs de plas
En heel lang staarden beide op 't strand, vol van
Gedachten over Nanna's, Balder's heil.
Een zucht en Bragi noodde haar tot heengaan.

Stiller werd Bragi, want z'n denken kon
Hij niemand zeggen, niemand dacht aan kunst —
Zo meende hij, doch, als hij weg was naar
De zee, kwam Bernlef dagen lang bij Radbout
En tokkelde de Noordse balk en zong,
Vaak hooploos wijl het eerst zo vaak mislukte,
Maar toch al weer: hij moest van Ava zingen
En hoe hem uit haar ogen min toestraalde,
Hoe heerlik zij in jonge kracht opbloeide,
Hoe zij in vrolikheid weer oude liedjes
Door 't huis zong; welk 'en toekomst wachtte hem!
Ze plaagde 'm vaak, maar nu was 't louter liefde.
En, drong hij aan op 't huwlik, o zo zwak
Was zij, maar louter gekheid was het! Hij
Zong beter aan, maar altijd in 't geheim.

Eens kwamen ze weer thuis, weer drong hij aan,
Ze weigerde en liep weg: niet langer wou
Ze zijn slavinne zijn, hij, snel van voet
Haar als het wild vervolgend, greep haar om
De middel, juist bij 'n hooge den die als
'En tent tot aan de grond z'n takken uitstak.
Wat waren Ava's haren in de war,
Toen ze uit dat plekje kwamen, wat gelach
Van mannen, die hun hadden nagezien;
Hoe sprongen om 't gevangen kind de jonges,
Opziend hij Bernlef, die zo vlug kon lopen!
En wat 'en kleur op Ava's hals en wang!
En in de hoeve: »Bragi, geef eens aan!«
Zei Bernlef, »leen me eens even 't instrument«.
En hoor, verbazing blonk uit ieders oog,
Daar klonk 'en schalke zang van hoog geluk
Vol dartelheid, luid klinkend door de hoeve.
Bewogen drukte Bragi hem de hand:
Dat was 'en kunstnaar, zijns gelijke dus,
Al was hij mens maar; samen konden ze
Nu spreken, want die zou hem wel begrijpen.
Toen Bernlef heen ging na 'en lang, lang afscheid
Van Ava, liep de Dichtergod met hem
En over 't hoogste in kunst spraken ze saam.
Noch nooit had Bernlef daarover gedacht,
Maar klaar stond hem het ideaal heel gauw

Voor de ogen, toen hem Bragi even hielp:
»Zang van de ziel, ja juist dat is de ware,
Maar niet in 't nietige afgedaald, het beeld
Moet fors in brede trekken staan voor 't oog
Van wie het lied hoort. Echte kunst is goed
En waar, vol melodie; maar zonder beeld
En ziel geen kunst, die waard is om te horen!«
En Bragi hoorde hem, de eenvoudige,
Die niets beredeneerde maar het voelde,
En drukte hem de hand: »Dat zal het zijn!
Zing in die trant, ben ik van hier gegaan
En wees gelukkig want je bent ook dichter!«
Vol geestdrift voor de nieuw ontdekte zanger
En 't nieuwe kunstidee sliep Bragi eerst,
Nadat hij buiten van die jonge liefde
En hun geluk z'n lied gezongen had,
Z'n lied dat juichte door de zomernacht
En toch — ten slotte weemoedstonen kreeg.

AVA'S *badkuur moet meteen* LOKE *gelegenheid geven om wraak te nemen en eindelik, ja. zien zeereuzen* BRAGI *en* AVA *daar samen in 't water staan.* IDOENA *wordt uit de diepten gehaald en nu ontstaat er 'n worsteling. Zij toch zegt dat het onmogelik haar man kan zijn en de reuzen brengen haar naar 't strand toe. Daar komt jnist ook* DONAR *aan en in de worstelstrijd ontvlucht* IDOENA *naar 't strand; door 'n list komen ook hun kinders vrij; maar nu het vonnis.* DONAR *mag recht spreken, zegt* NJORD, die DONAR *gevolgd is. en deze vindt* TJAZI'S *schuld vergeeflik bij zo'n godin. Hij laat hem vrij, maar* LOKE *mist z'n wraak. Nu naar* RADBOUT. *Daar wordt feestgevierd, en de bruiloft van* BERNLEF *en* AVA *gehouden.* BRAGI, IDOENA *en hun kinders zweven dan naar 't vennewoud, waar intussen* GUNLOD *gestorven is. Vrij van de aarde, dieper van denken geworden, hoger in kunst, inniger in de liefde stijgen zij naar Walhalla.*

HERENIGD.

Zolang deed Loke al wat hij moest: nu trouw,
Onkreukbaar trouw Bragi z'n liefde hield.
Nu die gestaald bleek na z'n zielestrijd,
Nu mocht hij denken aan z'n wraak op Tjazi.
Hij vloog dus telken reis mee zeewaarts, dreef
En wiegde op 't water, schijnbaar zonder doel,
Maar als hij 't meeuwekopje doopte in 't nat
Dan keek hij daar of er geen zeereus was
En riep: »Kom, reuzen, kom!" 't Was lang vergeefs:
Het brandingsbruisen overstemde hem
En ver, ver af waren de wilde reuzen;
Maar eindlik, ja, één had z'n stem gehoord
En allen kwamen aan — het woei toen hard
En in de hoogste golvekoppen staken
Zij hoofd naast hoofd en zagen daar de God
In naaktheid met 'en vrouw, ook naakt, en hand
In hand liepen ze zachtjes nader. Luid

En onbedaarlik lachen daverde,
Ze stieten tegen de arm elkaar en weer
En noch eens proestten ze uit in lach, één sloeg
Zich op de knieën, viel van 't lachen om
En spartelde overeind, om 't goed te zien toch;
'En ander — Tjazi was 't — zwom snel naar 't diep,
Waar in de groene scheemring z'n geliefde
Idoena zat en mijmerde over 't lot,
Dat haar zo ver van Bragi had gevoerd,
Waar 't kil en stil was, waar geruisloos om
Haar heen de vissen gleden, waar de grond
Soms leven ging van grote schollen, grijs
Als bodemzand, daar schuilend voor 'en vijand;
Waar krabben om haar woedend vochten om
De buit en alles griezlig was, hoe mooi
Er de anemonen bloeiden, dier-en-plant,
Hoe menig kleur'ge schelp en kinkhoorn om
Haar lag, voor 't grijpen; hoe haar kinders ook
Rondom haar stoeiden en de vissen pakten.
O vreeslik leven, zonder spreken, en
'En toekomst die rampzaliger zou worden,
Als Njord haar toewees aan wie van de drie ook.
Zo zat ze daagliks stil op onderzeese heuvel
En wieren zwalpten om en boven haar.
Van Aegir, de oude grijsaard, kwam geen hulp
Hij vreesde voor de woeste reuzenhorde,

Die angst voor koning Njord alleen weerhield
Van de aanval op z'n troon. En als die kwam ....
En telkens weer zag zij in visioen
Die toekomst voor zich, rillend voor die monsters
En machtloos wachtend. Soms werd ze afgeleid,
Wanneer haar kinders vluchtten voor 'en vis,
Die aankwam met de grote bek wijd open,
Maar na die hulp zonk ze in gemijmer weer.
En, als het zeegroen donkerdë, als licht
Van kleine diertjes 't zettë in 'en glans
Van fosforlicht, als 't was 'en toverzaal
Rondom haar, wijl haar kinders droomden van
Het ongekende mooi, dan zag zij Bragi
Alleen door z'n verlaten Zangburg dwalen
En 't was of zij z'n avondlied kon horen;
En als het lichter groen werd om haar heen
En 't visgespeel weer duidliker omhoog,
Dan wist ze dat uit Bredeblik begon
De tocht van Balder; Bragi vroeg hem zeker
Bericht, waar zijn Idoena was; heel klaar
Zag zij z'n beeld vóór zich en diep rampzalig
Staarde zij stom in zeëeschemering.
Zo zat zij ook toen Tjazi nader zwom
En naast hem Aegir's dienaar; vreemde gloed
Lichtte uit z'n ogen, toen hij haar meewenkte;
De dienaar gaf vertrouwen: zij ging mee.

Wat zag ze daar — haar man en met 'en andre
En beide naakt in zee — vergat hij haar?
Maar nee, hij was 't niet — plagend riepen haar
De reuzen toe: »Daar heb je nu je man,
Da's Godentrouw, kijk, kijk, zo'n vent!" — Maar zij
Bepeinsde stil: »Wat zou dat wel beduien,
'En mooi jong meisje is 't toch! Ik vat het niet!"
Ze dacht aan ontrouw niet, maar wou begrijpen.
Dit wist ze: hij was bij haar, dicht, heel dicht;
Ze wou van blijdschap gillen en ze riep
Hem toe, maar reuzelach was forser dan
Haar stem. Ze trokken haar omlaag, en toen,
Toen moest ze zwijgen — denken kon ze noch
En òf de reuzen haar ook hièlpen denken!
Ze moest wat horen en ze rieden haar
Kalm te berusten: hij zocht toch z'n heil!
En platte scherts kwetste al te vaak haar oor.
Ze dacht en zon en daagliks moest ze weer
Hetzelfde zien — maar ontrouw was hij niet,
Dat kon niet, nee, steeds zag hij naar de plek,
Waar zij zich eens vertoond had, leugen was
Niet in hem. Luider klopte 't hart haar en
Ze wou wel vliegen naar hem toe, z'n trouw
Belonen en dat raadsel weten, maar ze was
Gevangen en verfoeide Tjazi innig.
Toen fladderde eens 'en meeuw haar om

Het hoofd, want achter hoge golven mocht
Zij naar het strand zien, als ze zwijgen kon —
Ze had het hun beloofd, om hem te zien maar —
Die meeuw ging zitten op haar hoofd en taal
Uit Walhal klonk tot haar. Dat woord — van Loke —
Gaf moed en hoop op eindlike bevrijding.
Hij fluisterdë 'en list haar toe en snel
Beraden zei ze: »Maar dat is hij niet!
Het is 'en ander; kijk, mijn man was glad
Van voorhoofd, deze is rimplig; blond — hij bruin;
Rechtop en hij — gebogen; 't is 'en vreemde:
Hij 's trouw, m'n Bragi!« — »Wat, je zult het zien!«
En dichter kwamen ze bij 't strand,
Hij zag
Ze komen, 't bloed bruiste in z'n pols, hij rilde
En toch — ook hem gaf 't meeuwefluísterwoord,
Hem op z'n schouder toegepreveld, moed —
Toch kalm, als waren ze hem vreemd, zag hij
Dat aan en Ava merkte 't niet, ze stond
Gebogen op de hoge golf te wachten, die
Voor 't laatst haar langs de schouders glijden zou,
De blanke, en kracht aan 't jonge lichaam geven.
Daar kwam de stoet: Idoena in het midden
En reuzen roepende om haar; zeeschuim vloog
Voor hunne dijen uit; ze kwamen nader,
Maar niet te dicht bij Bragi; stevig hielden

Ze Idoena om de polzen. Bragi had
Wel willen juichen, toen hij die gestalte
Weer zag, die heerlike blank-slanke, die
Het lichaam van het lang, blond haar omvloeid had
En schaamroodskleur daartussen door. Zij beiden
Zagen elkaar strak aan, en reuzen loerden
Naar hun gezichten, maar niets zeiden die
En wat de reuzen vroegen: »Zie je 't wel?!«
Idoena schudde 't hoofd maar; nee, nee, nee!
'En zwarte wolk, vuilgeel aan ene zij.
'En onweers-hagelwolk, kwam uit het Noord
En donkre schaduw lag op zee daar; 't was
Of ginds beroering in het water was.
Snel naderde de wolk. En plotsling stond
Vlak bij Idoena's blanke lichaam slank
De rode Loke — Idoena schrok heel even,
Maar rukte toen meteen zich los. Daar vloog
Uit zwarte hoogte — en vreeslik was de slag —
De hamer Mjölner onder 't reuzenrot
En doodde er twee; Bragi trok Ava snel
Naar 't strand en liet haar los, ze vluchtte en 't zand
Stoof om haar voeten op, angstig zag zij
Noch om. Bragi greep daar Idoena aan;
Hoe Tjazi haar ook vast wou houden, fors
Stiet zij hem af; dondrend streed Donar met
De reuzen, die naar hoge baren vluchtten,

Maar Loke greep de pezige armen van
Tjazi en hoe die worstelde om z'n vuist
Te ontkomen, Loke liet niet los, ook toen
Bragi met z'n Idoena landwaarts vlood
En haar bij Ava bracht, die snel haar kleed
Had omgeworpen, trillend als in koorts
Van al dat vreemds, die slag, die donderroep,
Die rode man. Daar viel de moeder neer
En riep: »M'n kinders!" — Bragi weer terug.
»Hou vast!« riep hij. — Ook Donar, uit z'n wolk
Gedaald met Mjölner opgeheven in
De zware vuist, weerhield hij door z'n roep,
»Kerel, geef mij m'n kinders weer of sterf!«
»Dat nooit!« schreeuwde de reus. — En Donar hief
De neergezonken arm weer op, maar Loke
Zei hem; »Hou even op en pak hem beet!«
Toen vloog de God van list en laag als meeuw
Weer naar de branding, waar de reuzen schreeuwden.
Hij zei aan één: »Wij doden Tjazi, breng
Je niet z'n kinders heelhuids hier!« Die dook
Heel stil en dra rezen de blonde kopjes.
Hij bracht ze bei naar 't strand, Gunlod, de jongste,
Schreide angstig op z'n arm, maar Hagen liep
Aan de andre hand heel lustig mee en riep
Van verre al: »Moeder!« Batsend in de zee
En lachend om het spatten liep hij gauw

Naar moeder toe en buitelde in het zand.
Gunlod, op 't strand gezet, glimlachte en schreide.
Maar Bragi kuste haar en wees naar 't duin
Waar beide vrouwen lachende haar wenkten.
»Vader komt straks, kind!«
Tjazi spartelde
Geweldig, woedend: alles was hij kwijt,
Maar vast was Donar's greep en Loke riep
Njord aan, die nu nabijgekomen was
En 't wieromlokte hoofd, de stormknots uit
De waatren ophief: »Njord, wat straf voor hem
Die vrede brak tussen Walhalla en
U, hoge vorst, gesloten, zwaar bezworen
Met eed bij al wat groeit, of niet groeit, leeft
Of dood is, bij alle elementen en
Bij reuze- en Godetrouw?« en daavrend klonk
Het machtig woord terug: »U, Donar, geef
Ik recht tot straf, rechtvaardig was uw daad steeds!«
Nu lachte Loke luid: »Ellendeling,
Nu komt de straf voor 't leed mij aangedaan,
Mijn vrouw en alle Goôn verouderden:
Ik eis je dood van Donar!« Deze zag
De forse Tjazi siddrend voor zich staan
En angstig kijken naar z'n rechterhand
Met Mjölner; achter zich 't geluk van Bragi
En ginds in zee 'en jonkvrouw met de handen

Smekendë uitgestrekt om vaders leven.
Hij, Donar, hief z'n bliksemvuist nu op
En knikkeknieënd stamelde de reus:
»Genade!« Toen, — nam Donar met z'n linker
Hem op, boven z'n hoofd, en smeet hem weg
In zee: »Ik wil niet doden,« riep hij, »op
Zo'n blijde dag! Daar is je lieverd van
'En vader weer, lief kind! Geen eeuwge jeugd
Buiten Walhalla, maar 'k vergeef 't hem toch:
Zijn keuze was niet slecht!« 'En luide lach
Galmde over 't strand, maar Loke lachte niet:
Hij miste wraak en zag noch lang hem na,
Die in de branding bij de zijnen kwam
En toen verdween met alles in de diepte.
»Ik vind hem later!« zei hij. »Wraak sterft nooit!«
'En felle wind verdreef dë onweerswolk,
De zee bruiste als voorheen in brandingsgolven,
En stralend praalde Balder's licht in 't blauw
En fonkelde in het schuim: wat blijde dag!
En ginds — maar hoe die zaligheid beschrijven,
't Omhelzen telkens weer, dat vragen door
Nieuw vragen afgebroken; 't antwoord pas
Bedacht of overbodig — 't was geraden;
Die innigheid, dat juublen van de kinders
Nu niet meer zwijgend in betoovring; de arm
Van vader om zich, zagen ze in z'n ogen

En gierden 't dan weer uit; geen woorden vonden
Ze voor hun pret. En Ava zag dat aan
En dacht: »Ja waarlik, die verdient het wel,
Dat mannetrouw zich aan haar wijdt, wel mij'
Als me ook zo'n blijde toekomst wacht!« Ze bloosde.
De tranen in z'n ogen vloekte Donar
Zo binnensmonds: »Ik ben 'en gek, maar 't doet
Je toch weer goed zo'n blij toneel te zien.«
De Zonnegod daalde in z'n glans ter rust
En zag 't geluk op 't strand, vertelde 't weer
Aan Nanna en noch nooit had zulk 'en gloed
De zee verlicht, vonden zij allen die
Nu stil naar 't Westen staarden, nooit was zulk
'En heerlike avond over de aard gedaald
En nooit gloeide zolang het Westen na.
Toen kwam er over allen, zelfs bij Loke,
'En zalig, blij gevoel: 't was al vergeten,
En leed èn bitterheid, want Wodan had
Hoog boven hun geglimlacht om 't geluk,
Dat weldra weer Walhalla in zou zweven.
En wie de glimlach geldt van de Allerhoogste
Blijder dan hij leeft niemand, God noch mens.

»Op, nu naar Radbout!« Bragi zei het en
'En blijde stoet zweefde op de bolle wind
De duinen over tot de stille hoeve.

Nu daalden ze eensklaps neer, want geen geheim
Verborg meer Bragi's naam; verbazing deed
Het landvolk stil-stom staan, toen viel er een
Aanbiddend op z'n knieën, allen volgden,
Maar Ava riep in blijheid: »Vader, zie
Dit 's Bragi die z'n vrouw Idoena weer heeft!«
Maar Radbout had de God nauw aangezien
Of riep: »Is dat mijn gast geweest! Maar nee,
Dat kan niet, want gebogen, ernstig was
Hij en deez' jonge man straalt van z'n jeugd
En 't blonde haar schudt hij zo fors naar achter!«
»Ja, gastheer,« zei toen Bragi »deze vrouw
Is daaraan schuld« en allen zagen naar
De slanke schoonheid van Idoena op;
Ze zwegen van bewondring; heel verbaasd
Zag zij, in Bragi's blauwe mantel waar
Haar goudgeel haar langs golfde, naar die rij
Knielende mensen, toen gaf zij de hand
Aan Radbout: »Dank voor wat u deed voor Bragi!«
Hij kuste in eerbied 'en Godinnehand
En kreeg toen moed en jonger kracht: hij riep
En 't klonk door de avond: »Welkom, Goden, hier!
Neem wat ik heb; ik kreeg al 't mijn van U!«
En eerbiedvol begroette hij ook de andren.
Bernlef stond naast z'n bruid en zei geen woord,
Verstomd van deez' verrassing; toen begon

Zij haar verhaal van 't zweven naar de zee,
Maar door dat alles dacht hij aan 't gesprek,
Dat hij had durven houden met de God
Van dichtkunst, hij 'en leek! Hij rilde er van:
Hij zeggen aan 'en Bràgi wat of kunst was!
Maar Bragi zei hun allen op te staan
En maar te doen alsof ze mensen waren,
En weldra zaten ze allen in 'en kring
Daar buiten in de zoele zomeravond
En weer sprak Bragi: »Zie, Bernlef, je bruid
Is nu weer sterk, je weet nu ons geheim.
Zij zal je nu ten heil zijn in je huwlik,
Maar wacht niet lang; 't geluk is nu nabij;
De God, die de eed van trouw je afnemen kan
Is hier. Laat het nu bruiloft wezen en
Nu wij hereend zijn, word nu ook 'en paar!«
Wat kleurdë Ava, hoe blonk Bernlef's oog,
Toen knechts vlamfakkels hielden naast het paar,
Daar hand in hand; wat luid hoezeegejuich.
Ook Radbout juichte toe dat plan en Donar
Zegende 't paar met Mjölner in en luid
Geschater klonk om de onverwachte bruiloft.

Er was nu feest als nooit te voren, vuren
Ontstaken ze, buiten de omheining, hel
Verlicht werd heel 't gezelschap, grillig soms

Verdonkerde 't, maar nieuwe voorraad deed
De tongen lekken. Donar zag in 't rond
En miste Loke en riep het: kijk, daar scheurde
De vlam in tweeën en te voorschijn kwam
Fin, Bernlef's oude vrind, maar lichtgloed gaf
Z'n haarbos nu en elk zag: Loke was 't,
En peilde z'n geheugen of hij iets
Misdeed, en wie iets vond — die rilde, want
Zijn wraak vrat in, was vinnig als het vuur;
Met schelle lach zag Loke de verbazing
En zette zich — z'n buurman schoof wat weg.
Maar Donar hief de schuimhoorn naar de mond
En schaterde van pret na zoveel leed.
Hij riep: ze zouden zwijgen! en 't gejuich
Verstomde, want hij sprak van reuzenstrijd
In 't fjordenrijk, waar schepsels huisden in
De holen; waar zij 't vuur niet eens noch kenden,
Tot Mjölner 't bracht, waar zij tot loon hem snachts
Door toverij z'n hamer afgenomen
En weggeworpen hadden, diep in lauwe fjord;
Hoe hij de reus die 't dee dwong met hem mee
Te gaan van fjord tot fjord, over de rotsen,
Uitglijdend over sneeuw, die smolt en diep
In aardspleten-met-water klaterde als
'En stuifbeek; hoe hij weg wou, telkens weer,
En telkens weer door 'n oorveeg met twee vingers

Gestraft werd — luid klonk dan de schaterlach —;
Hoe zij na lang gezoek 't zeereuzehof
En forse koning Njord daar vonden in
De langste, stilste fjord. Geen woord kon dat
Lang zonnig dal beschrijven. Njord was boos
Op de echtverbreker, vreeverstoorder, zocht
En vond de hamer in de diepte weer.
Wat had hij toen die reus gestraft. Mjölner
Verpletterde 'm de kop, zo hard als steen.
De splinters spatten en hij smakte neer.
Schier ademloos werd zijn verhaal gehoord,
Toen juichten zij hem toe, maar Bragi nam
Z'n Noordse balk en deed die klinken
In nieuwe toon: hij zong van manneleed
En scheiding, blijdschap van 't herenen, van
De ware trouw die de echtgenoten sterkt
In wat verzoekingen het leven ook
Hun brengt; stil waren allen, elk begreep
Zo min of meer, wat hij wel had doorleefd,
Maar slechts Idoena voelde fijner hoe
De snaren in hem door de ruwe hand
Van 't leven waren aangetast, hoe dit
'En juichkreet was, ja, maar ook toon van smart,
Zij 't ook gestorven smart. Maar 't fors akkoord
Waarmee hij sloot, en zong, nu zonder woorden,
Van 't nieuwe streven in z'n kunst, van kracht,

Van beeld en klank door diep gevoel gewekt,
Ook zij begreep dat niet.

Nacht lag toen lang
Al neer en dommelde in bij wijlen; straks,
Als haar van 't stille werken zwaar vermoeid
Oog Zons aanlichten in het Oosten zou
Bemerken, had ze rust voor lange slaap.
Des zomers is haar werk te moeiliker
Wijl 't in zo korte tijd moet. Mijmerend
Lag z' in 't halfdonker van het duinebos.

Maar door het grijs-blauw licht zweefden omhoog
Donar en Loke, lachend, opgewekt:
Naar 't hoog Walhalla-silhouet dat daar
Klankloos en stil met brug en poorten zich
Boven hun oog aftekende in het ver,
Wazig verschiet. Soms schaterden zij 't uit:
Het drong de luchten door en Heemdal zag
Scherper omlaag, er trilde iets blijs in hem,
Want blijheid zou er komen in Walhal.

Het was en nacht, alsof heel de aarde nu
Voor 't eerst uitrustte van het scheppingswerk
Verstomd van 't machtig woord, dat leven gaf,
Zoals 'en zondaar, door het woord geraakt,

Starogend zit: hij weet het niet, maar voelt:
Z'n verder leven zàl goed zijn. Geen zang
Verbrak het zwijgen, slechts 't geritsel van
'En slaperige vogel, die z'n wiek
Uitsloeg en wat verschoof, wanneer 'en koeltje
De hoge bomen even wieglen deed
En fluisteren het roerloos kreupelhout.
En toen de brave mensen sliepen in
De hoeve en schuren, nu het jonge paar
In optocht Bernlef's woning binnen was
Gebracht, toen opende de Dichtergod
De deur en hand in hand zochten zij in
De ruimte-buiten zich 'en plekjë uit.
Daarbinnen was het hun të eng voor hun
Geluk. De den, die Bragi eens beschaûwd
Had en Idoena's beeld hem zien liet, werd
Nu uitgekozen voor hun overgroot geluk
En 't was of alles eerbiedvol er zweeg.

Ze wekten Gunlod, Hagen, klommen op,
Het duin en daar liet Bragi 'n lied uitklinken,
Waarin z'n vol geluk zich uiten moest.
Nooit zou weer zulk 'en tonenvloed
Over die dalen glijden; nooit zou iemand
In staat zijn 't woord, dat voort bleef ruisen in
Geboomt en riet, zo weer te zeggen, maar

Wie 'r komt voelt in zich grote vrede, 'en meer,
Dat blikkert in de zon en mijmren doet:
Die rust, dat lied geeft onbewust hem kalmte
En zaligheid doorstroomt hem, geeft hem moed
Tot verder streven, strijden levens strijd.
Radbout en al de zijnen liepen uit
En hoorden 't lied dat hun meteen vaarwel-zei.
Noch wuifden ze uit de hoogte en toen verdween
Het viertal voor hun oogen; even zochten
Ze 't huis, waar Ava's morgenlied nu klonk,
Maar stil werd, toen ze de oude snaretoon
Daarboven hoorde, die ook haar vaarwel
Toeriep. »O Bernlef,« riep ze, »kom!« Maar weg
Waren zij al en dreven naar de stroom,
Bragi's wegwijzer eens.

Ze daalden neer
In 't vennewoud, maar niemand was er meer,
Ook 't dorpskind niet; daar lag 'en dode vrouw
En 't jonge leven, Hagen en z'n zus,
Die niets wisten van dood — het was 'en slaap
Zo dachten ze en ze riepen: »Grootmoe, hier
Zijn wij terug!« — ze voelden niet het leed
Dat de ouders diep doorgriefde, nu ze weer
Bij 't eigen heil zich door 'en ramp getroffen
Gevoelden. »Dat was 'en ander paar dan eens

Hier om de vennen had gestoeid,« zo — hand
In hand, met ernstig oog, gebogen 't hoofd —
Dachten zij beiden bij dit dierbaar lijk.
En Gunlod babbelde niet meer, ook Hagen
Zag angstig naar z'n ouders op; hij trok
Z'n zusje mee, ze gingen bloemen plukken
En kwamen, bosgeur in hun haar, terug
Met grote bonte ruikers, Grootmoe zou
Ze hebben, als zij wakker werd. Wat sliep
Ze lang; wat was ze bleek en — hu, wat koud
Was toch die wang! Idoena nam de bloemen
En lei ze neer bij Grootmoe's hoofd en in
Haar hand. De kinders gingen heen om meer
Te halen, hun gebabbel flauwde allengs.
Hoe stil toch! Hoor, er naadren mensen,
Stemmen en stappen. Weg, onzichtbaar werd
Het Godenpaar. Daar kwamen mannen aan,
De spaden mee, ze zwegen bij het lijk,
In stilt verbaasd wie of haar bloemen bracht,
Maar 't niet uitsprekend: Bragi's moeder was
'En halve Godheid. Haastig werkten ze
En in de kuil bij 't ven droegen ze stil,
Voorzichtig de oude vrouw, zoals ze was —
De bloemen vielen bij 't verdragen neer;
Ze namen ze op en leien ze op hun plaats,
Toen wierpen zij er aardë overheen

En de oudste, 'en grijze, ruw verweerde kop,
Met vlokken haar, zei: »'t Is volbracht, rust zacht!«
Onhoorbaar bijna gingen zij toen heen.
De kinders vonden Grootmoe niet, maar leien
Op Bragi's woord de bloemen op die plek,
Voor Grootmoe, die was heengegaan, zei Bragi.

Zij gingen spelen weer, maar Bragi dacht
Dat elke band met de aard nu was verbroken.
Toch leek hem heerlik 't denken over -, 't zijn
Bij mensen, grof maar al te vaak doch fijn
Van ziel en zintuig ook. En even speet
Het hem, maar andren zouden doen wat hem
Ontbrak. 't Was heerlik ook, het zich-bewust-zijn
Dat hij voortaan Walhalla gans behoorde
En nu door leed gelouterd, zwaar
Beproefd, maar inniger aan haar, z'n vrouw,
Gehecht, z'n liefde dieper voelend, rijk
Aan kunst, verfijnd, gesterkt door stil nadenken,
Waardiger was, z'n lied er te doen klinken:
Vereedlender is hoge kunst dan lager.
Volwassen was z'n kunst nu; reinigend
Zou ze in Walhalla werken, werd zij eerst
Begrepen maar — 't was vreemd eerst, dus vijandig —
Hij zag veel ontevredene gezichten,
Die duidlik »onzin« zeiden van z'n lied,

Maar blij en ernstig nam hij op z'n taak.

Idoena voelde mee zijn leed al was
't Ook niet haar deel dat al weer te doorleven.
Elk leeft z'n eigen leven stil in zich,
Gelijkklinkende zielen horen slechts
Zo nu en dan 'en luider toon van de ander
Ook zonder woorden; zulk 'en toon was dit
Stil denken. Maar z'n kunst wist zij in al
Z'n groeiïng. 't Eerste wat hij haar verteld had
Was dit schier. Samen zochten ze om het woord
Want Bernlef's spreuk voldeed hun niet geheel
Maar hoe ze dachten: één, één woord was niet
Te vinden. Heerlijk vond zij echter die
Gedachten. Kunst was 't toch ook zonder 'en
Bepaling, kunst die iedereen als haar
Moest boeien. Zo nu stonden zij daar saam
Om als twee-eenheid verder voort te leven
Nader verwant als vóór hun leed. Haar handdruk
Bemoedigde 'm tot verder leven, zingen
Van zielsbewegen, levens strijd en liefde.

Hun kinders kwamen weer terug, blosrood
Lag op de wangen, dartel was hun woord
En noch 'en handdruk deed de beidë ouders
Stil denken aan hun toekomst, met één blik

Begrepen ze ook deez' grootse, heilge plicht
Veel dieper, beiden dachten in één richting
En voor hun denken groeiden ze op, zo heerlik
Als ze ooit hun toekomstbeelden voor zich hadden,
'En jonge man, slank, krachtig, edeldenkend,
'En maagd fijn van gevoel, gezond van ziel
En beiden moedig levens leed bestrijdend:
In lichtgloed stonden ze voor 't ouderoog.
En zo door 't zoete kinderwoord ombabbeld
En ernstig toch, gleden zij saam omhoog
In 't diepe blauw boven het stille ven.

Haarlem, 28 Mei 1897—2 Julie 1898.
Nagezien einde 1900.

EINDE.

BRAGI

III

BRAGI

Derde Boek

DOOR

J. B. SCHEPERS

Walhal .... kan niet zijn, want onrecht woekert daar.

Geloof! De zon komt weer!

AMSTERDAM — S. L. VAN LOOY
1901

BERNLEF, *de zanger van het duin, is uit zijn land gevlucht aan de hand van z'n kleinzoon van dezelfde naam. Hij is over de zee bij 'en boer op 'en terp aangekomen en overpeinst er z'n noodlot, waarom hij blind gemaakt moest worden. Als 't donker wordt haalt kleine* BERNLEF *hem binnen, waar de boer en z'n vrouw,* HEDZER *en* SIJKE, *met hun 7 kinders, twee knechts en twee meiden aan de avonddis zitten. Het is 'en heerlik rustige omgeving vol levenslust, maar als hij naar z'n slaapstee gebracht is, verschijnt hem* WODAN *in z'n droom en steekt hem de ogen uit; nadat hij met 'en schrik wakker is geworden, ziet hij* BRAGI *voor zich staan met* IDOENA *en wordt rustiger.*

DE TERP.

»O Wodan, Wodan, vreeslik is me 't raadsel,
Waaraan ik dit verdiend heb, waarom ik
Moest zwerven, alles missen; oud, armzalig
En blind m'n dagen einden zonder licht
Van binnen, zonder levenslust. Waarom?
Waarom?« Zacht prevelde zo de oude man
Die, de oogkas wijd geopend, staarde in 't licht
Dat gloeiend uit de violette bank
Neerzakte en alles noch eens rossig gloeide,
Het waterstaal van sloten, 't pareltje op
De grassprietjes; 'en rosgloed trilde 'r om hem,
Die, met z'n grijze haren uit de muts,
Maar zat te staren naar de gloende zon
En daarvan niets gewaar werd dan de warmte.
Zo zat hij stom, de handen in elkaar
Tegen de lange slierten wit-grijs baardhaar
Tussen z'n knieën. Noch eens dat waarom?

En toen .... gingen alleen z'n lippen noch
Zo zachtjes heen en weer als bij 'n gebed.
»O Grootpa, kijk, ik vond 'en eendenest,
Waar juist de gelë eendjes uit de dop
Te voorschijn kropen! Wat 'n grap, u moet
'Is komen kijken!« — »Kind, ik kan 't niet, immers!« —
En stil, beteuterd, stond de kleine vent
Even te peinzen; toen: »Nee, Grootpa, 't is
Toch lelik van die Wodan u zo blind
Te laten maken!« — »Stil, kind, stil! Wij weten
Niet waar het goed voor is; kom, ga: 't wordt tijd
Van slapen, 'k voel de killë avond komt!« —
»En toch is 't lelik!« mompelde de kleine.
Toen ging hij vlug — hij dacht aan 't avondeten —
Over de terp naar 't lage boerehuis.

En Bernlef zat weer stil te mijmeren.
Voor 't binnenoog verdrongen zich de beelden
Van wat zo'n heerlik leven was geweest
En telkens kwam juist dàt beeld aangevlogen
En hoorde hij z'n Ava's noodkreet weer.
Z'n Ava! O dat bloed, dat uit de hals
Haar stroomdë over 't hele lijf; ze wankelt,
Ze valt en 't mes glipt uit de wond! 'En kreet!
O ijslik, 't snijdt hem weer z'n denken stuk:
Hij weet niets dan die rauwe vrouwekreet

En rillend zit hij op de bodem neer,
Vergetend waar hij is. Noch klinkt het, noch!

»Nacht, Grootpa!« riep van ver 'en kinderstem. —
»Ja, 'k kom!« — En bevend werkte zich dë oude op:
Hij strompelde op 't geluid af, tastend met
De hand en 't oude hoofd, 't eerwaarde, diep
Gebogen. Tussen kin en grond schokte 'em
De baard. Hij voelde 'en kinderhandje, dat
Hem vastgreep en de deur deed naadren. — »Nu
Moet Grootpa bukken!« — en zo kwam hij binnen,
Waar 't luid gesprek hem luider-aan toeklonk,
Als hij aan kindjes hand de lemen vloer langs,
Aarzlend, naar 't bankje bij de tafel stapte.
In somber zwijgen zat hij stil en even
Poosde 't gesprek; hij voelde elk zag hem aan,
Maar zwijgend bleef hij zitten, 't hoofd gebukt.
Het kind at nu z'n haverbrood met melk
En zag bijwijlen in het rond. Walmlicht
Van 't oliepitje deed de schaduwen
Bewegen, duisterde in de hoeken weg
En lichtte vóór hem op 't baardloos gezicht
Van Hedzer-boer, die juist z'n lepel neerlei,
Beide ellebogen op de tafel plaatste en riep:
»Vrouw, geef die oude van je haverpap
En schuif de kom wat naar hem toe, hij kan

Er zo niet bij. Wij hebben al genoeg.
Wat doet zo'n man z'n tijd ook te versoezen!«
Hij lachtë even, maar uit blauw-grijze ogen,
Die geestig stonden tussen rode wangen,
Blonk goedigheid en 't knaapje lachte 'em toe.
Hij kreeg van de boerin noch één stuk brood
En noch wat melk, zë aaide 'em over 't haar
En zei: »Wat kan die jongë eten, hoor!«
Het klonk tussen die lachewitte tanden
Zo vriendlik en hij zag naar 't in-gezond,
Ovaal gezicht, blank in de blauwe hoofddoek:
Zo zat ze tussen zeven kinders in,
En dan noch Bernlef, 't kleinzoontje van de oude.
'En stoere jonge, twalef jaar, was de oudste
En de allerkleinste 'en kind van twee, dat àl
Maar door met babblen moeder overstemde
En luid op moeders knie sprak tot haar pop.
Het waren allen vlaswitkopjes, blauw
Van ogen, blank en rood als perziken
De wangen, bruin verbrand. Ze babbelden,
Met volle maagjes prettig wachtend op
Het sein van slapen gaan. Twee meiden en
Twee knechts zaten daar rustig aan hun werk.
Dë eersten sponnen wol tot draad en Hidde,
De grijze knecht, herstelde 't visnet, zag
Zo nu en dan eens tegen 't licht of er

Een zwakke plek noch was en werkte stil,
Maar 'n jongre, Juw, zat met 'en hard stuk hout
Vóór zich te snijden aan 'en mensekop,
Dat stukjes hout rondspatten door 't vertrek.
Zij zwegen meestentijds. En vader zat
Blijmoedig met z'n rond gezicht bij 't vuur nu
En gaf 'en raadsel op aan de oudste vier,
Die leunden aan z'n bank en knie en keken
Hem in de schalkë ogen vragend naar
De oplossing die zo moeilik was, en toen
Het oudste meisje, 'n kind van tien jaar, 't raadde
En in de handen klapte van de pret,
Toen riepen ze allen: »O, ze wisten 't ook,
Allang!« — maar vader plaagde zë en gaf
Z'n Aukje 'en kus en joeg ze toen naar bed;
Met luid gelach, druk stoeiend, volgden ze
Hun moeder, die met kleine Djoeke op de arm
En aan haar rok twee luid snappende kleinen
Langs de oude Bernlef was gegaan, zoals
Op 't ruime veld in zomermiddagwind
'En Godenpaar voorbij de mensen zweeft:
Ze voelen 't wuiven, maar ze zien ze niet
En 't wordt hun toch zo herelik te moe.
Zo had ook hij die ritseling gevoeld
En wist, daar langs hem ging 't geluk voorbij,
Maar 't boog z'n eigen ongelukkig hoofd

Te dieper neer, tot hem de tweede ploeg,
Veel wilder noch, voorbijstoof voortgejaagd
Door vader; maar die riep ze toen terug
En zei hun, de oude nacht te zeggen: stil
Kwamen ze nader, Aukje gaf 'en kus; hoe rilde
Dë oude man bij dat gevoel, hoe diep
Boog hij het hoofd, toen hij ze nacht gezegd had!
En tranen sprongen op z'n hand en trilden
Hem in de grijze baard als dauw aan graan.
Toen zei hij: »Bernlef, wel? ga jij niet mee?«
En 't kind dat wel gewild had, maar niet durfde
En alles achter 't vuur wegdeinzen zag
In 't schemerdonker, ja in duister, 't sprong
Nu op en liep dë oudsten na. Hij gaf
De boer 'en handje en wenste wel-te-rusten,
En Hedzer riep: »Vrouw, daar is je achtstë al!«
En joeg hem schertsend in dë andre kamer.
Wat riep nu Bernlef, nu hij mee mocht doen,
Nu Deddo met hem praatte en zij, gelijk
In leeftijd, zwetsten van hun kracht, hun springen
Over de sloten, van hun eierzoeken
En veel noch meer, tot moeder beide knapen,
Die, saam in één bed, nu aan 't worstlen gingen
Noch eens toedekte; toen werd alles stil
Zo langzaam aan en moeder kwam terug
In 't stil, halfscheemrig huisvertrek, waar hoog

Boven de vloer de vlammen lekten, rook
En rood vuur door elkaar, dat op de zolder
Verdween door reten van het dak. Daar zat
Bernlef in grillig licht, want rode gloed
Of schaduw gleed er langs z'n zonverbrand
Gezicht vol rimpels, langs wit haar en baard,
Daar zat hij en de knechts, de meiden zagen
Hem stil aan, nu en dan 'is fluistrend, gieglend,
Maar toch met iets van eerbied in hun ruw
Gezicht; de beide meiden lieten soms
Hun spinnewielen rusten, zagen weer
De jonge knecht aan, proestend of stil lachend,
En werkten dan te sneller voort, als de oude
Hun fronzend aanzag. Bernlef wist niet, wie
Daar om hem waren, maar hij zweeg; de boer
Was naar het heem om in het weer te zien.
Daar buiten liep hij om z'n hoeve heen
De terp rond, zag naar 't lichte westen, waar
In dauw dë avondster juist wegzonk, waar
De slootdamp rookte en buurman Homme's terp
'En schip op 't water leek, toen zuidlik om, waar 't vee
Graasde aan de helling, schapen verder ook
Veel verder weg soms, want het werd pas herfst
En veilig was 't daar nu noch voor de zee.
Hij zag ze liggen in de dauw of staan en ver,
Ver donkerde geboomt af tegen 't zwartblauw;

Daar was iets hoger grond van zand, en in
Het oost was donkerte evenals in 't noord,
Nachtdonkerte met sterren; stil was alles
En 't loeien van z'n koeien klonk alleen
Zo nu en dan hem toe. Hij stond er even
En dacht aan 't vreemde van die oude man
Die in de morgen tot hem was gekomen,
Maar 't schoot hem door het hoofd: die man heeft rust
Van noden en de knechts en meiden ook.
Z'n vrouw vond hij gezeten op de bank,
De ruwe vuist van de oude zwerver in
Haar handen en hij sprak van wat hem was
Gebeurd. Maar Hedzer zei: »Kom, Sijke, eerst
Moet de oude slapen, dan vertellen, kom,
't Wordt tijd!« Het volk ging slapen en de vrouw
Leidde de grijsaard naar z'n strobed heen,
Ze gaf hem dek, 'en zware wollen deken
En liet de blindeman alleen, geheel
Alleen daar in dat vreemde land! En toch
Hij voelde rust, toen hij zo neerlag, moe
Strekten z'n leden zich, z'n ogen deden
Hem pijn wel, maar de moeheid won 't: in zware,
Droomzware dofslaap zonk hij. Zie, daar deed
Walhalla zich in verre verten op;
Z'n wallen golfden weg, als hij vaak zag
In duin insluimrend savonds onder sterren,

En alles, wat hem eens zo dierbaar was,
Die Goden, welbekend, ze zweefden voor
Z'n ogen langs, maar 't was of één met woest
Gedreig hun volgen kwam, want allen keken
Gedurig om; het drukte 'm als 'en zware zorg.
Daar kwam hij aan; 'en man die angstig groeide;
Geweldig stapte Wodan daar, z'n oog
Stond fel, z'n baard woei splitsend uit, en in
Z'n handen droeg hij 'n spitse dolk; hij was
Nabij nu, angstig staarde Bernlef; stil,
Stijf lag hij: Wodan boog zich over hem
Weer voelde hij de vreselikste pijn
En miste de ogen; 't flijmde 'm door z'n lichaam
En klam van zweet zat de oudë overeind
Op 't strobed. Hij bedacht zich lang, hoorde
Weer kleine Bernlef's nijdig woord en viel
Glimlachend in wat kalmer sluimering;
Hij zag 't gehoorde van 't geluk-rondom
En hoorde weer die kinderlach weerklinken
En toen hij goed sliep, zag hij Bragi voor
Z'n ogen staan, de breedrand-hoed op 't blond
Langlokkig hoofd, en hoor: er klonk muziek
Van 't snaartuig. Anders dan te voren was
De toon, veel plechtiger en met die klank
Groeide majestueuzer zijn gestalte.
Wel ernstig stond z'n oog, als zag hij droef

De toekomst in, maar weiflen deed hij niet:
Metaal klonk uit z'n lied en 't oog week niet:
Maar keek hem aan, als vroeg het om vertrouwen.
Nu werd het blauw lichter en lichter om hem
'En vrouw kwam glanzend aan, werd duidliker;
Idoena was 't; verzacht werd Bragi's hardheid.
Ze werden één, 'en paar in gouden licht
Omvloeid door zacht melodieëuze klanken,
En eindlik week het alles weg, voorgoed:
Ze waren opgelost in 't lichte ruim.

Aan de ouders, knechts en meiden en drie boeren uit de buurt vertelt BERNLEF *hoe hij daar gekomen is. Christenpredikers verstoorden de stilte van het duinlandschap; hij verzette zich er tegen met woord en zang; 't hielp niet. Toen slopen gewapenden hun huis binnen, vermoordden* AVA *en maakten hem zelf blind. Na 'en poos, als allen afgetrokken waren, kwam kleine* BERNLEF *boven uit de boom, waarin hij zich verstopt had en nam* BERNLEF *mee; zeelui namen hun aan boord; zo kwamen ze hier.* BRAGI, *die bij dit verhaal onzichtbaar in hun midden geweest is, klaagt daarbuiten bij zich zelf evenals de boeren over het geloof, dat alleen op vechten berekend is. Niemand begrijpt hem als hij 't over iets anders heeft dan uiterlikheden.* IDOENA *komt hem moed inspreken.*

BERNLEF'S VERHAAL.

De kinders waren al te bed; daar zat
Dezelfde kring om 't haardvuur, dat om rijshout
Luid knettrend, knappend nu en dan, opvlamde,
Bij de eigen zeven noch drie boeren, buren.
Hier de oude Homme Sietses, grijs, vervallen
Met ingedeukte mond tussen het rood
Van wangetjes; gebogen neus, kleine oogjes,
En naast hem, alles haar schier, breed en groot
Bean Gerbens, rood van neus en vaag van blik,
Met soms iets geestigs, als de zon kan schijnen,
'En glimlach, in 'en dag van witte mist;
Dan lange Leffert met iets lijzigs in
Z'n spreken, stoppelig de kin als nu
De rogge-akker buiten, jonger dan
Dë andren; naast hem Hedzer, daarnaast Bernlef.
De buren hadden al van hem gehoord,
Ze kwamen luistren wat hij zeggen zou

Van vreemde landen; veel gepraat was daar,
Maar stil zat de oude man te luisteren.
't Gesprek verwarde 'm 't denken, vreemd was ook
Die taal, 'en weinig anders als bij hun,
En oude Homme's kraakgeluid vooral
Hinderde hem met Leffert's lijzig zeuren.
Maar liefst hoorde hij links van zich de stem
De klinkstem, leeuwrikshelder, van de vrouw
In lach of ernst heenvliegen tot hun allen.
Toen 't weer, dë oogst, het vee, 't gemaak genoeg
Besproken was en allen zaten met
'En kom vol wei; toen kwam er even stilte:
»Vertel ons nu je lotgevallen 'is
En denk vooral niet dat nieuwsgierigheid
Alléén ons drijft, wij hebben veel met je
Te doen en vreeslik lijkt je lot«, zei Hedzer. —
»Vrinden, 't valt zwaar van zoveel leed te spreken,
Maar wat ik telkens zie en duidlik hoor
Ik moet het ééns uitzeggen: 't kan mischien
M'n leed verzachten.
Eens, leefden wij kalm
In 't luw van hoge duinen; in de gunst
Bij Walhal's Goden, sinds wij Bragi, Donar
En Lokë in ons midden hadden na
't Herwinnen van Idoena, roof van Tjazi
De zeereus, maar dat meldden andren stellig.« —

Verbaasde uitroepen klonken: »Zag je dat?« —
»Och toe, vertel!« — »Wij hoorden 't van 'en zanger uit
De derde of vierde hand, maar zelf!« .... En Sijke
Vroeg: »Vader, zeg me iets van Idoena! Was
Zij wezenlik zo'n mooie vrouw?« — »Idoena,
O, als ik daaraan denk en aan 't gevoel
Van jeugdkracht in mij, toen zij naderde,
Aan 't minlik wezen, aan die macht van de ogen
En hoe wij allen bogen voor die macht:
Zie, 'k voel mij jonger, nu 'k er weer aan denk!
Maar later over hun; 'k heb veel te zeggen!
Nu dan, de Goden hielden van ons; vaak
Verscheen mij als 'en bodë uit Walhalla
Bragi en liet me in slaap het zien; hij gaf
Mij raad, wanneer ik spreken moest tot allen
En door die raad was vrede in 't stille duin.
Priester en zanger was ik; wijze vrouw
Was Ava, die door Bragi's vrindschap meer
Wist dan dë andren. Ava! O, ik arme
Rampzaalge man! Daar klinkt haar angstkreet weer!« —
In zware snikken schokte 't oude lijf
En allen zagen stil hem aan, verwonderd. —
In 't grote stil-zijn van 't vertrek — niets stoorde 't
Dan 't vuur, knappend van nieuwe takkebossen —
Begon hij weer: »'t Was vree! Wij handelden
Met vreemden uit het Zuiden en zij brachten

Ons weeldezaken die wij missen konden,
Maar die 't begeerlik vrouwvolk wát graag kocht.
Die zwartgehaarden met hun praatjes maakten
Hun brein ook in de war: ze spraken van
'En redder en bevrijder uit de zonde,
Verkondiger van reiner God dan Wodan
En dat je nimmer doodslaan mocht, wat ook
'En vijand deed, en meer zo: in het ding
Vernam ik 't listig wroeten en verhief
M'n stem er tegen; 'k wist in 't Zuiden waren
Ze níéts beter dan híér; maar och, ze wouen
Zo'n priester hier toch wel eens horen en
Hij kwam, helaas! Er waren andren bij:
Met blanke zwaarden, lansen scherp van spits
En leren helm en schilden, trokken naar
Het duinbos zwaar geknevelde soldaten. —
'En vreemde taal klonk door ons duineland
Een ruiter op 'en springend wit paard joeg
Wie uit nieuwsgierigheid hem naderden
Uiteen en wees hun onze heilige eik;
Die moest geveld, maar nee, niet zó maar! 'k Trilde
Van woede en dreef hun van mijn heiligdom
Terug; ze wouen mij te lijf; toen sprak
De priester in het wijde blanke kleed,
'En bruine koorde om 't midden; wijd stak hij
Z'n armen uit en »Vrede zij ulieden!«

Klonk uit z'n mond en zag ik in z'n oog.
Dat oog zag kalm-blauw op ons allen neer
En ieder zweeg. Toen sprak hij van zijn God:
Elk staarde 'm aan van ons, als bracht zijn woord
Hun in Walhallä, als was 't wondertaal.
Mooi was het ook en velen knielden neer
Toen 't uit was, maar ik riep: »Men zal niet doodslaan!
En als de vijand dan je land inrukt,
Moet je dan niets doen, niets, maar dat is lafheid!
Wie aan zo'n God gelooft is landverrader!« —
En velen aarzelden, ze zagen angstig
Wat volgen zou. Eerst zweeg de priester even
Maar toen klonk 't luid: »Daar zullen tijden komen
Dat alles vree is op deez' wereld, wèl hem,
Die 't Godsrijk voorbereiden helpt; hem wacht,
Als hij gelooft, Gods hemel, waar geen strijd
Geen vijand is, waar zielsrust op hem neerzijgt!« —
»De hemel van de lafaards,« riep ik weer,
»Wie voor z'n land sterft komt in 't hoog Walhalla,
Waar blij genot hem wacht na strijdens moeheid!« —
»Walhalla is er niet, noch Wodan is er,
Noch wie men ook vereert hier!« — »'k Zag hun zelf
Ze kwamen in het huis van Radbout; Bragi
Woonde daar lang; dë ouden heugt het noch!« —
»Welnu, als Wodan is, laat hem z'n eik
Beschermen voor ons wapen: mannen, kom,

De bijlen in die boom!« — Hij zweeg; ik bad
Tot Wodan om 'en teken van z'n macht,
Hij moest die schenners straffen. Helder
En onbewolkt bleef boven duin de lucht!
Geen teken kwam! De splinters vlogen mij
Om de oren, sarren ook soms, 't luid geklop
Verdrong dat sarren, telkens dieper beet
De bijl in 't hout; toen maaktë een 'en riem
Van osseleer noch aan 'en lage tak vast
En sloeg 'em om 'en andre boom; ze trokken
Allen te zaam, hun wapen lag in 't zand.
Toen riep ik luid: »Te wapen, mannen, 't gaat
Hier om ons heiligdom,« maar enklen slechts
Durfden zich bij mij voegen. Krak, daar zeeg
De boom en viel met zware plof op 't land
En in het beekje; struiken knapten onder
De zware last en takken scheurden los.
Ik stond getroffen; o, ik wist *mijn* Wodan
Zweeg niet om niet; hij wist de reden wel.
En toen drong mij 'en fors lied uit de keel
En 'k wist eerst niet, wie 't mij wel zingen deed,
Tot Bragi's mannezangstem in mij trilde.
Laat mij 't u zingen als herinnering!
Kom, geef mij 't ruwe snarentuig eens aan
M'n enigst meegenomen goed, m'n troost
Bij 't grootste leed.« En Sijke reikte 't hem:

Ze hing het bij z'n komst op aan de wand.
Noch nooit was Godeklank gehoord hier en,
Bleef 't mensewoord ver achter ook bij 't Godslied,
Ze voelden eerbied voor de vrind van Bragi;
Hij sloeg de snaren en z'n lied weerklonk.
Wodan, als hij hem zag in al z'n forsheid
Reusachtig met z'n donkre denkersogen.
Zwartblauw wuifde 'm de lange mantel na
En schaduw lag er om z'n hoofd: breed stak
De donkre hoedrand rondom uit, en lang
Golfde z'n bruine baard: zo zagen ze 'm
En menig oog zag schichtig in het rond.
Één greep noch in de snaren en met 'n glimlach
Keek de oudë op. Hun zwijgen deed hem goed.
Ze zaten stil of dronken even en
Zagen verbaasd naar 't lichtende gezicht
Dat fier omhoog gericht was, achteruit
De grijze lokken. 't Was of iemand hem,
Der Goden met z'n hand had aangeraakt.
Eerbiedig dachten ze: »Wat God zou 't zijn?«
'n Vreemd zuchtje deed de haardvlam wapperen
En peinzend zagen ze in de vlammen, ze
Voelden 'en angst in zich voor Wodan's kracht
En Sijke vroeg: »Werden ze toen niet bang?«
Maar Bernlef zei: »'t Soldatevolk verstond
Mij niet; het spotte; luid sprak weer de priester

En — enklen bleven maar hun Wodan trouw.
De meesten, zwakker in 't geloof, beleden
Die nieuwe God, die machtiger dan Wodan
Hun zondenvrijheid, later leven, ook
Voor wie niet sneuvelde, beloofde; die
De eenvoudigen, de kinders tot zich riep.
Zo volgden velen dan de priester, toen
Hij ging, 't gedruis trok als 'en onweer af
Naar 't Noorden, ik ging diep bedrukt naar huis
Met Ava, die vergeefs mij moed insprak.
Stil lag ons huis daar, vredig graasde 't vee,
De heemhond blafte vrolik toen we kwamen
En over 't erf kraaide onze bruine haan.
Wij waren er alleen, de knechten volgden
De priester, maar geen rust gaf 't stilzijn ons
Het was ons of we iets o zo moois verloren.
We staarden voor ons uit in de as; daar was 't
Of ik 'en snik hoorde achter mij, maar niets
Was er te zien en 'k mijmerde weer voort.
En toen — — och, Wodan, moest ik dat ook lijden;
Moest ik, die U zo trouw verdedigde
Nu worden aangetast in 't dierbaarst van
M'n zijn! Waarom, waarom?« — En als om antwoord
Hief de oude man z'n oogloos aangezicht
Omhoog en allen rilden, die het zagen —
»Ze slopen zachtjes aan, de zwarten; plotsling

Zag 'k vier van dat gebroedsel op de vloer.
Eén greep m'n Ava; en .... ik kan het niet
Vertellen wat ik zag: 't was al te wreed!
Nee, Ava, gil zo niet! Ik kan 't niet helpen!« —
Weer zweeg hij met de handen in elkaar
Tussen de knieën, 't hoofd omlaag en strak
Tegen de vlammen kijkend. »Één greep mij
En hoe 'k mij ook verweerde, 'k werd gebonden.
Een zei: »Zou Wodan hem ook helpen, zeg?
Verdient zo'n vent Gods mooie zon te zien?
Komaan, schavuit! Dat kost je de ogen, hoor!« —
En 't flijmde mij door 't lichaam; 'k gilde 't uit
Maar hoorde niets dan 't lachen van dat volk,
En Ava's ijselike gil klonk na.
Zo lag ik op de grond! En dát volk zegt
Nu noch: »niet doodslaan!« Honderd maal zo erg
Is 't martelen en doden van 'en vróúw!
Wat Wodansdienaar was zo wreed, zo honds!?
Wat er toen sedert voorviel weet ik pas,
Van toen ik Bernlef's kleine hand weer voelde
En weer z'n stem melodieëus mij riep,
Maar klagend was dat stemmetjë, eerst ver,
Toen met 't bewustzijn naderbij en wild
Werd in mij woede los, omdat ik niet
Kon zien wat of m'n ventje scheelde; 'k balde
M'n vuisten en ik stiet 'en bittre vloek uit.

Toen klonk z'n stem daar weer doorheen en 'k voelde
Dat zachte handjë aaien langs m'n wang:
Ik zweeg en hoorde nu, dat vrije mannen
Gelovende aan Walhalla's heilig rijk
De priester en z'n volgelingen in 'en duinkom
Gelokt en daar vernietigd hadden, velen,
Helaas! ook Bernlef's vader, d'eenge zoon,
Waarop ik hoopte voor m'n ouderdom,
En velen van ons volk; de rest, gevlucht
Naar ons dal, werd daar achtervolgd en was
Gedood in woeste strijd. Ze lagen daar,
Zei Bernlef, alles zag hij uit 'en boom
Waar niemand hem gezien had in het lommer.
Nu, zei hij, was het weggaanstijd, hij zou
Me met zijn hand wel leiden, Grootpa moest
Hem maar vertrouwen; hij was dapper! Ik
Stond op, noch duizelig; 'en lijkelucht
Verpestte 't huis, de hele streek en 't zoel
Meiwindje woei ons geen veldgeuren toe.
Ik strompeldë, ik viel, ik wist noch niet,
Hoe blinden moeten lopen, de ogen deden
Mij erge pijn en 'k zat soms aan de weg
Te huilen als 'en kind, maar opgewekt
Kwam Bernlef mij van alles dan vertellen.
Zo sukkelden wij voort en goeie gaven
Deden ons 't leven houden; voort! àl voort!

Over de zee: daar zou eerst ruste zijn
En eindlik stond m'n gidsje stil en vroeg:
»Mogen wij mee naar de overkant der zee?«
En ruwe stemmen zeien heel goedhartig
In taal die mij wat vreemd toeklonk: «Wel, wel!
Zo'n kleine aap moet die op de oude passen!
Jij bent 'en baasje, kom maar in de schuit!«
'k Lag weldra in 't gebogen voorplechtruim
Op 't hout, maar tot verzachting kreeg ik 'n zwaar
Bos stro. Zo schommelden wij voort en zwaar
Botste de zee onder de bodem soms,
Maar voort ging 't, werden wij ook soms kletsnat,
En 'k voelde na 'en tijd ons zachter varen,
M'n afgeleefde leden kregen rust
En vrolikheid klonk mij van achtren toe:
't Was goed van eten en van drinken daar,
Bernlef vertelde wat ons was gebeurd
En werd hun lievling, 'k hoorde 't aan hun stem.
Zo brachten ze mij hier aan land; ze hadden
Hun lading vee en boter goed verkocht
En werden blij begroet door u en de uwen.
Maar 't hoef dit verder niet te zeggen: 't Is
U allen welbekend! Maar niemand weet,
Wat diepe wrok daarbinnen in mij is
Tegen de huichelgodsdienst, die niet rein
Is als ze zeggen, niet verheven; mensen

Rampzalig martelt, vrouwen zelfs niet spaart
En landverraad kweekt door z'n flauwe zachtheid.
O vrinden, luister nooit naar die verleiders
En laat mij, arme, door de Goôn verlaten
En soms alleen door Bragi noch vertroost,
O laat mij rusten in uw midden, tot
Mij 't roemloos sterven, zweven naar Hel's rijk
Ten deel valt: Waarom mag ik niet in Walhal?
Waarom mocht ik niet sneuvlen voor m'n land
En Wodan's groet en Bragi's strijdzang horen!
Hoe ondoorgrondelik is Noodlots wikken!
Ik ben gedoemd zwijgend naar Hel te varen,
O Wodan, Wodan, waarom ik, juist ik?«
't Was uit en even waren ze allen stil;
Ook 't vuur vlamde uit zo stilletjes, het rijshout,
'En laag wit-assig hoopje vuur gaf nauwliks
Wat licht en 't walmend oliepitje alleen
Kleurde de vrouw haar wang met gloed: zij zat
Er dichter bij als de andren: tranen blonken
Er in haar ogen, trilden in haar stem:
Ze zei: »Je blijft hier bij ons, oude! Foei, zulk volk!
Nee, hier kwam nooit zo'n priester noch, wij eren
Walhalla's hoge Goôn hier nôch, maar wie
Van ons naar 't verre Zuiden gingen met
Hun waren, ze vertelden ons al vaak
Van 't Christendom — zo heet dat nieuwë immers?« —

Als Bernlef knikte, zei heel lijzig Leffert:
»En toch, ik kan 't me niet begrijpen, waarom wij
Nu zoveel minder zijn als wie er sneuvlen!
Waarom wij buiten Walhal's muren blijven!
Als er geen vijand komt, als vrede heerst
In 't land, dan ga je toch niet vechten om Walhalla!«
»Ja, da's wel waar,« zei de oude Homme snedig,
»Maar later, zie je, als de zware strijd komt,
Waarvan onze oude zanger zong, wanneer
Er strijders nodig zijn om Walhal's rijk
In stand te houden, hadden ze dan veel
Aan zulke lange slappe mensen als
Jij, Leffert, aan zo'n oue paai als ik?«
Toen lachten ze allen weer, en 't deed hun goed
'En andre stemming weer te hebben in
't Vertrek, maar ernstig vroeg toen de oude Hidde:
»Maar, boer, als Wodan 't nu niet winnen kan
Bij 't vechten? Wat komt dan? Wat moeten wij
Dan wel geloven?« — Allen zwegen, niemand
Kon 't antwoord geven. Bernlef zei toen echter:
»Maar dat duurt eeuwen noch na onze dood;
Zo zongen ons van ouds de zangers, zo
Zong Bragi zelf 't me toe als hij me snachts
Verscheen, en 'k weet, ik voel 't, zo denkt hij nu
Ook noch! Geloof maar trouw aan Wodan's macht!«
Het vuur was uit en allen stonden op,

Om heen te gaan: ze schrokken even op:
De deur woei open, Hedzer liet hun uit
En schertste er over, maar bij 't gaan naar bed
Mompelde Hidde toch: »'t Was vreemd, die deur!
Was Wodan ook bij ons?" — Hij rilde! — »Macht
Dat heeft hij, maar er komt 'en eindë aan
En dan, wat moeten wij dan wel geloven?«

En buiten stond de Dichtergod te mijmren:
Die mensen hadden toch geen ongelijk.
Onbillik was het ook, dat hij z'n zang
Aanheffen moest zelfs voor geweldenaars,
Als dapperheid en vechttalent hun voor
Walhal als strijders welkom wezen deed.
En eerden zij hem om z'n strijdlustlied;
Stelden zij hoog als dichter hem? Wel nee!
Voor 't dappere in z'n zangen juichten zij,
Gevoelsuitzeggen liet hun koel, gegeeuw,
Geroep zelfs antwoordde op zulke uitingen.
»Vervloekt zulk moedloos werk!« mompelde Bragi,
»Ba, wat 'en taak te zingen voor zulk volk!
Och, waarom moest ik komen in Walhalla?
Zwijgen bij Hel is zalig bij dit zingen!«
Mismoedig liep hij voort, het hoofd gebogen
En heel die avond leefde in hem weer aan.
Zo had dan Bernlef toch z'n snik gehoord

In 't huisje in duin, o waarom toch dat Noodlot,
Dat hem verbood z'n vrind te redden uit
De nood? Waarom dat tergend wijken voor
Die macht; dat zwijgen van die toekomst,
Dat vreeslik einde, strijd zonder veel hoop,
Strijd om 't bestaan, dit klaaglike, te rekken,
Waarvoor zijn lied weerklinken moest, met weerzin
Gezongen zelfs; hij werd al somberder
Daar onder 't stil gesterte boven 't veld
Waar geen geluid z'n binnenstem verdrong.
Hij snikte 't uit: »Och, was ik maar geen God!«
Daar wuifde iets om hem, 't kreeg gestalte in 't licht
Van maans dun sikkeltje; wit-wazig; donker
Zagen hem de oude trouwë ogen aan:
»Vind ik je hier zo somber, Bragi, kun
Je niet alleen meer zijn? Waarom alléén
Dan naar je vrind te gaan, zover van mij?
Ik voelde dat er iets gebeuren zou,
Da' 'k bij je zijn moest, maar zo erg! Wat is er?«
En toen ze de armen om z'n hals sloeg, zei
Hij tot Idoena 't moedloos trillen van
Die sombre vragen in hem, heel z'n matheid.
En zij, ze zweeg en zei alleen: »M'n Bragi!«
Zë overwoog lang 't woord in 't binnenste,
Maar kalmte ging er van haar uit als van
De vloksneeuw die geruisloos valt en valt

En valt, en rust spreidt ze op de grond, en kalmte
Glijdt in de ziel van wie daar over staart.
Toen stond zij als van zelf stil en ze zei;
»Maar Bragi, denk toch: andren eren je,
De besten, stoor je niet aan wat miskenning:
Je bent 'en God en hoog boven dat volk!
Het werk daaraan besteed, vergeten is 't
Wanneer je fors of smeltend zacht, veerkrachtig
Of weemoedsvol in Zangburg snaren tokkelt,
Van eigen leed en blijdschap zingt! En dan
'En taak is je van nut, je ziet het zelf:
Nu was je alleen en 't was als gleed 'en wolk
Langs 't eflen blauw van je ogen. Is 't niet? Kom!
Je glimlacht weer, gelukkig! Moedig verder!
Wij weten niet wat toekomst is; vertrouw
Op Wodan; dìt oog liegt niet! Kom nu mee!
Met zorg liet Wodan mij omlaag gaan, bang
Voor Tjazi!« En zo keuvelde ze voort.
Het drong als lentes lauwe koeltjes in
Hem door, als leeuwrikslied van wazig blauw
Gewelf de ziel doortrillert vol van teer
Geluk! Veel inniger noch klonk die toon
Hem toe, dan welke vogelzang ook! Stil
Stonden ze in-eens en stom knelde hij haar
In de armen, drukte 'n kus op 't voorhoofd, zag
Haar aan en zei: »Jij bent m'n troosteres,

Als 'k jou niet had, hoe zou ik kunnen zingen!
Ik zal weer werken als ik dee, 'k zal moed
Tot strijden geven, zingend van 't verleen,
En andren weemoed en geluk bij 't leed,
De vrede van mezelf; 'k zal zingen wat
Ik voel, maar 'k weet die toon zal wijken voor
'En andre; 't nieuwe pad ligt wazig voor
M'n ogen; 'k wacht het licht om 't moedig in
Te gaan en dan zal 't lied die andren meer
De ziel beroeren, hoop ik, 't staat hun nader
En ik zal opgewekter zijn bij 't zingen
En nooit meer moedeloos!« — »Nu ja, beloof
Maar niets, 't is de eerste en laatste keer niet: wel,
Daar ben je dichter voor! Maar kom dan bij me
En juist als nu help ik je leed verjagen.
Maar help ook mij, als ik aan 't tobben raak!«
»Jij tobben! jij!" en luid lachte de God
»Kom, vrouwke, stil, spreek mij van zo iets niet!«
Een kus noch en zij waasden weg van 't veld
Naar 't sterrig blauw dat vredig stond daar boven,
En grote rust was in 't voortzwevend paar.

BERNLEF *komt tot rust in die heerlike omgeving, die hem niet afleidt omdat hij niet zien kan. Hij gaat meer en meer in z'n Godenwereld op en ziet met schrik dan aan 't einde van de zomer hoe* BALDER *door* LOKE *gedood wordt, uit wraak wegens vermeende achteruitzetting van de laatste. Dat is volgens de voorspelling 't begin van het einde, maar er gebeurt voorlopig niets dan dat het herfst wordt. Door het beminnelike van* SIJKE *om hem heen ziet hij 'en beeld van* BRAGI *en* IDOENA'S *geluk en daardoor komen de liederen bij hem los, liederen van lang geleden toen* BALDER *noch leefde voor hem; maar daartussen kwelt hem voortdurend angst en zie, als er in de winter 'en sneeuwstorm gaat woeden, ziet hij hoe* LOKE *ook* TJAZI *vermoordt, behalve om de oude grieve, ook noch om 't verdedigen van* BALDER*; en nu voelt hij ook dat* LOKE'S *wraak hem blind gemaakt heeft, omdat hij,* BERNLEF, *indertijd door 't mooie van de zee vergeten had* TJAZI *met z'n zang te lokken. Nu is z'n geloof weg. Hij ziet het: de zeereuzen vallen uit wraak over die moord op de mensen aan, 'en overstroming brengt de zee tot de kruin van de terp. Dan bidt* HIDDE, *de knecht, tot God om hulp en — 't water komt tot staan.*

VIEZJOENEN.

En rustig ging het boerewerk z'n gang
Van altijd; vrolik liep 't jong volkje smorgens
Met knechts en meiden mee de velden in
Achter de bonte zware koeien roepend,
Ze drijvend naar de melkplaats bij de terp;
En smiddags speelden ze van boer en koopman
In de appelhof tussen dë elzenhagen,
Waar zonlichtkringetjes en schaduw vreemd
Op al die kinderkopjes deden, waar
Gejuich was en getier, want alles sprak
Dooreen en elk wou de andere overschreeuwen.
Soms griende er een en ging om troost naar moeder,
Die op hem bromde, 'm kuste waar het pijn deed
En vree wist te bewaren, dreigde er oorlog.
Ze liep dan uit haar werk, stond midden in
De kring van hoofdjes, die tot haar opkeken
En vond iets aardigs uit, dat ze allen deden

Vergetend al het leed van straks; dan hielden
Klein' handjes haar wel vast, maar met 'en scherts,
Met even kiedlen, even pakken was
Ze los en ging weer uit de vrolikheid
Aan 't werk. En de oude Bernlef voor de deur
Op 'n bankje in 't zonnetje genoot er van:
Hij maakte zich 'en beeld van de boerin
En toverde zich Sijke tot 'en Ava,
Tot 'en Idoena om; dat scheppen was
Genot. Het bracht hem in z'n Godenwereld
En, niet door 't zien tot aardse dingen af-
geleid vermeide hij zich in z'n dromen,
Z'n ruime Godenhallen, heerlike
Godengestalten, schoonheid van Godinnen,
En de oude zangen ruisten in hem op
Met al de weemoed van 't vervlogen lied,
Want niet in zomermiddagglansen blonk
Z'n leven, zachter, waziger was de omtrek,
Zoals de herfst het duin in blauwig neevlen
Wegwazen doet; zoo werd z'n leven toch
Blijder dan in hun meelij de andren gisten.
Tot zingen echter als weleer in duin,
Als allen savonds luistrend om hem zaten
En hij de geestdrift in hun ogen zag,
Tot zingen kwam het niet, 't bleef stil genieten.
En als hij, met de kinders mee, de boer

En 't volk des avonds te gemoet ging, als
Ze van het verste land hooioogst op wagens
Naar huis vervoerden, moe van 't zware werk,
Dan liepen al de kinders stoeiend voor
Hun uit, over de sloten springend, langs
De wallen kikkers jagend, bloemen zoekend,
Maar hij vroeg Bernlef, die hem leidde: »Hoor
Je wel die leeuwrik? Zie je 'm ook, 't is net
Als in ons duin« en 't ventje zocht en vond
Het vogeltje als 'en stip in 't avondlicht,
Vertelde 't, babbelde van zijn plezier
En de oude voelde des te meer de vree
Van deze streek, te vroliker begroette
Hij 't landvolk, 't was als leefde hij weer op.
Zo heft de korenaar, door regen neer-
gebogen, zich en wuift in 't zomerkoeltje,
Glinstert de traan hem ook noch in de baard.
En Hedzer zei dan savonds tot z'n vrouw:
»'t Is toch 'en aardige, oue vent! Hij kan
Van 't winter mooi de tijd ons helpen korten!«

Eens, 't was aan 't einde van de zomer, zat
Hij weer op 't bankje voor de deur en hoorde
Naar 't stoeien in de hof, waar Deddo schudde;
Vroegrijpe roodwangappels vielen op
En om de kleinen; wat gegrabbel daar!

Ruzie om 't hebben nu en dan, maar luid
Riep Aukje's dreigstem en 't was vrede weer,
Als zij met moeders takt die suste.

Toen
Kwam over hem 't viezjoen van zonnesterven.
't Gevreesde beeld, spooksel van 't naadrend eind,
Stond hem in middagklaarheid voor de geest.
Daar zag hij Loke boven op 'en duin
In mokkend vloeken zitten; huivering
Rilde in de ziener, want hij vloekte Wodan,
Die 't hemelkind hoger dan 't aardse stelde
En Balder's goudblond hoofd en zachtblauw oog
Liever dan 't zijne zag; hij was van de aard maar
En meende als onecht kind zich diep miskend.
En toch, wie hield er meer van Wodan, Frig
De reine hoge, of 't vurig aardekind,
Laufeja, eens door Wodan's toverblik
Bekoord, zich aan hem gevend in 'en roes
Van de eerste reine liefde? Had zij niet
Haar eerste illuzie noch geprezen, toen
Hij haar te hoog bleek in haar aardse leven?
Deed zij haar kind geen eerbied voelen voor
Haar Held, haar God; had zij hem niet verteld,
Hoe streng rechtvaardig Hij alles beheerste
En nu — ja onder Walhal's Goden was
Hij opgenomen, maar de liefste zoon

Was Balder.... Bernlef huiverde bij 't horen.
Daar daalde Balder zonnig van z'n wagen
En heel het duin trilde als in zomergloed,
Alsof 'en aureool er boven hing.
Nu was 't hem of hem één langs 't voorhoofd streek,
Zó ziende werd hij — 't was wel Bragi's werk! —
Het was hem, of hij naast hun stond op 't duin,
En naast zich zag hij 't strand door zee bedekken;
Daar kwamen de zeereuzen aan, en hoog
En hoger steeg de zee, ze zwommen met
Geschreeuw en handgebaren aan en vreeslik
Dreigden hun hoofden boven 't water uit;
Het was hem of hij 't zilte water proefde.
Ze juichten luid — nu viel wellicht die God —
Zij wreven zich de handen, brede monden
Luid schaterlachten, want met hem viel ook
Walhalla, dat stond vast; hun rijk zou komen.
Ze zeien 't tot elkaar: »Nu komt het, nu!«
En klommen hoger naar de duinvoet, om
Te horen. Balder sprak van vaders liefde
En Loke lachte schamper; schande vond
Hij, Balder, zulk 'en lach en Bragi dan?
Die was toch ook van de aard en was die minder
In aanzien dan dë oudste zelfs, dan Donar?
»Jawel, die heeft z'n lied en Wodan heeft
Hem noodig, mij kan ieder missen, ik

Kwam tot verachting hier van de aarde, maar
Ik eis m'n wraak: ik wil niet achterstaan!
En jij — je mooie taal houdt mij van vader;
Jij fleemt hem van je werken voor, maar wat
Ik in het diepst van de aarde werk, wat schatten
Ik dáár in duister stapel, schatten die
In jou klaar zonlicht zouen flonkren dat
Jij zelf er voor wegbleekte, als 't maanlicht smorgens,
Dat alles wordt voor niets geacht!« — »Maar Loke,
Wat nu onnodig is, 'en schat is 't morgen
En blindt begeerge mensenogen«. — »Morgen,
Ja altijd morgen; jij verblindt ze nu
En ik sta achter — maar niet langer: daar!
Val neer in 't midden van dat reuzerot,
Dat juicht je val toe, sterf!« — En Bernlef zag
De flikkerdolk hem dringend in de nek —
Juist waar die eenge kwetsplek was — het bloed
Spoot op en verfde Loke's hand: een voetstoot....
En onder 't juichende gejoel der reuzen
Viel Balder achterover krachtloos neer:
De duinehelling, 't witte schuim werd bloed
En 't blanke lijf dreef als in vloeiend purper.
Daar stond hoog op 'en reus boven de hoogste
Der brandingsgolven: »Loke«, riep hij, »'k vloek je!
Ik vloek wie Balder doodde, wie Walhal
En onze vijanden, de Goden trof,

In 't heiligst'. Eens, voelde ik het in mij wat
Hun hoge heerlikheid boven de reus,
Boven de mensen is: ik hield Idoena'
Omkneld; haar borg ik in de zee en wie
D' Eeuwige Jeugd eens voor zich heeft gezien
En eens die blik verstaan heeft, wie 't gemis
Helaas, te dieper voelt nu, hem vergaat
De lust tot gruwelen als jij hier deed!« —
En stil werd het op zee, de reuzen gleden
Zacht, momplend weg, de zee daalde en één reus,
Tjazi, zwom nader, eerbiedvol; omklemde
Het blanke lijf en dreef naar 't Westen heen,
Waar al de zonnewagen was gedaald,
De voerman stond te wachten, en waar Nanna
De blos van spanning om de bangë ogen
Op Balder wachtte in 't avondlicht: 'en straat
Van glinster-golfjes leidde over de zee
En alles smolt voor Bernlef's ogen saam
Tot hoge gloed in 't westen, blos van woede
Op Loke, moordnaar van z'n broer, maar toen
Hulde zich Nanna's hoofd in grauwe wolken,
'En kilte huiverde over 't water aan
En deed dë oude rillen en ontwaken.
Weg was 't viezjoen, maar lang noch bleef hij staren.

De kinderstemmen scheurden 't ijle waas

Dat als herfstnevel om z'n denken lag.
Aan niemand zei hij iets van wat hij zag,
Niemand dan Bernlef, toen ze savonds eens
Van Homme Sietses kwamen, saam alleen.
Op 't landschap lag dë avondrust, in dauw
Graasde 't gemolken vee, uit sloten steeg
De lichte dauwrook; enkle mannen gingen
Naar huis; er klonken avondgroeten soms
En stil was 't dan weer onder 't hoog gewelf,
Dat achter hun in koud-rood streeprig lichtte.
Toen zei hij wat hij zag; de jonge hoorde
En vroeg en hoorde weer en zag nieuwsgierig
Al om zich heen of er niet iets gebeurde;
Want nu zou 't komen: werelds eind en Walhal's.
Ook de oude vroeg hem of 't noch was als vroeger,
Maar 't bleef 'en stille, herfstig-killë avond
En telkens weer, zelfs meermaals op één dag
Vroeg Bernlef aan z'n kleinzoon hoe het leek,
Maar 't antwoord was: »'t Wordt regenachtig, 't waait,
De zon schijnt weinig, maar 't is net als altijd
Er is geen zier verschil bij de oude herfst!"
En 't vragen werd zo dringend niet; hij wachtte
En kreeg al wachtend weer z'n oude rust,
Rust in de drukte van dat woelig huis.
't Vee stond op stal; de kinders speelden binnen
En oorverdovend soms was hun gedruis;

Toen kregen ze in de stal 'en plekje voor
Hun spel, om de oude man wat rust te geven,
En heel genoeglik zaten ze om de haard
Waar Bernlef's denken 't hemelse vergat,
Omdat zijn raad hun vaak van dienst moest zijn
En jarenlange zaakervaring; maar
Het liefst vertelde hij de kinders sprookjes;
De groten ook, daarna, z'n sagenschat:
Beeldrijk en fors of wazig teer was 't woord dan
En altijd pakte 't, ademloos schier zaten
De kleinen op z'n knieën of 'en bankje, boos,
Als 't kleinste kind ertussen kraaien kwam;
Ook moeder luisterde, het kleintje sussend,
Ze glimlachte om het liefelik tafreel
En om de grote mensen die zo'n schik
Om 't sprookje hadden — grote kinders waren 't.
Als 't bedtijd werd, en moeder zei hem dank
Voor al 't plezier, dit ventje gaf 'en hand
Dat meisje 'n kus, dan deed hem dat zo goed
En Sijke werd hem meer en meer 'en beeld
Van 't hoogste wat de vrouw kan zijn op aard,
Als hij haar voelde werken, denken voor
Haar kring en onvermoeid en vrolik hoorde —
En 't aards tafreel zag hij in Walhal weer.
Zo kwam het eens weer over hem, toen 't volk
Het vee molk en voorzag; de kinders in

De stal ver-weg aan 't spelen waren, Sijke
Rondliep en dacht: »Kom, de oude dommelt wat!«
Haar kind sliep, 't was zo vredig, droomrig stil,
En zie: daar zag hij in Walhalla 'n zaal,
Zoals hij die gezien had, toen in 't duinland
Bragi die voor hun blikken deed verschijnen
En lichter, lichter werd het in die zaal.
Daar zat volgroeid en blozend, donkerblond,
'En vrouw in reine moederschoonheid in
Het midden van haar kinders, kleinen bij
Haar op de grond saam spelend, grootren in
'En hoek, iets druk besprekend, tegelijk vaak.
Maar zie, daar kwam 'en hoge godlike
Gestalte binnen, blond, bedaard en vrolik;
En naast hem een blankblonde knaap, zo was
Bragi eens zelf geweest in 't vennewoud;
Zo had hij zelf Idoena 't eerst ontmoet,
Zo stond de jongen, lichtend, slank als kind
Van zulk 'en paar voor moeder die al giste
Wat komen zou. 'En toon sloeg Bragi aan
Op 't oudë instrument; daar trilden klanken
Glashelder uit de jongeskeel, het lied
Sprong als kristalfontein van klanken door
De zaal rond; allen luisterden in stilte.
En de oude op 't bankje hoorde woord voor woord;
Die zang, die melodie leek hem bekend:

Het gold de heerlikheid der vrouw, der moeder;
Het hoge voorrecht weer te leven in
Haar kinders en geroemd, beroemd te worden
Bij lateren, de hoogstë ere waard,
Door liefde met verstand gepaard verdiend.
Idoena gold het, de eeuwig jonge vrouw
Idoena, goede moeder, wijze leidster,
Idoena, 't al jong-houdend om zich heen,
Afgod van 't kind, zodra 't haar kan waarderen.
't Was weer de dag, dat ze in Walhalla kwamen
Met luid geroep van blijde Goôn, gejubel
Van helden, toegezongen door Walkyren
En blij begroet door blozende Godinnen.
Nu gaf de God Idoen' 'en kus op 't voorhoofd
En zag haar aan, drukte haar hand en beiden
Zwegen 'en poos, herdenkend wat ze leden,
En ernstig keken zë elkaar in de ogen,
Want zware tijden zouden komen, nu
Hun Balder dood was; Bernlef voelde de ernst,
Maar ook 't vertrouwen, dat die handdruk gaf:
Ze bleven opgewekt voor 't kinderoog
En toen was 't feest in Bragi's licht paleis
En Bernlef zag het langzaam aan wegwazen,
Maar altijd klonk die melodie noch na
En 't slapen werd nu echt, hij knikkebolde,
Als was die zang 'en wiegelied voor hem.

En toen hij savonds speelde, was 't 'en echo,
Flauwe echo maar, van hemelsë akkoorden;
Wie kan als Bragi zingen? Toch was 't mooi
En ieder dacht: »Nu geldt het onze vrouw!«
En Sijke kreeg 'en kleur bij 't loflied op
De moeder; Hedzer tranen in het oog,
En daarom ging hij naar het vee, toen 't lied
Pas uit was, want hij schaamde zich die traan,
Maar, weer terug, knikte hij Sijke toe
En kreeg tot loon 'en vochtig warme dankblik;
Zij beiden dankten Bernlef hartelik.
Maar deze leefde alweer in zijn Walhalla
En peinsde of iets hem wees op ondergang
Die komen moest, maar rimpelloos was 't voorhoofd
Der Eeuwge Jeugd geweest en waar de liefde
In 't lied z'n uiting vindt, daar bloeit het leven:
Vernietiging was zeker ver noch; vreemd!
't Beeld gaf hem jeugd-kracht, 't lied: o wonderkracht
Van melodie en woorden! Diep bedrukt
Loopt de arme-aan-blijheid rond door 't leven; vaak
Verlangt hij maar naar 't einde, daar zwelt aan
Zachte orgelklank en alle leed waast weg:
Hij zit in 't Godshuis in het bad van klanken
En alles krijgt 'en zonnig tintje weer;
Zo ging het Bernlef en verjongd borg hij
Idoena's beeld eerbiedig in de ziel.

Moeilik was 't pad nu buiten over 't veld,
Glibbrig de klei, drassig de laagre landen
En niemand kwam bij Hedzer op het heem:
Vaak vulde dus verveling heel de hoeve:
Met weinig werk kribden de kinders in
De stal, en moeder moest vaak brommen, vader
Sprak harde woorden dan tot hun en tot
Het volk, dat morde; 't was of alles mis was,
Voor goed, maar Sijke fluisterde Bernlef
Iets toe en deze riep de kinders om zich:
Hij zou hun weer 'en sprookje gaan vertellen,
En vrolik klonk z'n stem, want evenals
De jonge man, die pas met smeken won
Het jawoord, buiten alles zonnig ziet
En wind of regen, niets, niets dat hem deert:
Buiten háár beeld is er geen ruimtë in hem;
Zo bleef hij opgewekt nu; stilte was
Er om de haard en kleine Bernlef zat
Vooral te luistren: 't woord drong tot hem door
En menig lied bleef als 'en vlinder vliegen
Door 't jonge brein, om later bij 'en jong
Geslacht weer prachtig bont of reinwit uit
Te wiekelen. Een klinkë als het klonk!

DE DWALENDE WODAN.

De zon zocht rust in het zeegewiegel,

Vrede gleed neer over grazige velden.

Zomernacht is 't; zacht glijdt dë adem
Der mensen omhoog, moe van hun werk.
Staalblank is 't meer, stervol en blauw
En 't ruist in d' olmen, als rusten er elfen.
Eén sluimert niet: met slepende mantel —
't Donkerblauw kleed — komt hij naar d' aard.
De brede hoedrand bruint hem het hoofd;
Op z'n speer steunt hij spreuken murmlend,
Runen, die ruisen in ritslende twijgen.
Mijmrend loopt hij zo boven de mensen.
Wodan is 't, Hij, die waakt over 't Al,
Wodan, die zoekt de zorgvolle wereld
Gezond te maken en zorgenvrij.
Over dommlende dorpen dwalen z'n ogen:
De werelse wensen weet hij van allen.
Dromen zendt hij, het denken doorziet hij.
Zijn lach geeft geluk, waar hij liefde vindt,
En de mens die mint, wordt blij in 't gemoed;
Vindt hij haat op z'n weg de hoeder van 't Al,
Bedreven zondë of dromen van zelfzucht,
Al wat op aardë afwijkt van 't goede,
Dan vlamt z'n oog en 't vuur flikkert wild:
't Kille water weerkaatst het weerlicht,
Langs d' aarde rolt donder met doffe klank.

De Dwalende daalt naar duin en rust er
En zwaar als 't zwoegen der zee tegen 't strand
Rolt z'n geluid over 't land rondom,
Door 't wazige woud. langs waazmende meren:
»Walhalla's heil heerst nooit op aard,
Zolang de haat harten vervult.
Zolang de mens de zonde niet moe is.
Hemelsë aardë, als alle haat
Wijkt en de weelde van wel-doen haar vult:
De lach van 't geluk komt met de liefde!«
De zang is gezegd en zweeft over d' aard;
De bomen schrikken en schudden hun bladen;
Het koeltje wekt het water tot kabblen;
De leeuwerik stijgt de lucht in, die glanst.
Wodan gaat heen, het wereldlicht komt
En de mens, die 't licht der liefd' in 't gemoed heeft,
Dankt nu de Godheid voor dromen vol blijheid:
Minne geeft moed tot het moeilikste werk.

En Bernlef dacht, hoe anders het nu was,
Als toen de God hem dit lied zingen deed:
Op aarde alleen was haat niet, Walhal's mooi
Was ook bezoedeld door het bloed van moord
En Loke leefde er wel niet meer, maar dood
Was Loke niet, hij wist van 't straffen niets....
Maar om 'en nieuw lied vroegen zij al weer

En als de regen langs 't geolied kleed
Gleden z'n mijmerijen weg: hij zong,
Alsof er niets veranderd was, of straks weer
Balder en Nanna, 't heerlik lichtend paar,
Hun intocht langs de wereld zouden houden.

BLIJDE INTOCHT.

»Balder, sta op, de Bulderaar stierf:
De lichtende lans van Loke trof hem
En d'IJsreus drijft nu dood in de zee.
Waak uit uw droom! Op uit dit dal!
Laat ons met bloemen de lachende bloei
Aan d'aarde hergeven, uit doodslaap haar wekken!«
Balder verheft zich, de heerlike Balder,
Blank glanst z'n bloot, blozend lichaam;
En kleurend staat voor hem — de blonde krullen
Vloeien kroes om de volle schouders —
In stralende naaktheid de lieve Nanna
Nanna, die wekte tot nieuwe werklust.
Mollige kinders spelen om moeder,
Vangen vrolik de vlinders na:
Alles is zon daar, alles gezondheid.
Balder kust Nanna de blozende wangen
Neemt dan voor zich en voor Nanna de blanke
Lichtmantels op en opent lachend

D'eiken deuren der drometuin.
Hand aan hand met hangende lokken,
Goud als de glans der glinsterende mantels
Dalen z', als eibers langs d' aarde zweven
Op de wazige wereld. Daar wijken de reuzen
Naar 't norse Noord dat hun niemand betwist.
Zachtrode rozen, in zingende rei,
Of in dartel gestoei door elkaar spelend,
Zweven rondom hun de zonnige kleinen.
Bijen gonzen blij in de gloed,
Vlinders omvliegen ze, vogels zingen,
En bij 'en lach der gelukkige kinders
Blinkt weer 'en bloem op de bonte velden,
Fluit weer 'en vink forser z'n slag.
Zo gaat het glanzige Godspaar langs d' aard,
»Mei is in 't land; ga mee naar de wei!«
Roept de minnaar z'n meisje toe
»Mei is in 't land, gaan w' ons vermeien!«
In 't dichte gras gaan zij dwalen,
Luistren naar 't lied dat de leeuwerik zingt,
Bloemen plukken, babblen en stoeien.
Zij zetten zich neer en zien in de verte
Naar 't blauw met 'en waas als 'en wijle getooid.
Daar komen de kinders in zachte koeltjes
En glijden en giegelen grappen verzinnend
Langs het paartje en plagen het wat;

Deez' vraagt het meisje met dringend gevlei
Of ze verlangt naar 't wachtend geluk,
En jaagt haar 'en kleur aan, zo klopt haar het hart;
Die blaast haar vrind het voorjaar naar binnen:
Om hem en in hem, 't is overal lente:
Hunkren vervult heel zijne ziel.
Zo luistren beiden met blozend verlangen
Zonder te zien, wie zo zoet tot hun fluistren.
Geen woord kan uiten hun innige weelde:
Lippen op lippen laten 't niet door.
In hun handen klappen de kleinen rondom;
Zij horen het niet bij het heerlik genieten.
En bij de kinders komen de Goden:
Hun blik ligt zacht op de beide gelukkigen;
En groener is 't gras daar, glanziger 't bloempje,
Luider jubelen leeuwriken daar:
Alles wat is, opent het harte,
Door liefde gelukkig in 't warmende licht.

't Was uit, gezongen met het oude vuur,
Alsof hij 't nu zong voor z'n bruid, z'n Ava,
En Sijke en Hedzer zagen naar elkaar:
Ze zagen zich door bonte weiden zwerven;
De meiden kleurden soms als Juw z'n lach
En plaagblik tot hun kwam; maar onderwijl
Ze 't lied bespraken sloop de weemoed in

De dichter: nimmer zou dat weer gebeuren!
O Godheid wat zou toch de toekomst zijn?
En angst voor 't noodlot gaf 'en rilling langs
Z'n rug. Geblust was weer z'n vuur. Hij zweeg
En kon die avond niet meer zingen.
Later
Zong hij alweer: de vogel kan niet zwijgen,
Wanneer daar in hem klinkt de melodie
En 't lied móét uit z'n borst, die bersten zou
Bij zwijgen. Zo dwong Bragi's hemellied hem
Tot zingen van z'n oude erinneringen,
Van beelden die hij wel eens zag; het was
Nu tijd van zingen noch, wellicht zou storm
De zang verdrijven, waarom nu al treuren?

ZONSOPGANG.

Zomernacht zweefd' over 't zonneloos aardrijk.
Droevig dreef zij, in dampen gehuld,
Langs 't riet dat ritselde waar zij het roerde.
De sterren weerstraalden stippels van licht
In de warende wazigë ogen.
Zij zuchttë en zag over 't zilverig meer.
Daar achter de kimmen knelde de Lichtgod
Z'n liefste aan de borst; zij lachtë en bloosde,
En goudfonklend gleed het glanzige haar

Over 't wollige wolkenpurper.
Zacht lagen zij daar en lichte zuchtjes
Glipten als koeltjes langs 't goudwordend meer.
Zomernacht zag het en zuchtte benijdend,
Liefde verlangend, te lang al ontbeerd,
Stoorde 't ook stormend de stilt' in haar hart.
Daar riep van omhoog uit de rozige hemel
De dagstem die dromen drijft op de vlucht.
Lachende lichtte de liefste van Balder
Op in het oost en haar ogen vol zonglans
Spreidden de dag over 't sprankelend meer.
Voor haar weeldrigheid week de wenende Nacht
Zielerust zocht zij in 't zondervend westen;
Vaak blikte de bleke naar Balder noch om
En van rouw sprak in 't rietblad de ronde traan.

Er lag iets diep weemoedigs in die nijd
Van Nacht nu Balder's liefde, Nanna's blijheid
Verstoven waren als blank golveschuim
Maar niemand wist dat en er volgden andre
Weer vroliker: de herfst vloog zo voorbij.

Midwinter kwam, sneeuwstorm gierde om het huis
En soms verdwaalden door het zoldergat
Zelfs vlokken in 't vertrek; 't was angstig en
Bij onverwacht geluid schrikten zij op,

Want Bernlef sprak van Wodan op z'n wit,
Groot paard, die rondreed, alles zag en wist
En velen hoorden hem in 't stormgebeuk.
De kinders kropen in 'en hoekje, stil;
Ze fluisterden: »Zou Wodan ons ook halen?«
En gingen, daadlik vrolik weer, gerust
Naar bed toch: zo vertrouwend is het kind:
Het weet z'n onschuld en de Hoogste God
Verschrikt het niet, het loopt hem tegemoet
En roept hem als z'n vader toe, vrijmoedig:
O heerlik rein geloven!
Maar terwijl
Bernlef vertelde was er voor z'n oog
'En beeld gekomen, klaarder werd het, of
Er scheurde 'en mist, bij vlagen openwuivend,
Dan dit dan dat vertonend, tot de zon komt
En 't ijle neveltje verzilvert, goudt
En opslurpt: heerlik is dan 't morgenlandschap,
Aan elk grassprietje paarlen, tot het vee
Opstaande 't als z'n morgenbete afgraast.
Geloei vervult de frisse morgen dan en fijn
Daalt van omhoog leeuwriks georgel neer.
Zo klaar nu als zo'n zomermorgen zag
Bernlef 'en beeld vol vreeslikheid. Hij schrok,
Want Bragi liet dit beeld hem zien. Rood ging
De zon daar onder; gloed op grote golven;

En van het westen zweefde rood van haar
Met vuurlichtglans God Lokë aan, hij was
'En rood omrande wolk gelijk. Geruisloos
Ging hij op 't water; dáár stak Tjazi juist
Z'n ruige kop en rechter spierarm op
Om post te vatten voor Njord's golverijk.
De hand boven z'n ogen zag hij naar
Die westergloed, maar Loke zag hij niet —
Eén stoot en Loke had z'n tijdlik leed
Gewroken, toen Idoena was gestolen
En Sigyn lijden moest van ouderdom.
Gestraft was wie hem vloeken dorst, hem, Loke!
Hij lachte: Tjazi stortte brullend neer
En 't brullen klonk hier duidlik in de hoeve.
Het was de storm, zo dachten allen; Bernlef
Sidderde vreeslik: waar bleef Godetrouw
Als Donar's vrijspraak niet meer hielp, als wraak
Oneedle wraak jaren en jaren noch
In Godeharten leefde; nu kwam 't einde
Het was hem of nu alle banden braken:
Hij huiverdë. Angst trilde in allen, want
De storm nam toe, gebrul, gebulder deed
De wanden dreunen; Bernlef zag het: daar
Rezen de reuzen uit de diepten op
En stieten wilde kreten uit: »Te wapen
En, als de Goden niet te straffen zijn, dan 't mensdom,

Hun vrinden: wraak, wraak, wraak!« 'En vreemd geluid:
Geblèèr van schapen of 'en wolf hun joeg
Tot voor de hoeve en in de stilten klonk
Geklots van water. 't Waaien luwde soms
En duidlik klonk geblèèr, geklots dooreen!
Ontzetting greep hun allen aan, dat was
De zee die aan kwam spoelen om hun terp.
De boer rukte aan de deur, de schapen drongen
't Vertrek in, 't luid geblaat deed al de kinders
Ontwaken: 't was 'en drukte: sommigen
Dreven de schapen roepend naar de stal
En moeders stem bracht kalmte onder de kleinen.
Deddo en Bernlef mochten nu wel mee
Naar buiten, Aukje bleef bij moeder op
De kleintjes passen als 't gevaar eens groeide.
Daar buiten bruiste 't voort in maanlichtglans,
En troebel vielen schuim'ge baren stuk.
Daar ginds de loodlucht afzakkend in 't Oosten.
In 't water dreven klonters natte sneeuw.
Zo zagen ze uit de schuurluwt 't rustloos rollen:
Heel de omtrek overstroomd en doods; hier dreef
'En huiswrak langs, ginds worsteldë 'en koe.
En soms was 't Hedzer of hij hoorde en kreet
En allen om hem luisterden en hoorden 't:
Bernlef alleen wist, wie om wraak daar riepen.
Hij zei 't niet, want waar bleef 't geloof aan Goden,

Wanneer hun woord zo onbetrouwbaar was,
En wat te geven voor 't verlorene?
't Geloof aan Christus? maar z'n Ava dan;
Die moord op haar? Nee, zwijgen was het best
Toen zag hij zich in eens in vroeger dagen:
Z'n Noordse balk was klaar en elk benieuwd
De klank ervan te horen. Fin kwam ook
En luisterde — hoe lichtten hem dë ogen!
Hoe vals die groene glans! 't Was Loke weer
Geweest vol wraaklust; ried hij hem niet met
Z'n instrument naar zee te gaan en daar
't Gebruis en 't buldren te overstemmen om
Tot Bragi's kunst te komen? Tjazi moest
Uit zee gelokt, nu zag hij 't in. Hij ging toen
En worstelde duinop, duinaf, verdwaald
Soms op z'n lange, zware tocht, maar eindlik
Toch savonds kwam hij aan het strand en daar,
Daar had hij voor het eerst dat groots tafreel
Voor zich zien sparkelen in 't zonnelicht.
Daar was alleen 't zacht murmlen van de zee
En kleine witte brandingsgolfjes rolden
Maar aan en aan en uit de wolkegrot
Spoot licht en vloeide gouden uit, 'en breed
Rosglanzig spoor; hij zweeg en kon niet zingen,
Hoe ook die stem hem telkens daartoe dreef.
En nacht kwam aan en noch stond hij te staren

Noch hoorde hij verrukt naar 't zeeëlied. —
Zou Loke's wraak ook hem getroffen hebben?

En heel die nacht doorwaakten zij en telkens
Steeg noch de zee: ze vielen angstig neer
En baden allen Wodan aan om hulp;
Maar Bernlef bad niet, hij had geen vertrouwen
Op Wodan meer; zo loopt gezond 'en man,
'En lach om gave tanden, fors van bouw.
Hij weet van ziekte niet; daar voelt hij iets,
'En ziekte sluipt z'n leden door en krom-
Gebogen wacht hij af de dood die komt;
Zo was ook 't hoog geloof in hem verbrijzeld.
En hulpeloos zat hij daar handen wringend:
Geen God meer en geen hoop en toch niet hij
Had schuld; nu zonk z'n ideaal, z'n alles.
Maar hoe ook de andren baden, 't water wies,
Al hoger, hoger; 't knabbelde aan de kruin
Der terp, noch even en het was met hun
Gedaan; toen dacht dë oude knecht: »Wie weet!«
En bad in alle stilt de nieuwe God aan,
Die hij niet kende, wiens geloof hem vreemd was,
Maar die hij machtiger dan Wodan hoopte.
Toen ging hij na 'en poos naar buiten en —
Het buldren minderde, het water was
Tot staan gekomen, golvend lag de zee

Daar voor hem. Noch iets later en er kwam
Daling in 't water, weinig wel, maar 't daalde
En Hidde knielde stilletjes en dankte
Zijn nieuwe God voor 't redden van dit huis.

De winter komt met ijs, maar BERNLEF *is stil en vraagt zich zelf telkens af wat of er gebeuren zal. Hij twijfelt aan* WODAN *die toch de bevelen van 'en Noodlot volgen moet. Voorjaar komt en daarmee in de buurt 'en Christenprediker.* HEDZER *blijft trouw aan z'n Goden thuis;* SIJKE, HIDDE, BERNLEF *en de drie oudste kinders rijden er heen. 'En jonge man verkondigt op' en eilandje in 'en heidemeer het nieuwe geloof en boeit allen. Te midden van de drukte in de rusttijd krijgt* BERNLEF *weer 'en viezjoen van Walhalla, van de miskenning van* BRAGI *door de helden en de afkeer van* IDOENA *van Walhalla. Ze zullen* WODAN *om recht vragen. Na de rust spreekt de prediker weer en* BERNLEF *wil het ten slotte voor 't oude geloof opnemen, maar kan niet en waarschuwt dan alleen de prediker voor het persoonlike van zijn God, want daaruit komt twijfel voort. De jonge man zegt: geloof sterft nooit! en nodigt ze op morgen weer.* BERNLEF *is ziek thuis gekomen en hoort daar in viezjoen, dat* WODAN *niets kan doen omdat het Noodlot zwijgt. Over Walhalla hangt mist.*

AFSTERVEN EN OPLEVEN.

Dë oostewind gierde uit 'en winterlucht
Over de glibbervuile landen, 't slik
Op gras en stoppels werd 'en harde korst
En weinig sterren blikkerden des nachts,
Als Hedzer snel z'n velden overzag,
De handen voor z'n oren: koud was 't, vreeslik,
En dik lag 't ijs in sloot en plas in 't rond.
Dat gaf 'en drukte: hier 'en riem, 'en band!
»Die schaatsen moeten wel geslepen, vader!«
Zei Deddo ernstig: Hedzer zag er langs
En sleep ze zelf; haast tripplend stond de jonge
Er bij en keek gedurig om naar de andren.....
Klaar! Weg! En roef! de terp af naar de vaart,
Waar de andren reden! Op de knie nu gauw!
En klaar was Deddo, Bernlef was 't al lang
Op z'n geleende schaatsen. Beiden stonden
Gebogen; Aukje er tussen gaf het »los!«

En slinger-arm-en-benend krabbelden
De jonges over de ijsbaan; door de lucht
Klonk 't luid gehits van al het kleine grut.
Deddo was de eerstë, éven wel, maar de eerste;
Toen weer — nu in de zon op, die in goud
Koud-glanzend praalde over berijpte velden,
Grasprietjes fonklen deed van edelsteen
En glans om al die kinderkopjes wazen.
Bernlef was de eerste en .... niemand juichte nu:
Boos was zelfs Deddo; weer! ze moesten weer!
Vader kwam op de twist af; Sijke zag
Bij 't rijmig hek er naar en lachte er om:
Wat aardig was dat groepje in 't winterzonlicht
En al die kleine mensjes; als zë eens
Tot grote werden, wat werd dan hun lot?
Ze dacht, het zou als 't hare zijn, vol werk
En toch zo móói, als liefde werd hun deel —
Maar ze moest voort: 't volk was gedeeltlik weg
Familie op te zoeken. Stil was 't binnen,
Waar de oude blinde alleen kon hóren wat
De vrouw vertelde: niet verlangde hij
Te zien, hij dacht: »Onnoozle kinders toch:
Zij spelen en het Godsrijk zal vergaan
En wat wordt dan van alles hier bij ons?«
En tegenover hem zat Hidde en breide
Z'n net af zonder veel te zeggen, maar

Hij dacht aan 't nieuw geloof, dat in hem als
'En toversprookje opbloeide, schittrender,
Prachtiger werd en grootser, want zijn God
Was, zeiden zë, eerwaardiger dan Wodan.
Blank zweefden englen daar en geen gedruis
Van heldenhelm en-zwaarden stoorde er 't stil zijn:
Daar was het vrede en vrede was 't in hem.
Zoals twee oude stammen staan in 't bos,
Bei krom en hol van ouderdom, maar beiden
Leven hun eigen leven voort; ze dorren
Of groenen, elk naar de eigen wet het wil,
En over beiden waait dezelfde wind,
Maar de éne weet, het is z'n doodslied, de ander
Voelt nieuwe kracht in zich tot nieuwe bloei;
Zo zaten beidë oudjes daar te mijmren,
Tot er 'en frisse luchtstroom binnenkwam
Om 't opgetogen kleine volk, dat hongrig
Met kleuren binnenstoof! Wat 'en lawaai!
En 't hielp eerst niet, hoe Moe op Bernlef wees
En stilt voor hem verzocht; de kleine gaf
Z'n Grootpa 'n kus en zei: dat hij het toch
Gewonnen had de derde keer! »Da's knap!«
Zei Bernlef »wel, je zult wel honger hebben!«
'En blij tafreeltjë om de tafel! Wat
Miste de grijsaard nu z'n ogenlicht!
'En weifling kwam er over hem: was dat

Het einde? zoveel blijheid, zoveel leven!?
Of zou het werklik waar zijn, Wodan's rijk
Zou 't wijken voor het eedlere, het Hoogre?
En zou deez' opgewektheid zijn 't begin
Van 't nieuwe Godsrijk? O, wie gaf hem waarheid?

Zo zat hij maar te soezen bij de haard
'En 't was of niets veranderde, de tijd
Ging voort van de ene dag op de andre. Veel
Bezoek kwam over ijs: 't was drukker soms,
Dan 't zomers ooit was; luid geschater klonk
De hoeve door bij 't zware winterblok
En hinderlik-daartegen-in 't gepraat
Van vrouwen; weemoed even over het verlies
Van vrindenlevens bij de stormvloed, maar
Na zulke stilten luid uitbruisen van
De levenslust, totdat het scheidenstijd werd,
En ze als op vleugels windsnel henenreden.
En hoorbaar stil was 't in de hoeve weer.

Dan kwamen kooplui uit het zuiden met
Hun sleden vol benodigdheden, als
Gereedschap, huisgerei van brons, sieraad
Van barnsteen, glas en goud zelfs, want hier was
't Betalen goed met kostbre grote huiden
En lijnwaad op 't huisweefgetouw gemaakt,

Ze brachten allerlei berichten mee
En deden allen stom zijn van verbazing
Over de ware en vaak verzonnen dingen
In 't zuiderland gebeurd; ze spraken van
De wondren door het nieuw geloof gedaan
En hoe ontelbren 't al beleden ginds
En wekenlang gesprek gaf 't in de hoeve,
Als zij naar andre terpen reden met
De rijkbeladen sleden.
't Weer scheen om
Te slaan — de dagen lengden, zeiden ze.
't Rook zo naar dooi en ieder sprak van 't een
Of ander teken; net als altijd scheen
Het voorjaar weer te komen; 't gras begon
Zich uit de sneeuw te beuren; lauwer lucht
Woei over 't veld soms, natte sneeuw of regen
Gaven iets klams aan alles, vochtigheid
Drong tot in huis door; hoger vlamde 't vuur
Er op; de voorraad was vergroot van 't bos
Daarginds en blok na blok, op sleden aan-
gevoerd, verheugde met z'n knappen elk.
'En sprookje of lied, het zou nu welkom zijn —
Maar de oude zweeg, de kleine zelf vernam
Van Grootpa niet, waarover hij wel dacht!
Hij peinsde voort: wat toch *de* Godheid was,
Waarom nu Wodan's rijk moest wijken voor

'En vreemd, hem vaag bekend maar; hoe iets slechts
Door 'n God gedaan kon worden, wie dat slechts
Dan schiep; de Schikgodinnen? 't Noodlot soms
En de onafwijsbre wikbevelen, hoog
Boven z'n Wodan zelf? Hij zag het niet,
De Schikgodinnen kregen geen gestalte;
Waren zij niet of was de Christengod
Dezelfde, maar geen God was Wodan dan:
Geen hoogste God wie buigt voor hoger wil.
En 't was hem soms of Wodan, Bragi zelfs,
Z'n ideaal, wegwaasde en hield geen lichaam;
In wanhoop zag hij dag en nacht z'n trots-
van-vroeger smelten zoals 't ijs wegsmolt.
En om hem bruiste 't jonge leven op
En dringender werd hun verlangen om
Er uit te vliegen, uit de muffe muren;
Om weer te werken, weer gezondheid in
Te zuigen uit de frisse lentelucht.
Het vee loeide in de stal; het bloed jeukte in
De jonge mensen; alles juichte toen
De zwaluw kwam en de ooievaar z'n nest
Opzocht; nu zouden ze altijd buiten zijn,
Zo'n hele dag bijna — maar als iets doods,
'En zwarte tak in 't jong aangroenend hout,
Zat de oude tussen al dat leven in.
Vervelend vonden ze de grijsaard nu,

Die niet vertelde en niets meeleefde meer,
Werktuiglik at en dronk en slapen ging;
Naar Bernlef's babblen luisterde — maar schijnbaar:
Verward in 't antwoord was hij vaak en vreemd
Zag 't kleine ventje, dat iets ernstigs kreeg
In 't jong gezichtje, tot z'n Grootpa op,
Maar niets, niets zeiden de aaklig holle oogkassen
En .... lente lokte 't kind naar 't ruime veld,
Waar madeliefjes blikten uit het gras,
Waar leeuwriken hun luid gejubel zongen
En, als viooltjes wit en donker, kievieten
Boven hun nesten tuimelden; waar kans
Was om hun eiers op te sporen en
Weer roem te krijgen onder z'n kornuiten,
Roem in 't vèr-springen over sloten, roem
In 't vinden van de nesten; snel vergeten
Was dan de vreemdheid van z'n Grootpa.

Zo
Gleden de dagen voort en Donar gaf —
Zo meenden velen — vruchtbaarheid aan 't land.
De grote kudde schapen graasde in 't weiland
Met dikke wintervacht noch, 't vee was binnen.
Toen kwam de lange Leffert eens bij hun
En zei: ze moesten meegaan, morgen kwam
Daarginds in 't bos 'en preker van 't geloof,
Dat overal als 't mooiste werd geprezen.

»En ik blijf thuis« zei Hedzer, »'k Wil m'n Donar,
M'n Wodan niet verloochnen voor zo'n nieuwe.
Zij hebben al m'n grootvader beschermd
En 't lijf gered voor wraak van storm- en zeereus
En nou zou ik.... Nee hoor! Geen Christendom
Hier op mijn terp! Jullie moogt gaan, ik blijf!«
»Maar man, je kunt gaan luistren toch!« zei Sijke —
»Ga jij dan mee — ik blijf m'n Goden trouw« —
»Nu ja, ik ook, denk ik, maar« ...., fluistrend tot
Haar man: »'t is 'en verzetje: laat hun mee
Daar heen gaan, de oudste drie?« — Nu ja, dat moest maar,
Doch niemand van z'n volk behalve Hidde
Mocht mee. Hij wou die dienst niet in z'n huis.
Wat hadden nu die drie 'en pret: uit rijen!
En zó ver weg, Deddo von 't ongehoord
Zo'n tocht; de bles er voor! Ze konden haast
Niet slapen, vroeg al stonden ze op en riepen:
Daar stond de wagen al, de bles er voor
En Hidde's voet steunde op de kromme dissel.
Daar kwam ook de oude: Bernlef leidde hem
Nu hupplend, dan voorzichtig. — Dwars zat hij
Uit vrees voor 't vallen van de wagen; Sijke
Zat met 'en mand vol eten vóór bij Hidde
En de andre drie klauterden achterop,
Deddo wou staan: dat stond zo keerlig, vond-ie.
»Vooral voorzichtig« zei noch Hedzer en

Toen liet hij 't paard los; Deddo viel al gauw
En lachte luid; zo ging het vlug de terp af
En rommlend, schokkend door de groene weiden.

Een enkle zwarë eik stond op 'en hoog
Eilandje midden in het donkre bosmeer.
In 't rond, donker van dennen door 't grijs wit
Van slanke berken stukgesneden; op
Het mos rondom zaten of lagen velen;
In zacht gepraat dë oudren; kinders stoeiden
Er luid om heen; hier mannehoofden met
De blonde neerhangknevels, blauwë ogen
En brede borst in 't ruwe wolkleed; vrouwen
Met kleurge doeken om de blanke hoofden:
Daar 'n moeder die haar kind had aan de borst
En drukte 't ròze tepeltje in 't rood mondje,
En grootre jonges om de mannen heen
Met vragen wat er toch zou komen. Zo
Wachtten zij onder breed gespreide takken.
Daar stak het vlot van wal; de priesters in
't Lang wit-kleed hadden tussen zich 'en jong
Blondlokkig man in grauwe pij; blijmoedig
Zag hij in 't rond; het vlot gleed naar het eiland.
De knecht trok 't op dë oever en nu sprong
De blonde er licht, veerkrachtig af, bedaard
Volgden de priesters. De oudste trad aan de oever,

Z'n witte baard golfde tot aan z'n midden.
Hij sprak van 't nieuw geloof, dat deez' jonkman
Hierheen bracht voor wie luistren wilden ; zij
Hadden er naar gehoord, zij vonden 't wijsheid,
Waard ook tot hun te komen, deed het leed ook
Dat de oude Wodansdienst ervoor verbleekte.
Mischien was onder allen echter één,
Die Wodan kon verheffen boven hem,
Die deez' jonkman God noemde.
Zie, hij trad
Dichter aan de oever, 'n blos op 't jong gezicht
En alles zweeg in 't rond, ze zagen maar
Naar hem, en niets dan hem weldra ; 'en sprookje
Klonk 't leven van dat kind in Betlehem, de ster,
Drie koningen, z'n tocht door de woestijn,
Z'n leringen, z'n strijd met wetgeleerden ....
En 't ritselkoeltje door de dennen of
Geschrei van 'n kindje, gauw gesust, klonk soms
Er tussen, ginds pinkte in de stilte 'en vink,
Nu dichter bij, dan verder af, tot wat
Geritsel van 'en takje en 't beestje vloog
Naar verdre bomen ; over 't water tipten
Zwaluwen soms met tjipperend geluid,
Of recht als 'n zwarte steen snorde er 'en spreeuw,
Stro in de bek, tussen de sprekende en
't Gehoor ; maar aller aandacht bleef hem bij,

Totdat hij zweeg en rust vroeg voor 'en poos.
Toen was er luid geroep, geroezemoes
Van stemmen, alles door elkaar, van schel
Tot zwaar geluid, ook stemmetjes, maar ginds
Op 't eilandje bespraken de oudsten met
Grote gebaren 't woord van hem, die op
Het vlot zich drijven liet en opzag met
Z'n dweepoog, handen vouwend, in gebed
Voor 't goedë einde van z'n grote taak.

Hier op 'en heuvel, zacht van mos, zat Sijke;
Brood reikte ze aan wie lust had; Hidde zag,
Al etende, vroom voor zich; de oude Bernlef
Kon niets naar binnen krijgen: al maar door
Klonken die Godsberichten in hem na.
Ze waren daar als vijands benden in
'En drukke nijvre stad; verwarring, angst
Gaf 't luid aanstormen, 't fors hoezee-geroep,
En 't eigen denken drong opeen tot strijd
Om lijfsbehoud, doch niets kwam van z'n lippen.
Sijke was opgetogen, ingepakt
Door 't Godskind en z'n woorden; 't kribbetje
Te midden van het vee; de blanke moeder,
En 't weelde-brengend oosten om dat kind,
't Onschuldige; ze voelde 't sterk: dat was
'En reiner Godsdienst dan haar Wodansdienst

Met bloedige offers van gevangenen,
Tot strijd verlokkend met z'n strijd-Walhalla.
Ze redeneerde niet, maar voelde 't mooi:
Deddo en Aukje luisterden met graagte
Naar 't mooi vertellinkje, maar Bernlef wist niet
Wat Grootpa dacht; hij dacht er even aan,
Maar dan genoot hij weer van Sijke's blijheid.

En over de oude Bernlef kwam het weer:
Het dreunen van de grote wapenhal
Klonk in z'n hoofd, rumoer was daar en luid
Geschreeuw; hij zag de hoge schildzaal om
De reuzen-es gebouwd onder het lommer
En hoorde 'n forse mannestap kwam uit
Die zaal: 't was Bragi, boos, 'en kleur had hij
Ervan, en, starend voor zich uit, vernam
Hij 't woord maar niet de zin van wat Idoene
Hem zei. Ze nam zijn hand, ze zag hem aan
En vleide toen: »Och kijk me eens even aan!«
Hij deed het en bleef staan op 't grote plein
Tussen de Godspaleizen en de hal
Van ver klonk noch het woeste twistgeschreeuw.
»M'n Bragi, heb je dat verdiend, voor al
Je zingen tot die rouwe schaar van helden?
Wat geest bezielt die strijders voor Walhalla?
Wat moet het einde zijn, als 't hoogste wat

Jij geven kunt niet wordt geacht, als jij
Zo wordt behandeld; als 'en Loke daar
In 't vuurgebergte bij z'n vrinden leeft
En ongestraft blijft voor z'n boze daden:
Als Donar's rechtspraak niet meer geldt voor Goden!
Hoe zal de mens dan Wodan's woord vertrouwen!
In Goden dàn noch hoogre wezens zien!
Ik schaam mij dat ik hier ben! Was 'k bij mensen,
Ik wist dat onrecht strijdt met recht bij hun,
Maar hier! M'n Bragi zelfs bespot!« Ze snikte
En Bragi, straks zo moedeloos, moest troosten
En sprak van vragen; nu moest Wodan hun
De toekomst zeggen; 't móést, zo ging het niet,
Als d'Eeuwge Jeugd afkerig werd van 't Godsrijk,
Wat dan? Op aarde vond hij steeds waardering:
Hij zou z'n nieuwe toon daar graag eens laten
Klinken! Zij zei: »Ik wil hier niet meer zijn!«
En beiden zagen zij elkander aan.
Ze zwegen.
Door dat stil-zijn klonk 't gedruis
Van buiten weer in Bernlef's denken door
En 't roepen van »hij komt!« verdreef het beeld.
In vreemde spanning, half noch in z'n droom
— Hij voelde 'm heengaan — trad hij aan de kant:
Daar klonk weer helder 't vastvertrouwend woord.
Nu zou hij gaan vertellen van Z'n strijd,

Z'n kruisdood, weer-opstanding en de Apostels.
Dieper dan straks noch trof z'n woord, want leed
Geeft mensen dieper indruk dan blij leven;
De voorboden van 't sterven drukten zwaar;
Zwaar woog 't verraad van Judas; maar ze juichten
Toen Petrus 't zwaard trok; dof gemompel gleed
Bij 't horen van Pilatus' woorden langs
De meerkant en bij 't klinken van elk kruiswoord
Zuchtten daar velen mee; schier ademloos
Staken zij 't hoofd vooruit, toen 't nacht werd bij
Zijn sterven, toen zelfs de aarde dreunde — en blij
Vernamen zij: Z'n graf was leeg; met angst
Zag één al om, toen hij van Emmaus sprak.
't Verschijnen leek 'en wonderliker wonder
Dan 't wandlen op het meer van straks.
Hij zweeg,
Want achter 't bos zat al de zon, maar even,
Daarginds, lag noch wat licht om hoge toppen,
En morgen zou hij spreken van de Apostels.
Maar nu drong Bernlef iets tot spreken, vreemd
Die macht! En uit dë avondschemering
Klonk 't forse woord en roldë over 't meer:
»Hoor mij, o vreemdling, 'k ben 'en vreemdling ook,
Maar één die veel gedacht heeft. Blind ben ik
Door mensen, die uw God heten të eren;
Ze doodden mij m'n vrouw, oud en eerwaardig.

Is dat 'en God, die zulk 'en daad niet straft?« —
Verbazing trilde er door de mensen ver
Van Bernlef af, de vrinden om hem, angstig,
Drongen tot zwijgen. Helder als met glasklank
Trilde aan de jonge manstem: »Wel, hun straf
Hebben zij in zich: wroeging wijkt niet, nooit!
Maar doden dan in Wodan's naam deez' mensen
Nooit iemand, nooit gevangnen; eist hij 't niet!
Mijn God eist vrede en mensenliefde alleen!« —
»Ik weet het, vreemdling, maar ook Wodan is
Dezelfde niet voor ieder: wie hem eert
In 't beste dat hij heeft, dringt noch niet door
In 't diepste van zijn wezen, eerbiedvol
Zinkt neer voor zoveel grootheid wie hem kent!« —
»Uw Wodan wijkt voor Noodlots macht: bij God
Zit aan Z'n voeten 't Lot, volvoert Zijn wens:
Een wenk van Hem en alles zonk tot niet!« —
»Groot is Zijn macht, maar Jezus moest toch sterven!« —
»Hij redde zo het mensdom van 't verderf.« —
»En 't mensdom sterft er even goed om, ginds!« —
»De reine zweeft daarna in 't eeuwig leven« —
»Wie gaf u ooit van hoger sfeer bericht?« —
»Geloof is 't, als ook u Walhalla zien doet!« —
»Ik zag het zelf, al is m'n oog verblind!« —
»Het is 'en leugen, Walhal's rijk bestaat niet!« —
»Het is, maar« .... plotsling zweeg de grijsaard, want

De twijfel sloeg de nagels in zijn ziel
En kneep die stuk met forse druk; in pijn
Riep hij: »O, 'k weet het, Walhal zinkt in 't niet
En kan niet zijn, want onrecht woekert daar
En Wodan zwijgt en brandt die wond niet uit:
De ziekte tast al de eedle delen aan
En weldra is het met zijn rijk gedaan!« —
Nu trilde 'en sidd'ring allen om hem door
De ziel; ze knielden neer en riepen: »Doop
Ons, heer, in naam van God de Vader, God
De Zoon! kom tot ons, zie, wij zijn bereid!« —
Maar hoog in kracht stond Bernlef daar en riep
Als veldheers buldren bij het stormen van
De vijand: »Hoor dit woord eerst noch: ik wik
Ook over u verdeeldheid. Hoog is úw God,
Hoger dan Wodan voor de meesten is,
Maar ook het edelste, het hoogste is nooit
Veilig voor mensenijd en -waan, wanneer
Het is in 'en persoon: hij mag zo hoog zijn,
Zo rein, 't persoonlike is z'n vijand; eens,
Komen er mensen om hem te verguizen,
Te lachen om uw martlaar van 'en Jezus,
Die al te goedig is voor mensenwereld
En 't slechtste voorbeeld, want, volg hem in alles:
Keer als ik van u hoorde uw rechterwang
Hem toe die links u slaat, vernietiging

Voor alle leven was het; strijd zal hier
Als licht en duister blijven; strijd is goed:
In strijd groeit moed in mensen, levenskracht
Leert schatten zich in strijd; 't is mij te flauw,
Uw vriendlik beeld, voor 't werkelike leven!« —
»O trachtte men Zijn leer hier maar te volgen,
Er zou geen strijd zijn dan met de eigen ziel,
Met de eigen fouten, en ook deze kunnen
Door 't lievend willen overwonnen worden
Door Jezus' voorbeeld; vreemde, erken die hoogheid
Van 't ideaal dat aanlichtte in uw ziel
Onder mijn woorden!« — »Mooi was 't, vriendlik, hoog,
Weemoedig soms, 'k erken het, maar geen God
Mag 'en persoon zijn; 'k weet het nu van Wodan;
Zijn diepstë ik smelt saam met dat van úw God
Voor mijn gevoel, maar ongeloof vergaf
Hem niet, als fouten, wat het niet begreep!« —
»Maar, vreemdling, moet dan niet het beeld van God
Voor de ogen rijzen in Z'n majesteit en glans;
Moet men niet zien, voordat men kan geloven,
Zien met verbeeldingsoog 't onzienlike?« —
»Ik weet het, eedle jongling, heel deez' schaar
Wenst 'en persoon te aanbidden voor z'n Wodan;
Nu deze wegwaast voor hun ogen, heel
Het volk zal in aanbidding zinken, als
Het ziet die wondermooie, lichtë oorden,

Waar englen zingen, melodie hun wenkt
En blanke Vrede rondzweeft met z'n stoet
Schalmeienden, waar heilge liedren klinken
En 't hoogste Godswoord trilt zo zilverklaar
Over de neergeknielde blanke schaar:
In dat geloven is geluk en rust.
Doch ik, ik zeg U, twijfel zal er komen
Bij velen en waar twijfel groeit, daar sterft
Geloof!« — »Daar sterft het niet, het echt geloof
Kan nimmer sterven; wolken twijfel dekken
Geloofslicht soms, 't blijft schijnen, komt te voorschijn
En straalt de ziel weer koestrend toe, als nu
De zon wel week, maar morgen komt hij weer!« —
»Zou 't kunnen zijn?« — »Geloof! de zon komt weer!
En zal wellicht ook in Uw ziel noch schijnen.
U allen roep ik toe: geloof! kom morgen!
'En 'k spreek U verder over 't hoogst geluk!« —

De klank stierf weg en elk herademde,
Want veel was onbegrepen van 't gesprek,
Maar 't slot: »Geloof! de zon komt weer!« verstond
Een ieder klaar. 't Was laat, de gele maan
Stond over 't spargeboomt ginds, roomkleur trilde
In 't watervlak, 'en brede streek; verlicht
Waren de witte mannen op het eiland
En allen haastten zich naar huis. In stilte

Reed Hidde met z'n vracht de velden door:
De kinders zwegen moe van 'n zware dag
En de andren dachten stil hun eigen denken.
Zo schokten, rommelden zij voort. Van ver
Riep Hedzer hun al toe, en uit de dommel
Schrikten de kinders op. Bij 't hek stond hij
In 't maanlicht uit te kijken, half verbaasd,
Half boos, maar toch nieuwsgierig ook, hoe dit
Zo lang geduurd had, heel de dag! Gauw sliepen
De kleinen weer en de oude man had rust
Hard nodig. Sijke hielp hem en verdiende
'En warme handdruk; juist de vriendlikheid
En liefde in 't nieuw geloof was 't wat haar lokte.
Toen sprak zij haar bezorgdheid uit en Hedzer
Schudde z'n hoofd weemoedig, nu 't geloof
Van de oude bleek geschokt; maar innig leed
Hij, toen zijn Sijke sprak in dwepend woord
Van 't hoog geloof dat Wodan overstraalde,
Toen hij haar voor zijn God verloren zag.
Maar 't was zijn Sijke en zwijgend hoorde hij
Het rein geloof aan van haar reine ziel:
Hij overwoog haar spreken en — sliep niet.

Ook Bernlef lag daar wakend in de nacht:
Die jonge man z'n woorden woelden in hem
En telkens hoorde hij 't geloof er in.

Zo heerlik steekt 'en zonnemorgen af
Bij 'n schemertrieste dag van regen zwaar,
Als 't blij geloof bij 't misten van zijn twijfel.
Maar waar nu troost te vinden; alles vloog
In snelle opvolging door z'n hoofd, maar lang
Was 't alles duister voor z'n binnenoog.
Daar.... lichtte weer Walhalla voor hem op
Als rolde er 'en gordijn omhoog, maar mist
Omhuifde 't; toch herkende hij 't: het was
De hoge toren bij de Bifrostbrug
En zware stappen klonken uit de hoogte
De Goden en Godinnen toe, als schimmen
In 't mistwaas; Bernlef voelde wat hun dreef,
Hij wist van waar dat doffe zwijgen kwam.
Wodan daalde af, werd zichtbaarder, de rimpels
Diep in 't hoog voorhoofd ingevoord; als 't meer
Zwartglad glimpt onder 't golven van de mist,
Zo duister stond z'n oog, melankoliek
Onder de brede hoedrand; steunend op
De taaie lansschacht daalde hij en stil
Werd elk geritsel onder aan de trap.
Vaag was 't gewemel, Bernlef zag veel grijs
Wiekengeplooi, iets klaarder Donar's ros-
Verbrand gezicht en trouw oog; heel, heel ver
Klonk schreeuwen en gekletter Bernlef toe.
Daar traden Bragi en Idoena uit

De mist naar voren; rilling van geluk
Schokte in de grijsaard: daar was 't ideaal,
Zijn God, *zijn* Vrouwe, dierbaarder dan Wodan!
Zij sprak: »Waar Bragi niet geëerd wordt, 't lied
Met hoongeschreeuw begroet, is daar noch plaats
Voor 't hoogste; wat zal dan de toekomst zijn?
En hoe de levenstrijd gestreden worden?
O Vader, zeg ons wat de toekomst brengt!« —
En hij: »Als onrecht Goden uit Walhalla
Verdrijft en Wodan's macht de moordenaar
Niet straft, die schendt de broederliefde en 't recht
Dat Donar spreekt, wie twijfelt dan niet, Vader?
De twijfel waart hier in deez' mist al rond!
O spreek een woord: laat het weer zonnig worden!« —
»Niet mij is 't straffen, Bragi; 'k durf niet zeggen,
Idoena, wat de toekomst wezen zal:
Te zwaar te dragen dunkt het me; de hand
Van 't Noodlot ben ik en het Noodlot zwijgt
En geeft mij geen bevelen: mist is 't alles,
Maar, wát de toekomst zijn zal voor Walhal,
Wie hier van de aarde God werd, keert terug
En blijft verheerlikt over de aarde zweven,
Omdat hij in het Godsrijk is geweest!« —
Het klonk zo kalm hun toe, maar luid geschrei
En dreunend vloeken galmde er over heen. —
Toen sloot de mist zich om het ganse beeld,

Maar 't woord echode na in 't oude hoofd.
Hij staarde lang, 't hoofd steunend met z'n hand,
Toen zuchtte hij en wendde zich tot slapen,
Maar telkens wendde hij zich weer, sliep niet:
Koortsachtig klopte 't hoofd hem; de ogekassen
Deden hem pijn; wat hamerde z'n pols.
En dorst deed hem soms kreunen, hoe hij zich
De lippen stuk beet, woedend op zich zelf;
Zo worstelde de grijsaard op z'n stro,
Tot moeheid eindelik hem ruste gaf,
Maar niet de sluimer die genezing brengt.
Zwaar, loodzwaar woog de val van 't oud geloof,
Hij miste veerkracht om die last te dragen
En lag daar neergesmakt als 'n oudë eik.

Maar buiten lichtte 't klare maanlicht wazig
En vrede lag er over weide en veld.
Niets sprak van sterven; 't zuidewindje woei
Nieuw leven over 't stille veld, blij leven!

En overspannen lag de prediker,
Meer mens dan zendling nu, moe, zonder slaap.
Hij overdacht zijn woorden en die van
Die vreemdling: weemoed kwam er over hem,
Want Twijfel kwam op vleermuisvlerken om
Zijn ideaal rondfladdren, nu hij 't pas

In 't licht van z'n geloof opglanzen liet.
En 't was toch mooi z'n ideaal! Vervloekt,
Waarom moest toch geloof, het heiligste,
Het innigste van 's mensen ziel tot dogma
Verstijven? Dogma, vader van de Twijfel!
Wat was hij zalig, toen hij slechts geloofde
En niet beredeneerde wat hij dacht!
Hoe lieflik gleden nu noch beelden hem
Door 't brein van 't allereerste, kinderlik
Geloof! Onsterflik bleef toch 't mooie van
Dat ideaal, betoovrend voor de mensheid!
Gelukkig hem, dat hij het tonen mocht!
Dat beeld van Jezus voor z'n ogen, sliep
Hij in en glanzig lichtte 't in z'n dromen.

De volgende morgen vertelt BERNLEF *aan z'n kleinzoon alles, wat hij zag en klagend over kou wordt hij in 't huisvertrek gedragen bij 't vuur. Daar zingt hij in koortsachtige vervoering van wat hij zag en ziet. Walhalla gaat heen in mist, de Goden verdwijnen, behalve die van de aarde gekomen zijn, n. l.* BRAGI *en* IDOENA *en* LOKE. *Onzichtbaar blijven deze over de aarde zweven. Ze verschijnen alle aan* BERNLEF, *de eersten bemoedigend,* LOKE *tot z'n grote angst, maar ook die ontspant zich als hij in het handje van z'n kleinzoon* IDOENA *meent waar tè nemen die hem rust geeft. Dan ziet hij in verrukking dat zijn beide Goden* BRAGI *en* IDOENA *samensmelten met het diepste wezen van de Christelike God en dat zij samen* LOKE *zullen overwinnen. Hij valt neer en* BRAGI *en* IDOENA'S *klacht klinkt als nachtwind om de hoeve.*

BERNLEF'S DOODSLIED.

Bernlef vond de oude man zwaar ziek maar bij
Bewustzijn smorgens; de oude zegende 'm
En sprak van heengaan, sterven en toen 't ventje
Luid roepen wou om hulp, suste hij 't woord,
Want eerst moest Bernlef weten, wat *hij* wist:
Z'n erfgenaam in alles moest hij zijn
En hijgend, koortsig, sprak hij van z'n tobben,
Z'n komend weifelen, van Loke's daden
Aan hem, Balder en Tjazi, 't heengaand Godsrijk,
Van 't komende ook, het heerlik Hemelrijk,
Dat nu in zonlicht voor hem lag, maar nooit
Door hem betreen kon worden, meende hij!
De jongre moest er 't heerlike van zien:
Zijn ziel mocht niet in twijfelsmisten dwalen.
En toen 't gesproken was, toen klaagde de oude
Over de kou en wilde naar het vuur.
Nu kwamen de andren op hun stemmen af

En Hidde en Hedzer droegen hem naar 't huis-
vertrek. Moe lag hij daar op 't strobed neer.
Zwaar hijgend ging z'n borst, hij sprak van dorst
En Sijke steunde 't hoofd hem, toen hij dronk.
Hij dacht aan Ava: rust vloeide in z'n ziel.

Lang lag hij stil en ieder keek naar hem;
Dan prevelde hij weer, als waren 't verzen;
Soms klonk er een: zo ging het heel die dag.
Dan woelde hij weer angstig op z'n bed.

Daar werd z'n angst plots groter, hij vloog op.
Hol-ogig staarde hij; z'n mond ging open
En met z'n handen sloeg hij in 't verward
Grijs haar, hij rukte 't uit en riep: Zie toch!
Naar boven vóór zich wees z'n hand, maar niets
Was daar, niets zagen de andren: eindlik zong hij:
Half voor zich zelf, maar luider aan en luider:

»Wat worden zou, 'k wist het van Wodan's zoon,
Ik zag 't in m'n slaap: 't zorgloos Walhalla
Weg waasde het in wolken van mist.
Nu stort 'en storm het tot stuivend puin:
Weg zie ik 't waaien op windevleugels.
'k Hoor nu Walhalla's heiligdoms doodslied:
't Bruist nu van boven op 't bevende lijf me.

Nu is mij na, wie niemand ontkomt.
Weg m'n geloof, weg m'n geluk,
Weg m'n illuzie, weg is m'n liefde:
Wodan, de wereld weldoend en koestrend,
Ernst in z'n open in-rustig oog;
Donar, verdrijver van d'aardse plagen,
Goedig en gul en groot van gemoed,
Balder de blinkende, Bragi de zanger,
Frig en Freia, de friss' en de grijze
Godinnen, die dienden wie derfde geluk,
Holda en Hilda, de heerlike vrouwen
Die zweefden op zwaanwiek naar 't zorgvolle slagveld,
Weg zijn ze, weg! Wie ziet ze weer?
Er bleef na Balder's bloedige dood
Geen ruimte in het ruim voor 't rijk van Walhalla
't Week eer het werd verwoest door belagers
Ik zag dat alles met ogen eens zieners —
Maar zie! Wie zweeft daar zonnig nader?«

De wanhoopstrekken werden effen, wijd
Stond noch de mond hem open, maar die sloot
Zich gaandeweg en rust kwam over hem.
Zo zweeft het licht langs 't wild voortbruisend meer,
Dat zwartbruin afstak tegen 't witte schuim
En 't loodgrauw zwerk daarboven; over 't gras
Glijdt lichtgloed voort, snel licht het water aan,

Zonlicht trilt op de golvetop en glanst
Blond op de neergeplofte waterbaren.
Noch spanden zich krampachtig beide handen,
Noch stond hij daar, maar 't was, als dacht hij na,
En hoor, daar klonk zijn woord, veel zachter nu:

»Bragi, brenger van 't bruisende lied,
Rust geeft mij 't ruisen van 't roerende woord,
Nu 't glipt met 'en glimlach van Godlike lippen!«

En luider tot de schaar daar om hem heen,
Die angstig en verbaasd wel luistren moest

»Hoor nu, van Hem is 't heerlike woord,
Dat klinkt van mijn koude klankloze lippen.
Daar staat hij statig, z'n stem begeleidt
Het lied, ontlokt aan 't lichtende snaartuig.
Z'n zwartblauwe hoed, z'n sombere mantel
Doen 't lichtende lichaam, de lokken vol goudgloed
Te sterker afsteken: hij staat daar boven me.
Blank en blozend, blinkend en ròze
Omglanzen hem, glitsend als goudrande wolken,
Gestalten, maar sterker straalt mij zijn beeld,
Luister, Hij laat zijn lied nu horen:

»Walhalla gaat heen, het hoge rijk

»Stortte niet neer door sterke reuzen.
»Wat Sage zei: wij zien het niet;
»'t Brokkeld' en beefdë en brak en viel!
»De wind waait weg de wolken puin.
»De heldenhal, de hoge burchten;
»Tot schimmige schaduw verschrompelden allen,
»Goden en helden, heen is hun gloed.
»Wodan zelf is de wikker niet meer,
»Maar ik, die op aardë eens heb geleefd,
»Idoena, m'n dierbre, die op de wereld
»Glansd' in haar grote, goedige schoonheid,
»Beiden blijven we boden van heil,
»Wijl w'ons de wereld nu wijden zullen,
»'t Leven verlichten met lieflike glans,
»'t Sombere zorgen met zonnige blikken
»Mogen vermindren, de mensen ten zegen:
»Eeuwige schoonheid schenkt u mijn alles,
»Van mij is de macht in de mens van het woord-
»Schenk ik die schat, het schone geeft zij,
»Schenkt zij schoonheid, daar schalt mijn lied ook.
»En kunstrijke kindren komen er met ons,
»Verspreiden, doen gloeien hun sprankels gloed.
»Om te wijden tot werelds weldoeners mensen,
»Die meer dan der mensen meerderheid zijn,
»Kunstnaars met klank van klinkende snaren,
»Dichters en dromers van d' eeuwige vreugd;

»Hoog is ook hun taak; heerlik als d' onze,
»Mooier, want wij zijn voor menschen verborgen,
»Onzichtbaar omzweven we 't zorgende aardrijk.
»Boden van Boven brengen wij beiden
»Weer naar de wereld wat wij omhoog
»Van 't dorpje, zo diep onder d' ogen verscholen,
»Meenemen mochten: de macht van de liefde,
»Die mensenmacht vermag te verdubbelen,
»Die Noodlot niet vernietigen kan,
»En 't lied dat 'en licht in 't leven is
»En duisternis drijft uit de diepten der ziel;
»O mijn leeuwerikslied, laat het nu klinken
»Tussen de tobbende tastende mensen,
»Die werken om werelds ras welkende glans,
»Om macht over mensen machtig te worden:
»Zielezang mag zweven rondom hun!
»Moge 't aan mij zijn de mens te verheffen,
»Vree te doen vinden na 't vragen en zoeken!"

Verstomd zagen zij 't aan, en ieder zweeg:
Daar vielen de armen langs z'n lijf, de kracht
Week uit z'n rug en slap, gekakt viel hij.
Eer de andren 't konden keren bonsde 't hoofd op
De lemen vloer. Hij lag als levensloos.
De vrouwen jammerden, de mannen tilden
Hem op en legden hem op 't strobed weer.

Hij lag daar onder de angstige ogen; Sijke
Bood hem te drinken, hij begreep het niet,
Maar weer kwam plotsling leven door z'n lijf
En angstiger rees 't half, z'n handen steunden 't
En schrille woorden klonken uit z'n lippen:

»Wee, mensen, wee! Wáárom heeft Loke noch?
'En mens was z'n moeder, macht blijft hem bij.
De boze, die Bernlef blind maken liet,
De zeereus versloeg, de Zongod vermoordde!
Laat mij toch, Loke, lach niet met grijnslach,
Schreeuw niet met schor schettrende stem:

»Ik deed alles uit elkaar spatten,
»M'n listen en lagen lokten tot strijd uit
»En haat verhindert hoger te stijgen.
»Laag blijft de lage! Door Lok' is Walhalla
»Niet heerlik genoeg om hemel te zijn.
»En leven blijft Loke, zolang er verschil
»Tussen mensen en mensen is, menigeen wenst
»De val van z'n vrind, wiens vijand hij is.
»Mogen 't voor mensen mooie woordjes
»Verbergen, ik breng hun boosheid aan 't gloeien,
»Verteerd wordt tot as die tederheidschijn:
»Onzichtbaar zal ik de zielen verpesten.
»Haat zal 'k er hoog helpen groeien!

»Onkruid is eeuwig, ik doe het wassen!" —

Weg Loke, Weg! Wee over 't menschdom!"

En de andren weken in hun angst uiteen,
Sloegen 'en kruis of prevelden 't gebed,
Maar kleine Bernlef stond van 't bankje bij
De haard, waar hij stil zat te kijken, op
En liep naar Grootpa toe en gaf hem 't handje.
Groot-ogig zag hij of het nu zou komen,
Het wonder dat hij al zo lang verwachtte.
Hij aaide 'm en z'n kleine hand gaf kalmte,
Want Grootpa dacht, het was Idoena's hand
En als in hemellicht glansde 't gezicht hem
Heerlike rust zeeg over hem: hij zong:

»Dank, o Idoena, duizendmaal dank!
Niet Loke's lagen verleiden de mensen,
Naar U zien zij uit, U aanbidden ze.
Ze vernemen U 's nachts, maar niemand weet
Wie hem omwuift met weldoende koelte;
Jong hem doet juichen in 't jachtende leven
En sterkt in z'n streven, stand hem doet houden.
Bragi, m'n beste buig u wat tot mij:
Nader; wat nader! Nacht wordt het in mij.
Dank voor Uw droomen; dank voor uw lied;

Dank zeg ik U, dat ik U zien mocht:
Niemand verneemt U ooit, niemand aanschouwt U!
Nu zie ik uw ziel! Zalig ben ik:
De Dichtgod en d' Eeuwige Jeugd, Idoena,
Zullen verslaan de sluwe Listgod.
Geloof! en hun liefde maakt U gelukkig!
Nu smelten te zaam mijn zinrijke Goden
Met het werklike wezen der winnende Godheid,
Der Christenen komende Koning van d' aarde.
Nooit zal 't geloof in de liefd' nu vergaan,
Maar 't slechte verslaan in 's levens strijd!
Idoena, druk mij d' ogen nu toe!"

Hij had z'n woorden uitgeroepen; schril
En schriller hadden z' in de stilt geklonken;
Nu viel hij in bezwijming achterover
En ieder voelde nu, hoe luid hij riep.
Zo komt de schipper, als de storm luid bruist,
En giert door 't touwwerk van z'n zeilend schip
Plotseling tot rust achter de hoge schuur,
In 't boomprieël verscholen, op richt zich
Z'n schip, z'n houding wordt wat losser, stil
Is 't om hem heen, ruist ook 't geboomte; stil
Was 't in de hoeve, dieper ademde ieder
En woordloos stond de groep daar; duisternis
Daalde over hun; zij stonden maar rondom

Het ziekbed; niets dan nachtwinds ruisen klonk
Er door de hoeve en niemand hoorde daar
De klacht van Bragi en Idoen' in klinken
Over hun aardse vrind die sterven zou.

Haarlem, 23 Sept. '98—5 Febr. '99.
nagezien einde 1900.

EINDE.